

Onsdagen den 18 februari

Kl. 09.00–13.16
16.00–16.19

§ 1 Justering av protokoll

Protokollen för den 5 och 6 februari justerades.

§ 2 Avsägelse

Tredje vice talmannen meddelade att *Niclas Malmberg* (MP) avsagt sig uppdraget som suppleant i civilutskottet.

Kammaren biföll denna avsägelse.

§ 3 Anmälan om kompletteringsval

Tredje vice talmannen meddelade att Miljöpartiets riksdagsgrupp anmält Rasmus Ling som suppleant i civilutskottet.

Tredje vice talmannen förklarade vald till

suppleant i civilutskottet
Rasmus Ling (MP)

§ 4 Anmälan om fördröjda svar på interpellationer

Följande skrivelser hade kommit in:

Interpellation 2014/15:264

Till riksdagen
Interpellation 2014/15:264 Skogsnäringsens konkurrenskraft
av Ulf Berg (M)
Interpellationen kommer att besvaras tisdagen den 3 mars 2015.

*Genomförande av avtal
mellan Sveriges
regering och Amerikas
förenta staters
regering för att
förbättra internationell
efterlevnad av skatte-
regler och för att
genomföra Fatca*

Skälet till dröjsmålet är tidigare inbokade resor och arrangemang.
Stockholm den 13 februari 2015
Näringsdepartementet
Sven-Erik Bucht (S)
Enligt uppdrag
Fredrik Ahlén
Expeditionschef

Interpellation 2014/15:296

Till riksdagen

Interpellation 2014/15:296 Bekämpningen av stickmyggan
av Mikael Oscarsson (KD)

Interpellationen kommer att besvaras tisdagen den 10 mars 2015.
Klimat- och miljöministern har inte möjlighet att besvara interpellationen
inom anvisad tid på grund av redan inbokade engagemang.

Stockholm den 16 februari 2015

Miljö- och energidepartementet

Åsa Romson (MP)

Enligt uppdrag

Lena Ingvarsson

Expeditions- och rättschef

§ 5 Ärenden för bordläggning

Följande dokument anmäldes och bordlades:

Socialutskottets betänkande

2014/15:SoU5 Infektion med ebolavirus

Näringsutskottets betänkanden

2014/15:NU7 Regional tillväxtpolitik

2014/15:NU9 Energipolitik

Utrikesutskottets betänkande

2014/15:UU8 Riksrevisionens rapport om Swedfund International AB

Socialförsäkringsutskottets betänkanden

2014/15:SfU8 Riksrevisionens rapport om att gå i pension

2014/15:SfU9 Riksrevisionens rapport om granskningen av det allmänna
pensionssystemet

§ 6 Genomförande av avtal mellan Sveriges regering och Amerikas förenta staters regering för att förbättra internationell efterlevnad av skatteregler och för att genomföra Fatca

Prot. 2014/15:62
18 februari

Skatteutskottets betänkande 2014/15:SkU13

Genomförande av avtal mellan Sveriges regering och Amerikas förenta staters regering för att förbättra internationell efterlevnad av skatteregler och för att genomföra Fatca (prop. 2014/15:41) föredrogs.

Anf. 1 OLLE FELTEN (SD):

Fru talman! Jag börjar med att yrka bifall till förslaget att godkänna avtalet mellan Sverige och USA för att genomföra Fatca samt till reservation 1.

Sverige är ett extremt exportberoende land. Vi behöver ha bra villkor för att våra företags internationella handel med varor och tjänster ska fungera. Det är ett viktigt grundläggande villkor som bygger företagens möjligheter att utvecklas och bli lönsamma. Det är i sin tur en nödvändig förutsättning för att de ska kunna leverera de skattepengar som finansierar den svenska välfärden. Detta är en viktig anledning till att Sverige träffar bilaterala avtal med andra länder på skatteområdet.

Fatca, Foreign Account Tax Compliance Act, är en nationell lag i USA som instiftades 2010. Det uttalade syftet med lagen är att allmänt förbättra internationell efterlevnad av skatteregler men också att säkra de amerikanska skatteintäkter som följer av att skattskyldiga amerikaner äger konton i utländska banker, försäkringsbolag och andra finansiella institut.

Metoden som USA använder för att uppnå sitt syfte är dels en rejäl piska, dels en liten morot. Man ställer grundkravet att de finansiella instituten ska redovisa sina amerikanska kunders kontoinnehav till USA:s skattemyndighet. Om de inte gör det utgår en straffavgift på 30 procent av alla transaktioner från USA till det aktuella institutet. En sådan avgift gör att det i praktiken blir omöjligt att bedriva sådan verksamhet utan att uppfylla rapporteringskravet. Med andra ord: Vill utländska aktörer tjäna pengar genom att tillhandahålla finansiella tjänster till amerikanska kunder måste Fatca följas – punkt.

För att hantera all den rapportering som blir resultatet av Fatca har man utvecklat ett så kallat modellavtal som beskriver förutsättningar och arbetssätt för den rapportering som ska ske. Detta avtal är moroten, som också ligger till grund för hur olika stater agerar för att respektive lands finansiella institut ska kunna uppfylla kraven med en rimlig administrativ insats.

I princip skapar avtalet möjligheter för en nation att samla in data centralt och att låta den nationella skattemyndigheten hantera rapporteringen till USA samt en del kontrollverksamhet i detta sammanhang.

Sverige tecknade avtal med USA om att införa en sådan lagstiftning i augusti 2014.

Den proposition som vi nu diskuterar innehåller ett lagförslag som syftar till att skapa sådana förutsättningar för Sverige och svenska finansiella institut samt att godkänna själva avtalet.

Genomförande av avtal mellan Sveriges regering och Amerikas förenta staters regering för att förbättra internationell efterlevnad av skatteregler och för att genomföra Fatca

Lagförslaget är ett resultat av långvariga förhandlingar mellan Sverige och USA i frågor som hänger samman med hur svenska finansiella institut ska kunna agera med så små administrativa pålagor som möjligt. Så långt är det i huvudsak bra. Sverige behöver regler i det internationella umgänget som skapar bra förutsättningar, som jag var inne på i början.

En stor fråga i Fatca-avtalet och i den aktuella lagstiftningen är hur de finansiella instituten ska identifiera de kunder och konton som ska rapporteras. Det är här vi har några invändningar mot vissa av de lagförslag som den rödgröna regeringen lägger fram i propositionen men som även Alliansen har ställt sig bakom.

Vi har identifierat två situationer där det med relativt små medel skulle gå att förenkla de administrativa processerna högst påtagligt i förhållande till den liggande propositionen.

Den första handlar om små finansiella institut. Vi har i vår reservation föreslagit åtgärder för att underlätta för de riktigt små finansiella instituten. Det handlar framför allt om att ge Skatteverket i uppdrag att utforma regler som gör att småskaliga finansiella verksamheter kan ges ett särskilt stöd i den aktuella identifieringsprocessen för rapporteringsskyldiga konton. Det kan handla om tolkningshjälp, standardiserade blanketter, praktisk hantering, förenklade inrapporteringshjälpmedel med mera.

Den andra gruppen som Finansdepartementet och regeringen inte tagit vederbörlig hänsyn till i lagförslaget, trots att möjligheten är uppenbar, är de riktigt stora och multinationellt verksamma finansiella instituten. För dessa företag, som till stor del redan anpassat sig till förutsättningarna i den amerikanska lagstiftningen, uppstår det kostsamma administrativa pålagor eftersom lagförslaget hindrar dem från att utnyttja grundavtalets möjlighet att välja mellan amerikansk och nationell lagstiftning i urvalsprocessen för konton och kunder.

För många av dessa företag finns det påtagliga besparingsmöjligheter i att anpassa sin identifieringsprocess för vilka konton som ska rapporteras till den amerikanska lagstiftningen i stället för till den modell som implementeras i den svenska.

Det alternativ vi förespråkar innebär att företagen ska kunna välja den variant som passar dem bäst – enkelt och rättframt, rakt på. Detta framstår som en självklar lösning, och metoden finns beskriven i propositionen.

Men här vinner de torra byråkraterna över förnuftet när lagförslaget mejslas ut. Den svenska regeringen väljer att avstå från denna möjlighet trots att flera tunga remissinstanser pekat på att det skulle minimera de administrativa kostnaderna. Att en rödgrön regering inte bryr sig om sådana argument är kanske inte så oväntat, men det är inte desto mindre skadligt för de svenska företagens möjligheter att bli och förbli lönsamma i en stenhård internationell konkurrens.

Tekniken blir att skapa en dynamisk lag som i detta stycke hänvisar till amerikansk lagstiftning. Det framgår av propositionen att de problem som detta kan medföra är helt obetydliga.

Mycket mer förvånande är det att allianspartierna inte inser att det i detta fall finns relativt enkla lösningar som på olika sätt skapar bättre förutsättningar för svenska företag än de som regeringen lägger fram.

Fru talman! Ytterst handlar detta om förutsättningarna för hur vi ska finansiera välfärden. Det är vad det mesta av politiken går ut på. När regeringen gång på gång lägger fram förslag som inte utgår från att våra

internationellt verksamma företag ska ha de bästa möjliga förutsättningarna visar man att man inte förstår näringslivets arbetsvillkor. Därigenom rycker man bit för bit undan grunden för det fundament som välfärden vilar på. Dessvärre, och det är med stor förvåning jag konstaterar detta, har även allianspartierna valt att agera struts i detta avseende när det gäller Fatca-lagstiftningen.

Avslutningsvis, fru talman, kan jag konstatera att även processen kring Fatca-lagstiftningen visar att det är Sverigedemokraterna, det enda oppositionspartiet, som står upp i denna kammare för att bevara och utveckla förutsättningarna för en stark välfärd.

Anf. 2 SARA KARLSSON (S):

Fru talman! Det vi debatterar nu är alltså skatteutskottets betänkande 13, om genomförande av Fatca-avtalet mellan Sverige och USA.

Bakgrunden är den lagstiftning som USA införde 2010, Foreign Account Tax Compliance Act eller Fatca. Den går i korthet ut på att den amerikanska skattemyndigheten ska kunna få tillgång till information om amerikanska personers kapitaltillgångar och kapitalinkomster som förvaltas av eller betalas till icke-amerikanska finansiella institut.

Lagstiftningen berör alltså finansiella institut i andra länder, till exempel Sverige men också många andra. Med anledning av detta har en avtalsmodell utvecklats för att hantera frågan på ett sådant sätt att det blir ett utbyte mellan offentliga myndigheter i respektive land i stället för mellan enskilda institut å ena sidan och den amerikanska skattemyndigheten å den andra. Avtalet undertecknades för svensk del i augusti 2014, och vid slutet av samma år hade 111 andra länder också gjort det.

Innebörden av avtalet och de föreslagna lagändringarna är att ett automatiskt informationsutbyte mellan staterna kommer att ske. Skatteverket kommer att samla in uppgifter från berörda finansiella institut, lämna över dem till den amerikanska federala skattemyndigheten och få likvärdiga uppgifter tillbaka.

Det finns tydliga regleringar när det gäller vad uppgifterna får användas till, och det kommer inte att leda till dubbelbeskattning. Det finns sedan tidigare avtal som reglerar sådant.

Fru talman! Det är viktigt att understryka att Bankföreningen, vars medlemmar kommer att beröras, välkomnar att denna lagstiftning kommer på plats, även om man har kritik i vissa delar. Utan ett avtal och regler på plats skulle berörda institut drabbas hårt av Fatca-lagstiftningen i USA.

Vad gäller de invändningar som Olle Felten nyss redogjorde för finns det såklart resonemang i propositionen. Vi behöver få till en korrekt tillämpning av avtalet i dess delar, men det måste också vara så lättillgängligt och lättförståeligt som möjligt. Som framgår av både propositionen och betänkandet är dock bedömningen att en sådan hantering som föreslås i motionen riskerar att föra med sig andra problem och osäkerheter. En direkt tillämpning av amerikansk rätt gör att även svensk rätt påverkas om den amerikanska lagstiftningen skulle förändras. Vi bedömer också att det skulle göra reglerna mer otydliga och oförutsägbara. Därför yrkar vi avslag på motionen och bifall till utskottets förslag.

Avslutningsvis vill jag sätta detta avtal och den medföljande lagstiftningen i ett större sammanhang. De senaste åren har OECD arbetat med ett stort projekt om base erosion and profit shifting, BEPS. Det handlar om att med olika åtgärder öka transparensen och förhindra internationell skatteflykt. Det är tydligt att det finns ett mönster där multinationella bolag utnyttjar olikheterna mellan länders skattesystem och skattenivåer för att betala så lite skatt som möjligt eller helt undkomma att betala skatt.

Att motverka det är ett viktigt arbete som Sverige stöder i bred enighet. Den avtalsmodell som utvecklades för att hantera Fatca har delvis länkat in i och drivit på detta arbete, i synnerhet med den globala standard som utvecklats för automatiskt informationsutbyte. Ett multilateralt avtal har tagits fram med Sverige som en av de drygt 50 undertecknarna. Man jobbar också för att ta in denna standard i EU-lagstiftningen.

Fru talman! Detta är ett viktigt arbete. Vår strävan är att Sverige fortsatt i bred enighet ska driva på detta. Jag ser fram emot att få återkomma i liknande ärenden i framtiden i kammaren.

Anf. 3 ANETTE ÅKESSON (M):

Fru talman! De senaste åren har Sverige tecknat ett 40-tal informationsutbytesavtal med framför allt länder som tidigare betecknades som skatteparadis. Informationsutbytesavtal innebär att vi förväntar oss, och får ut, information om till exempel kontouppgifter och verkliga ägandeförhållanden från dessa länder. Tillsammans med möjligheten till självvrättelse av utländska inkomster har det inneburit ca 3 miljarder kronor i ytterligare svenska skatteintäkter.

Att minska skatteundragande är av intresse för staten men även för svenska folket. I slutändan vill vi ha det som finansieras via skatten – det må vara skola, vård och omsorg, men även verksamheter som polis, tullverksamhet och försvar finansieras via skatteintäkter. Att skatter betalas i Sverige enligt de prioriteringar som görs och de beslut som fattas bidrar till legitimiteten för skattesystemet.

Det uppfattas inte annorlunda i andra länder, inte heller i USA. Som ett av få länder i världen har USA en beskattningsprincip som grundar sig på medborgarskap. Som en konsekvens ska amerikanska medborgare, oavsett var de bor i världen eller om de har ytterligare medborgarskap, redan utan detta Fatca-avtal deklarerat och betala skatt i USA. Detta kan tyckas besynnerligt, inte minst ur ett svenskt perspektiv, eftersom vi likt de flesta andra länder beskattar enligt hemvistprincipen, det vill säga utifrån var man bor. Men vi lägger oss inte i hur andra länders skattesystem är uppbyggda.

Människor och pengar har stora friheter att röra sig, bo och arbeta i olika länder. Det innebär fantastiska möjligheter för individer och företag. Parallellt går trenden mot allt närmare internationellt samarbete, inte minst på skatteområdet, med mer automatisk informationsöverföring och bättre kontroller. Det bidrar till robusta och stabila skattesystem men även till att skatter i större utsträckning betalas där de ska.

Vi kan konstatera faktum: USA beslutade 2010 att införa Fatca. Lagen ålägger finansiella institut över hela världen att informera amerikanska myndigheter om så kallade amerikanska personers kapitaltillgångar och kapitalinkomster som förvaltas av eller betalas till utländska, alltså även

svenska, finansiella institut. Den svenska finansbranschen uppvaktade Finansdepartementet och ville gärna att även Sverige undertecknar det standardavtal för bilaterala avtal om automatiskt informationsutbyte som togs fram mellan USA och ett antal europeiska länder 2012.

Det avtal som vi kommer att godkänna i dag skrevs på i somras. Avtalet innebär att svenska finansiella institut rapporterar in uppgifterna till svenska Skatteverket, som i sin tur för över informationen till sin amerikanska motsvarighet. Utan avtalet skulle svenska banker behöva rapportera in uppgifterna direkt till den amerikanska skattemyndigheten. Ett 60-tal länder har tecknat motsvarande avtal. Ett 50-tal är på gång men förhandlar fortfarande. Det finns en hel del tekniska detaljer med skillnader för befintliga respektive nya konton, en del undantag som tröskelvärden för vilka konton som behöver granskas liksom att breda pensionsfonder och lokala banker är undantagna från rapporteringsskyldighet.

Avtalet medför en tydligare och rättssäkrare hantering för svenska banker och försäkringsbolag och är under rådande omständigheter vårt bästa alternativ.

I grunden är det positivt att Sverige samarbetar med andra länder. I fallet med informationsutbytesavtalen följer vi upp och får information från andra länder för att säkerställa att de som bor i Sverige betalar den skatt de ska här i landet. Det säkerställer både skattesystemets legitimitet och skatteintäkter till den svenska välfärden. När det gäller Fatca levererar vi från Sverige motsvarande information till USA som vi från svenskt håll förväntar oss att skatteparadisen gör, det vill säga att USA får information om personer som ska skatta där.

Som alla avtal ska självklart även i detta fall utvecklingen följas, även för att säkerställa att processerna i de två nya lagarna gällande dels identifieringen av rapporteringspliktiga konton, dels utbytet av upplysningar mellan Skatteverket och den amerikanska skattemyndigheten fungerar tillfredsställande.

Jag yrkar bifall till utskottets förslag.

Överläggningen var härmed avslutad.
(Beslut fattades under § 19.)

§ 7 Informationsutbytesavtal med Uruguay

Skatteutskottets betänkande 2014/15:SkU14
Informationsutbytesavtal med Uruguay (prop. 2014/15:20)
föredrogs.

Tredje vice talmannen konstaterade att ingen talare var anmäld.
(Beslut fattades under § 19.)

§ 8 Informationsutbytesavtal med Dominica

Skatteutskottets betänkande 2014/15:SkU15
Informationsutbytesavtal med Dominica (prop. 2014/15:18)

föredrogs.

Tredje vice talmannen konstaterade att ingen talare var anmäld.
(Beslut fattades under § 19.)

§ 9 Vissa fastighetstaxeringsfrågor inför den allmänna fastighetstaxeringen 2017

Skatteutskottets betänkande 2014/15:SkU21

Vissa fastighetstaxeringsfrågor inför den allmänna fastighetstaxeringen 2017 (prop. 2014/15:48)
föredrogs.

*Vissa frågor om
utlandssvenska elevers
utbildning i Sverige*

Tredje vice talmannen konstaterade att ingen talare var anmäld.
(Beslut fattades under § 19.)

§ 10 Vissa frågor om utlandssvenska elevers utbildning i Sverige

Utbildningsutskottets betänkande 2014/15:Ubu5

Vissa frågor om utlandssvenska elevers utbildning i Sverige (prop. 2014/15:39)
föredrogs.

Anf. 4 CAROLINE HELMERSSON OLSSON (S):

Fru talman! Nu ska vi debattera vissa frågor om utlandssvenska elevers utbildning i Sverige. Man kan också säga: Den här debatten handlar om riksinternatens avskaffande. Då är det väldigt viktigt att tala om vikten av en jämlik skola.

Socialdemokratins fokus är att skapa en jämlik skola med höga kunskaper och bildning. Skolan är hjärtat i det jämlika samhället. Det är i skolan som alla barn ska ges samma möjligheter att lyckas i livet. OECD visar också att de skolsystem som har högst kunskapsresultat är de som är mest jämlika. En jämlik skola som ger alla barn samma livschanser är därför inte bara rätt utan också smart.

Resultaten i den svenska skolan sjunker, men det är inte bara resultaten som sjunker. Sverige har också tappat den tidigare tätpositionen vad gäller en likvärdig skola – ojämlikheten i den svenska skolan ökar.

I dag löper en elev med föräldrar med högst en grundskoleutbildning mer än åtta gånger så stor risk att inte blir behörig till gymnasiet jämfört med en elev med minst en högskoleutbildad förälder. Detta är inte acceptabelt. Den svenska skolan ska vara en jämlik skola där varje elev ges förutsättningar att lyckas oavsett vilka ens föräldrar är.

Den proposition som statsrådet Aida Hadzialic och vår samarbetsregering har lagt fram för riksdagen är ett steg mot att göra den svenska skolan mer likvärdig. Den handlar i grunden om att vi ska ha ett jämlikt utbildningssystem där alla elever ska ha möjlighet att välja alla skolor. Det ska inte vara ekonomiska faktorer som avgör om en elev får

tillträde till en skola eller inte. Det är med andra ord hög tid att slopa elevavgifterna på riksinternaten.

Till bilden hör också att riksinternaten har spelat ut sin roll. När systemet med riksinternatskolor infördes i början av 70-talet motiverades det med ett växande internationellt samarbete och en expanderande biståndsverksamhet som förväntades leda till en ökad efterfrågan på elevhemsplatser. Men utlandssvenskar lämnar inte längre sina barn på internat – de tar dem med sig.

Med detta förslag kommer det inte längre att vara möjligt för de här skolorna att ta ut elevavgifter för utbildning. Det ska inte heller vara möjligt för dem att få både statliga och kommunala bidrag. Och regeringen kommer inte att utse några nya riksinternat. I och med detta försvinner riksinternatens särställning.

Avgifterna för elevinternaten får dock finnas kvar, men de ska vara skäliga.

Jag välkomnar att regeringen klargjort att man inte kommer att acceptera en utveckling som innebär ökad segregation på internatskolorna och att man också kommer att se över frågan om internatavgifter.

I dag finns det tre riksinternat. En av skolorna har varnat för konsekvenserna, medan en annan har sagt att detta inte kommer att vara ett ekonomiskt problem. Vi kommer att följa frågan noga.

Fru talman! För att skapa en mer jämlik skola behöver fler saker göras. Vi vill stötta skolor med tuffast förutsättningar, investera i tidiga insatser och avskaffa läx-RUT, bland annat. Alla barn, inte bara de med köpstarka föräldrar, ska ges bästa möjliga förutsättningar att lyckas i skolan.

I och med regeringens förslag om riksinternaten tas ett steg mot en mer jämlik skola. Vi säger nu adjö till ett daterat system och stärker kvaliteten och likvärdigheten i skolan.

Jag yrkar bifall till förslaget i betänkandet och avslag på reservationen från SD, som inte vill bifalla propositionen.

(Applåder)

Anf. 5 JABAR AMIN (MP):

Fru talman! Det vi debatterar i dag är en del av de villkor som råder för riksinternaten. Det är ett betänkande som ska ses som ett första steg i fråga om att skapa villkor och förutsättningar så att alla ska kunna gå på de här skolorna och inte bara rikemansbarn.

Som bekant finns det i dag tre riksinternatskolor i Sverige: Lundsbergs skola, Grennaskolan och Sigtunaskolan Humanistiska Läroverket. Det är skolor som kom till för att ge utlandssvenskars barn möjlighet att gå i och bo på en skola i Sverige.

Den senaste statistiken, som även återges i dagens betänkande, ger vid handen att endast 22 procent av de elever som går i dessa skolor har föräldrarna utomlands. Av totalt 854 elever är det 185 som har föräldrar utomlands. Den siffran har varit ganska konstant de senaste åren.

Därmed kan man först och främst dra slutsatsen att det egentligen inte finns behov av tre skolor, om avsikten är att ge elever vars föräldrar är utomlands möjlighet till skolgång och internat i Sverige.

Fru talman! Enligt nuvarande regelverk kan regeringen besluta att ge en skola särställning som riksinternat. Men i och med de förändringar som föreslås och som finns i dagens betänkande ska regeringens möjlighet att

besluta att en internatskola ska få ställning som riksinternat tas bort. Det tycker vi är bra. Det är helt enkelt inte befogat att ha vissa skolor som ges ett särskilt privilegium som riksinternat.

Vi kan gå till avgifterna. En vanlig gymnasieskola där alla ungdomar kan gå finansieras genom den kommunala skolpengen – lika mycket för alla elever. Men riksinternaten tar in pengar på flera olika sätt. Det sker genom olika förordningar. Det finns en förordning om statsbidrag för riksinternat, en om kostnader för utlandssvenska elevers skolgång och en annan om internationell gymnasieutbildning i dessa skolor.

Det är en djungel av olika regelverk som reglerar den här verksamheten. Nu ska det bli ett enhetligt system som är överblickbart så att alla vet vad det är som gäller. Det tycker vi är bra.

Samtidigt som vissa skolor har fått ersättning av staten för eleverna har de krävt hemkommunerna på lika mycket ersättning. Detta är inte acceptabelt. Det regleras i dagens betänkande. Har man fått statsbidrag för en elev kan man inte kräva hemkommunen på ersättning. Det är ännu en bra förändring.

Ytterligare en förändring som föreslås här är att man stoppar avgifterna. Den svenska skolan ska vara avgiftsfri, men i och med att regeringen i dag har möjlighet att reglera villkoren för dessa skolor har det funnits möjlighet till avgifter. I och med detta stoppas även den möjligheten.

Ett av de absolut största problemen i de här skolorna är avgifterna som tas ut till riksinternaten, alltså boendet. Det handlar om stora belopp. Innan jag kom hit ringde jag till Lundsberg, som är en av skolorna. Årsavgiften är – hör och häpna – en kvarts miljon kronor per år och elev. En kvarts miljon kronor per år och elev! Tänk er – vem kan gå på dessa skolor?

Det är viktigt, fru talman, att dessa förhållanden ändras så att dessa skolor inte fortsätter att vara skolor för väldigt välbeställda. Skolor i detta land ska vara öppna för alla elever.

I och med detta vill jag avsluta och yrka bifall till förslaget i betänkandet och avslag på motionen från Sverigedemokraterna.

Anf. 6 DANIEL RIAZAT (V):

Fru talman! Ingen kan ha missat de senaste årens skandaler kring de riksinternat vi har i Sverige. Redan 2011 kom rapporter om sexuellt våld. Det kom rapporter och larm om att elever hade misshandlat varandra på skolan. Det kom rapporter om att det hade vuxit fram en kultur på dessa skolor som är oacceptabel för alla oss som står upp för en skola för alla.

Dessa skolor som är överklassskolor, skolor som dels får dubbla bidrag och som också tar ut avgifter, är skolor som vi inte anser hör till det moderna samhället. Detta är skolor som i sin utformning snarare påminner om medeltida strukturer.

Hösten 2011 fick som sagt Skolinspektionen dessa larmsignaler. Vad hände efter det? Tyvärr kan vi säga att den förra regeringen med Jan Björklund i spetsen lät detta fortgå. Man tog inte dessa larm på allvar. Man dröjde väldigt länge innan man gjorde någonting.

Vänsterpartiet har från början krävt att de dubbla ersättningarna ska avslutas. Vi har krävt att Lundsberg, som har stått i fokus, omedelbart ska stängas. Vi har krävt att riksinternatens ställning som den är i dag ska upphävas.

Det är därför glädjande att se att regeringen lägger fram ett förslag där man tar Vänsterpartiets åsikter i beaktande. Det är glädjande att se att man nu från de flesta partiers håll vill välja en annan väg och att vi har en samsyn i denna fråga.

Prot. 2014/15:62
18 februari

Vad säger då Sverigedemokraterna, partiet som står på det vanliga folkets sida? Jag kan citera från Svenska Dagbladet, där Stefan Jakobsson från Sverigedemokraterna säger: ”Det skulle vara synd att ta bort skolverksamhet som fungerat väl förutom några få skandaler.”

Det är för mig väldigt märkligt att en politiker som arbetar med skolfrågor kan uttrycka sig på det sättet.

Man har också skrivit en reservation, en motion, där man skriver att detta kommer att leda till att segregationen ökar. Då undrar jag bara vad man menar med det. Sverigedemokraterna, som ofta påstår sig vara partiet som står på det vanliga folkets sida och som står upp för alla barn som har det svårt och tufft i skolan, visar återigen sitt rätta ansikte. Sverigedemokraterna är alltså inte bara ett rasistiskt parti utan också ett extremt borgerligt parti.

Vänsterpartiet ställer sig positivt till förslaget. Vi ser inga som helst behov av att dessa riksinternat ska fortsätta. Det finns i dag en mängd skolor i Sverige som erbjuder elevhemsboenden, både på större och på mindre orter, inom gymnasieskolans alla nationella program. Vissa av dessa skolor tar redan i dag emot utlandssvenska elever. Detta kommer alltså inte att vara några som helst problem.

Därmed yrkar jag bifall till förslaget i betänkandet och avslag på Sverigedemokraternas motion.

Anf. 7 CHRISTER NYLANDER (FP):

Fru talman! Låt mig börja med att svara Daniel Riazat, som påstår att ingenting gjordes under Alliansens regeringsperiod. Den proposition som nu hanteras är framtagen av Jan Björklund under Alliansens regeringsperiod. Annars hade den inte varit framme vid det här tillfället. När man påstår från denna talarstol att en regering blundar för något som pågår, då tycker jag att man måste ha mer på fötterna än så.

Fru talman! Bakgrunden till detta är att Sverige blir alltmer internationaliserat. Människor kommer till vårt land för att söka skydd, för att söka sig en framtid, för att söka jobb, för att starta företag. Andra lämnar vårt land, en del för att söka lyckan, skapa företag eller jobba någon annanstans, ibland på kort sikt och ibland på lång sikt, kanske för evigt.

Man jobbar några år på kontoret i Peking, några år i Hamburg, några år i Lund, Ludvika och Luleå för att sedan återvända till New York och sedan komma tillbaka till Göteborg. Så ser alltmer av det svenska näringslivet ut, och allt fler människor rör sig över gränserna. Detta är väldigt bra. Både de som kommer hit och de som lämnar landet bidrar till att Sverige blir mer intressant, mer dynamiskt och mer mångfasetterat.

EU-medlemskapet, internationaliseringen och globaliseringen har tillsammans bidragit med detta. Sverige blir mer intressant och alltmer knutet till andra länder.

Fru talman! För att möta svenskar som tillfälligt jobbade utomlands startades ett system på 70-talet som innebar att tre riksinternat fick särskilda villkor. Dels fick man särskilda statliga bidrag, dels fick man undantag när det gällde avgiftsfriheten i undervisningen.

Man trodde att det internationella utbytet skulle innebära att fler föräldrar tillfälligt åkte i väg och lämnade sina barn hemma. En del gör det fortfarande av praktiska skäl. Av säkerhetsskäl lämnar man barnen hemma på internatskolor, men det är ganska få. Som tidigare har sagts i den här

debatten rör det sig om knappt 200 personer per år som bor på dessa internat.

Man trodde att detta skulle öka med internationaliseringen, men det har blivit annorlunda. När folk flyttar tar man också med sin familj i allt högre utsträckning.

Vi har också fått en utveckling där fler internat är beredda och har möjlighet att ta emot barn som skiljs från sina föräldrar när dessa jobbar utomlands. De internaten har inte de särskilda ekonomiska förutsättningar och regelverk som gäller för riksinternaten.

Detta sammantaget – dels att utvecklingen inte har gått så som man trodde på 70-talet, dels att det är fler som öppnar upp för internatboende och som har ett brett utbud av program – gör att det nu är dags att ompröva detta system med särskilda riksinternatskolor med särskilda villkor och ett särskilt bidragssystem.

I grunden kan man säga att det är den inriktningen som alliansregeringen hade från början, det vill säga att det ska vara så lika villkor som möjligt mellan olika skolor. Mellan friskolor och kommunala skolor ska det vara så lika möjligheter som möjligt, och det gäller rimligen också dessa skolor.

Det finns ingen anledning att ha några skolor som bland annat erbjuder internat för utlandssvenska elever och dessutom har andra och särskilda villkor än andra skolor som också erbjuder internat för utlandssvenska elever, varken när det gäller särskilda statsbidragssystem, avgiftsfriheten eller skollagens syn på att undervisningen ska vara avgiftsfri.

Fru talman! Det är också i bred enighet som de här stegen tas. Det finns ett undantag, och det är Sverigedemokraterna. Jag tycker att det är intressant att Sverigedemokraterna reserverar sig, och jag tycker att det är intressant att de reserverar sig mot bakgrund av att detta skulle öka segregationen. Jag tycker att det är intressant, men jag förstår inte argumentationen.

Jag hoppades att Stefan Jakobsson i ett tidigare inlägg skulle reda ut detta för mig. Jag förstår inte hur ett system där man tillåter vissa skolor att ha kvar avgifter på undervisningen skulle innebära att de från en svag socioekonomisk bakgrund i ökad utsträckning skulle söka sig till just dessa skolor.

Jag förstår inte heller hur ett system där vissa utpekade skolor får ha kvar det särskilda statsbidraget skulle innebära att fler från Fröknegården i Kristianstad, fler från Rosengård i Malmö eller fler från delar av Stockholm skulle söka sig till de här.

Det är inte så det har fungerat hittills. Men det är intressant att Sverigedemokraterna försöker lyfta fram den aspekten. Om man vill minska segregationen i svensk skola är jag gärna med på det, men jag har svårt att se hur bibehållandet av riksinternatens särskilda villkor skulle bidra till att minska segregationen.

De särskilda reglerna och regleringarna för tre riksinternatskolor avvecklas nu. I stället får vi ett tydligt system där enhetlighet gäller för skolornas ersättning oavsett vilken skola eleven väljer, oavsett på vilken skola eleven väljer att bo på internat. Det är samma ersättningssystem och samma regler för avgifter. Det är fullt rimligt.

Kanske vi därmed kan säga, fru talman, att vi nu tar ytterligare ett steg i internationaliseringen. 70-talspolitiken pekade ut tre riksinternat och gav dem särskilda villkor. Man trodde att undervisning av barn vars föräldrar

var i utrikestjänst, till exempel i biståndsverksamhet eller annan statlig tjänst, behövde särskilda villkor. Nu har globaliseringen slagit igenom i stort. Det blir vanligare att folk jobbar en period utomlands i statens tjänst, i biståndsverksamhet och på företagens kontor runt om i världen. Därmed är det också rimligt att eleverna som väljer att inte följa med föräldrarna utan stannar kvar i Sverige medan föräldrarna jobbar utomlands möts av samma villkor oavsett vilken skola detta sker i.

Därmed yrkar jag bifall till utskottets förslag.

Anf. 8 DANIEL RIAZAT (V) replik:

Fru talman! Christer Nylander var lite bekymrad över sättet jag uttryckte mig på. Jag vill förtydliga vad jag menade.

Jag menar inte att allt detta är Alliansens fel. Jag menar inte heller att man inte har gjort någonting över huvud taget. Däremot menar jag att man agerade för sent. Den överenskommelse som finns här och som kommer att gå igenom i kammaren i dag är bra, och jag uttryckte det också från talarstolen.

Men vi vet att det har kommit signaler om problem på dessa skolor tidigare. Det är allmänt känt att sådana strukturer tenderar att byggas upp på överklassskolor som till exempel Lundsberg.

Låt mig återge vad en anställd på Lundsberg signalerade redan 2005:

I början var allt positivt. Jag älskade mitt jobb. Jag har alltid velat jobba med ungdomar, och jag är själv en ungdomligt sinnad person som gillar till exempel musik och kläder. Jag har lätt för att kommunicera med ungdomar på deras nivå. Men snart kom oroväckande signaler om att allt inte stod rätt till. Flera av flickorna kände oro för yngre bröder som också bodde på elevhemmet. En flicka berättade att hennes lillebror hade väckts mitt i natten av äldre elever som hade rusat in på rummet. De krävde att få veta var han hade sitt bälte, för att därefter misshandla honom. Flickan kände ett oerhört obehag och försökte ta upp problemen med skolans ledning, men hon fick alltid till svar att det redan hade tagits om hand.

Med tanke på att riksinternaten har varit en skolform som har fått tillståndet från regeringen är det därmed Skolinspektionen, som ligger under riksdagen och regeringen, som haft ett ansvar. Därmed menar jag att Jan Björklund när han var utbildningsminister skulle ha tagit frågan på större allvar och agerat tidigare. Signalerna kom för ett antal år sedan när ni satt vid makten.

Anf. 9 CHRISTER NYLANDER (FP) replik:

Fru talman! Jag ska ärligt talat säga att jag har lite svårt att bestämma mig för hur jag ska hantera detta.

Jag ser rätt ofta i svenska skolor att det förekommer mobbning. Jag ser tyvärr alltför ofta signaler i svenska skolor att det förekommer sexuella trakasserier. Ibland sker det i samband med internatverksamhet, ibland sker det i samband med toalettbesök på rasten och ibland sker det i lek-tionsrum. Jag tycker att det är lika oroväckande och lika fruktansvärt när och var det än sker. För mig spelar det ingen roll om det sker på ett riks-internat eller på en grundskola i Kristianstad. Det är lika illa vilket som.

Därför införde alliansregeringen en skolinspektion och gav den tuffa verktyg för att bekämpa problemen. Därför skärpte alliansregeringen skollagstiftningen, och därför stöttade alliansregeringen utbyggnaden av elevvårdsteam på skolorna. Därför gjordes en lång rad insatser för att bekämpa problemen, men det är säkert inte nog. Problemen förekommer fortfarande, och det gör mig mycket bekymrad.

Jag tycker att man ska undvika att göra detta till något enskilt som händer på riksinternatskolor. Det är illa när det händer där, men det är lika illa när det händer på andra skolor.

Det finns en skollagstiftning, en skolinspektion och resurser till elevvårdsteam som gör att problemen kan bekämpas på alla skolor.

För den form av skolor vi talar om i dag var det alliansregeringen och Jan Björklund som tog fram det nya regelverket som kammaren nu ska besluta om. Jag är glad att vi kan göra det i ganska stor enighet. Jag tycker dock inte, fru talman, att man ska göra detta till en fråga om att det är särskilt illa på just dessa skolor. Mobbning och sexuella trakasserier är oacceptabla oavsett var de sker.

Anf. 10 DANIEL RIAZAT (V) replik:

Fru talman! Vad Christer Nylander just sa kan vi alla hålla med om. Det är lika illa oavsett var sexuella trakasserier förekommer. Därför är det ett sätt för Christer Nylander att försöka komma bort från det jag försökte tala om, det vill säga vad regeringen egentligen gjorde under åren.

Jag menar inte att dessa problem är värre om de sker på internatskolor. Tvärtom! Precis som Christer Nylander menar jag att det är lika illa.

Jag vill ännu en gång återge vad en elev som har gått på skolan har berättat. Han sa att hans första tanke när han såg allt var att *Ondskan* – ni har alla sett filmen – finns på riktigt. Den systematiska pennalismen är densamma som i *Ondskan*.

Jag vet inte hur många elever som du, Christer Nylander, har hört säga dessa ord på någon annan skola runt om i landet. Jag har aldrig hört talas om detta. Jag vet inte hur ofta du har hört talas om systematiska sexuella trakasserier på olika skolor. Det finns skolor som har problem med sexuella trakasserier och mobbning. Men dessa systematiska strukturer med pennalism, sexuella trakasserier och så vidare är något som finns särskilt på riksinternaten jämfört med en stor majoritet av övriga skolor.

När regeringen Reinfeldt och Jan Björklund såg signalerna tidigare under mandatperioden skulle de ha tagit tag i dem. De uttalanden jag tog upp var från 2005–2006. År 2006, när ni kom till makten, hade ni kunnat ta tag i frågan på en gång, vilket ni inte gjorde. Jag är glad att ni har gjort det i dag, och jag är glad att vi är överens och har en samsyn. Men den regering som satt vid makten under den period när det var som värst bör ta på sig ansvaret.

Anf. 11 CHRISTER NYLANDER (FP) replik:

Fru talman! Vi fick en ny alliansregering i oktober 2006. Det är möjligt att man kan belasta regeringen för vad som hände 2006, 2005 eller när boken och filmen *Ondskan* utspelar sig i en riksdagsdebatt, men det är att ta lite för lätt på de problem som finns på dessa skolor och på många andra skolor.

Vi ska undvika att relativisera den typen av angrepp. Den som utsätts för mobbning känner sig lika illa till mods, mår lika illa, oavsett om det sker i en kommunal skola, en friskola eller en riksinternatskola. Därmed anser jag att debatten är avslutad för min del.

Anf. 12 JABAR AMIN (MP) replik:

Fru talman! Jag är glad, Christer Nylander, att vi är ense om de förändringar som föreslås i betänkandet, alltifrån inga avgifter, att mandatet för regeringen att besluta om riktlinjer för riksinternat tas bort till frågan om de dubbla avgifterna. Det är glädjande att sju partier i Sveriges riksdag är eniga. Det är positivt.

Ni hade åtta år på er, Christer Nylander. Den tidigare regeringen kunde ha gjort dessa förändringar tidigare. Nu görs de under den rödgröna regeringen. Det är helt riktigt att det fanns direktiv och att en utredning gjordes under alliansregeringen, men om ni hade menat allvar på riktigt hade ni kunnat inleda dessa förändringar redan när ni kom till makten 2006–2007.

Låt oss vara glada över att vi är eniga. Jag ville ta tillfället i akt och fråga om en förändring som vi inte har hunnit genomföra men som har diskuterats mycket. Jag berörde frågan i mitt anförande. Det gäller de enormt höga årsavgifterna, som varje regering så småningom måste ta ställning till vad man ska göra med. Det är avgifter på en kvarts miljon kronor per elev och år.

Det vore intressant att höra hur Alliansen och Folkpartiet ställer sig till den frågan. Den tas inte upp i betänkandet, men det är en fråga som vi säkerligen kommer att återkomma till.

Anf. 13 CHRISTER NYLANDER (FP) replik:

Fru talman! Detta skolsystem byggdes upp under 70- och 80-talen. Om jag räknar snabbt i huvudet tror jag att vi har haft makten ungefär lika länge – de rödgröna, ibland Miljöpartiet, ibland de borgerliga och Alliansen. Det är klart att vi alla skulle kunna bidra till att ändra detta system. Man kan säkert skylla allting på Folkpartiet och Alliansen om man vill det. Å andra sidan kan jag konstatera att de som verkligen drev fram de förslag som vi nu hanterar i riksdagens kammare var Folkpartiet och Alliansen.

När det gäller avgiftsfrihet tycker jag att det är rimligt att den skollagstiftning vi har, om att undervisning ska vara avgiftsfri, så långt möjligt ska gälla alla skolor.

Anf. 14 JABAR AMIN (MP) replik:

Fru talman! Jag fick inte riktigt svar på min centrala fråga hur man ställer sig till avgifter på en kvarts miljon kronor per elev och år. Om skolor har de avgifterna vet vem som helst att det inte är skolor för gemene man, att det inte är skolor för alla. Det är skolor för de välbeställda och de absoluta topparna av dem. Det är inte många människor som kan pumpa in en kvarts miljon per år i avgifter.

Det här är intressant. Frågan tas som sagt inte upp i betänkandet, men den finns med i debatten. Det är viktigt för det fortsatta arbetet att veta hur Alliansen eller i detta fall Folkpartiet ser på frågan.

Anf. 15 CHRISTER NYLANDER (FP) replik:

Fru talman! Internatavgifter är någonting som finns på många skolor, och de varierar ganska mycket. Eftersom vi inte har någon reservation eller något särskilt yttrande i betänkandet talar det väl för att den huvudinriktning som finns i betänkandet, det vill säga att regeringen ska följa utvecklingen noga, är någonting som alla allianspartier skriver under på. Det är rimligt att man följer utvecklingen och ser hur den ser ut.

Vi kan också notera att det i 2010 års skollag, som Alliansen lade fram, finns en skrivning om att utbildning ska vara avgiftsfri. Jag tycker att det i grunden är väldigt klokt.

Däremot får man titta på internatavgifterna. Vi ser inte bara dessa tre skolor utan också många andra skolor som erbjuder internat, för till exempel unga tjejer som vill utveckla sitt fotbollsspelande och då måste betala en viss internatavgift. Det är väldigt intressant att följa denna utveckling, inte bara för dessa tre skolor utan generellt. Jag tror att utvecklingen går mot alltmer specialiserade gymnasier och därmed ibland större geografiska avstånd från där elevens föräldrar bor till där eleven går i skolan.

Anf. 16 Statsrådet AIDA HADZIALIC (S):

Fru talman! Det är med stolthet som jag i dag presenterar denna proposition inför riksdagen.

Denna proposition, där vi tar ett viktigt steg mot en mer jämlik och likvärdig skola i Sverige, innebär i sak att alla svenska skolor ska vara avgiftsfria. Inga skolor ska ha en särställning, utan vi ska jobba med ambitionen att alla skolor ska vara bra skolor och att alla skolor ska vara tillgängliga för alla elever.

Det är en viktig markering, och det är ett viktigt steg framåt.

När riksinternatskolorna Lundsberg, Sigtuna och Gränna fick sin särställning i början av 70-talet var det med anledning av att andelen utlandsstationerade svenskar hade ökat, biståndsverksamheten ökade och många svenskar arbetade utomlands. Då var det viktigt att tillskapa en möjlighet för dessa individer att låta sina barn utbildas hemma i Sverige.

Nu har dock utvecklingen gått åt ett annat håll, där man kan se att enbart 1 procent av eleverna vid våra riksinternatskolor har föräldrar som är utlandsstationerade. Mot bakgrund av detta kan man säga att denna skolform är föråldrad och att den cementerar en ojämlikhet i svensk skola som vi inte finner önskvärd.

Jag tycker att det är väldigt bra att det i kammaren finns en bred förankring kring denna fråga – att i princip alla partier förutom Sverigedemokraterna ställer sig bakom propositionen. Jag vill säga ett par ord om vilka konsekvenser propositionen kommer att få för dagens riksinternatskolor.

Den första är att dessa skolor inte kommer att få ta ut elevavgifter för undervisningen, vilket de har gjort hitintills.

Den andra stora och huvudsakliga förändringen är att de särskilda bidrag som hittills har lämnats till riksinternatskolorna för internatverksamhet och som extra bidrag för en mer flexibel skolorganisation tas bort. Enkelt uttryckt betyder det att särarten, särställningen och särfinansieringen kommer att försvinna.

Jag poängterar återigen att propositionen är viktig för att den svenska skolan ska bli mer jämlik och mer likvärdig. Jag ser med tillförsikt fram mot att vi ska kunna implementera denna reform, och jag är glad att det finns en så bred förankring kring frågan i kammaren.

Anf. 17 STEFAN JAKOBSSON (SD):

Fru talman! Jag vill börja med att yrka bifall till Sverigedemokraternas reservation.

Fru talman! Det kan tyckas att det inte är någon större förändring man gör i detta betänkande och att vi ska gå mot en mer likvärdig skola.

Då man läser lite djupare i dokumenten ser man vad det i realiteten kan innebära. Då ser man att detta beslut kan leda till direkta motsatsen.

Ett borttagande av det statliga stödet för utlandssvenska elever som ges möjlighet att vistas i svensk skola i Sverige när deras föräldrar arbetar utomlands kan ge en segregande effekt.

Om man tar bort det statliga stödet finns det risk att de olika läroverken kommer att ta igen på internatavgifterna vad man förlorar. Man måste helt enkelt ta igen på gungorna vad man förlorar på karusellen. På något sätt måste de kompensera detta. För en av skolorna handlar det om ungefär 5,8 procent av dess totala verksamhet.

Detta innebär att det är enbart familjer som har ekonomiska möjligheter som kan söka till dessa skolor. Här har nämnts avgifter på en kvarts miljon. Då får man titta på vad som ingår i detta. Det kanske ingår mat, husrum och saker som inte går att ta bort.

Enbart detta är skäl nog för Sverigedemokraterna att rösta ned förslaget i detta betänkande.

Samtidigt finns det andra orsaker till att man placerar sina barn i dessa riksinternatskolor. De har under många år levererat ett flertal av våra nuvarande ledare ute i verksamhet i Sverige och även utanför Sveriges gränser. Alla föräldrar måste ha rätt att ge sitt barn de möjligheter som de vill ha. Elever är alla olika och har olika ambition. Därför måste det finnas en bredd av skolor när det gäller ambitionsnivån, och de måste alla ha möjlighet att erbjuda detta likvärdigt ekonomiskt.

Fru talman! Sverigedemokraterna kan se med fördel på att det finns föräldrar som väljer att arbeta utomlands under en kortare tid samt skapar sig ett internationellt kontaktnät och tar hem kunskaper till Sverige. Vi ska med alla medel uppmuntra detta beteende och underlätta för dem, oavsett vilka procentsatser och antal elever det handlar om. Det ska absolut inte vara ett hinder att man har barn.

Fru talman! Vi bör även ta med aspekten att dessa skolor har en gemensam 40-årig kunskap om detta. Jag som bara har jobbat som lärare i 15 år kan inte ens förstå hur mycket kunskap som finns om att ta hand om elever med föräldrar som jobbar utomlands. Att bo och leva utan sina föräldrar under lång tid kräver en god kår kring dessa barn. Det har internatskolorna 40 års erfarenhet av. Det är viktigt att vi ger dessa barn kvalitativ tid.

Många aspekter har lyfts upp här tidigare. Christer Nylander frågade om vi kunde presentera bra motargument. Jag hoppas att jag har gett ett bra svar där.

Även skandaler i de här skolorna har varit på tapeten. Daniel Riazat lyfte upp att det har funnits skandaler där och att det inte finns någon an-

nanstans. Jag välkomnar Daniel ut till de vanliga skolorna i Sverige, där jag har jobbat i 15 år och där mina kolleger jobbar dagligen.

Jag kan förstå att den mediala uppmärksamheten kan göra att man, om man bara läser tidningar och aldrig besöker den riktiga verksamheten, kan tro att det är stora skandaler. Men sexuella trakasserier, mobbning och otillbörligheter mot andra elever pågår i varenda skola varje dag – tyvärr. Precis som Christer tog upp tidigare är detta, fru talman, ingenting som jag står bakom heller. Det ska aldrig vara bra, men det är inget argument för att prata om detta betänkande.

Elever sitter förhoppningsvis och tittar på den här debatten – nu eller någon annan gång via internet. Då bör man tänka på vilka epitet man kastar runt sig. Det är för mig väldigt tråkigt, fru talman, att vi har personer här inne som inte kan hålla en god ton.

Jag ska inte ge människor epitet och framför allt inte sätta epitet framför dem, men jag kan säga att det är pinsamt att vi inte ens kan hålla en god ton med varandra här i riksdagens talarstol.

Fru talman! Jag ställer mig som sagt bakom och yrkar bifall till Sverigedemokraternas reservation 1.

Anf. 18 ERIK BENG TZBOE (M):

Fru talman! Vi är här i dag för att diskutera och debattera riksinternatens särskilda ställning. Vi är inte här för att debattera vad som egentligen är goda eller dåliga skolor – tyvärr, även om det skulle vara trevligt.

Vi är inte här för att diskutera om internatverksamhet är något som över huvud taget behövs, utan vi är här för att diskutera om riksinternatens särskilda ställning enligt den lagstiftning vi har haft verkligen är nödvändig. Det finns en bred enighet i kammaren om att så inte är fallet.

Efter åtta år med alliansstyrt har många reformer på skolområdet åtminstone startats, även om jag kan hålla med många av de föregående talarna om att man alltid i efterhand kan önska att mer hade skett, och fortare. Man vill alltid se mer resultat. Men en ny inriktning för svensk skola med fokus på kunskap, med fokus på kvalitet och med fokus på att på ett modernt sätt möta både elevers och föräldrars behov och önskemål har inletts. Där kan vi i förlängningen skapa en bättre skola för alla i Sverige.

Riksinternaten har utan tvekan fyllt en viktig funktion i Sveriges historia, så som många har konstaterat. Men i dag ser verkligheten annorlunda ut. Behoven ser annorlunda ut, och utvecklingen har inte varit den vi har förväntat oss.

Många skolor erbjuder riksintag i dag. De jobbar med olika former av lösningar för att se till att man lyckas lösa det behov som finns av internat. Den springande intressanta punkten och knäckfrågan blir då varför vissa skolor, utpekade av statens allsmäktiga hand, ska ha en särskild ställning kontra alla andra skolor som har riksintag och internatlösningar och som fyller en enormt viktig funktion när det gäller att möta de behov som många elever och föräldrar har.

De får inte ta del av de särskilda bestämmelserna, som bara gäller de tre riksinternaten. Vi måste självfallet se till att man gör upp med den snedvridning av konkurrensen som detta innebär och att alla får agera på lika villkor.

Det finns säkert de som har olika uppfattningar om riksinternaten här. Det finns säkert de som tycker att det är bra skolor, och det finns säkert de som tycker att de är dåliga. Men det är som sagt inte därför vi är här.

Tidningsrubriker i alla åra – de kan agera bränsle åt vilken riktning man vill. Men tidningsrubriker är aldrig en god grund att styra svensk lag på, utan vi ska basera våra beslut på förnuft. När det gäller skolan ska vi basera dem på fokus på kunskap och kvalitet och på att möta de behov som elever och föräldrar har på ett så modernt sätt som möjligt.

Vi har i dag en orimlig situation där vissa skolor som sagt får privilegier framför andra. Det är hög tid att vi gör upp med det. Jag är glad att alliansregeringen och Jan Björklund tog tag i frågan och att den nu drivs vidare av den socialdemokratiskt ledda regeringen tillsammans med Miljöpartiet. Det är ett gott tecken på att svensk skola kan fortsätta att utvecklas i rätt riktning även om man byter regering.

Överläggningen var härmed avslutad.
(Beslut fattades under § 19.)

§ 11 Erkännande och verkställighet av frihetsberövande påföljder inom Europeiska unionen

Justitieutskottets betänkande 2014/15:JuU7

Erkännande och verkställighet av frihetsberövande påföljder inom
Europeiska unionen (prop. 2014/15:29)
föredrogs.

Anf. 19 ADAM MARTTINEN (SD):

Fru talman! Sverigedemokraterna har i det här ärendet två reservationer som vi står bakom, men jag väljer att yrka bifall endast till reservation 2.

När det gäller att utveckla samarbeten mellan länder på det rättspolitiska området har Sverigedemokraterna inga principiella invändningar, tvärtom. Samarbeten över nationsgränserna kan vara en förutsättning för att nå vissa resultat och för att framkalla en viss effektivitet.

I det här ärendet handlar det kanske både om effektivitet och om att nå vissa mål när det gäller kriminellas möjlighet till social återanpassning, men framför allt är det ett ömsesidigt åtagande mellan EU-länder.

En samverkan kring att erkänna och verkställa rättsliga påföljder inom EU är i grunden ingenting konstigt. Liknande samarbeten finns i dag mellan de nordiska länderna och fungerar väl. Problem kan dock uppstå mellan länder när det finns skillnader i tolkning kring vad som är ett brott och vilka rättsliga påföljder ett brott ska leda till.

Vi vill inte se att de rättsliga påföljder som ska erkännas och verkställas i andra länder för brott som begåtts i Sverige ska få en urholkad effekt, det vill säga att straffens påföljd skulle avvika på ett märkbart sätt från hur de skulle ha avtjänats i Sverige. I ett sådant fall ska värdet av att uppfylla den rättsliga påföljden på det sätt som Sverige hade verkställt den på väga tyngre än andra fördelar med beslutet att erkänna och verkställa den rättsliga påföljden i det landet.

När det gäller frågan om den dömda personens förmåga till social återanpassning anges en rad kriterier för när ett samtycke inte behöver inhämtas för att överföra en dom eller verkställighet av påföljd till ett annat land. Det har vi inget att invända mot.

Vi menar dock att ett samtycke egentligen aldrig behöver inhämtas för att en behörig myndighet ska kunna sända över en dom eller verkställighet till ett annat land.

Vi menar att en myndighet kan göra en samlad bedömning av möjligheterna till social återanpassning på ett objektivt sätt. Den dömda kanske däremot har ett kortsiktigt eller oärligt egenintresse som inte gynnar en långsiktig social återanpassning. Vi anser dock att den dömdes egen uppfattning kan och bör vara en del av en samlad bedömning men att ett samtycke inte ska vara ett absolut krav.

Vi instämmer med regeringen i att den dömdes språkliga, kulturella, sociala, ekonomiska eller andra band till en stat bör spela en roll vid den här typen av bedömningar. Men vi menar att dessa kriterier ska väga tyngre än den enskildes egen uppfattning.

Avslutningsvis ser vi fram emot de effekter som det utökade rättsliga samarbetet kommer att leda till.

Genom våra reservationer hade sannolikt fler utlännningar i svenska fängelser fått avtjäna sina straff i sina hemländer, men att vi rör oss i den riktningen genom propositionens grundinställning får ändå, fru talman, ses som ett steg i rätt riktning.

Anf. 20 LAWEN REDAR (S):

Fru talman! Ett viktigt område inom kriminalpolitiken handlar om synen på straffet. Samhället förväntas reagera på beteenden som är kriminaliserade. Den som har begått brott ska mötas av samhällets tydliga besked att beteendet inte accepteras.

Straffet har olika funktioner. Det ska avskräcka. Det ska vara normbildande. Det ska skydda brottsoffer. Det ska tillgodose samhällsskyddet. Men det ska även vara rehabiliterande, det vill säga påverka den dömda att vilja avbryta sin kriminella bana. Här har påföljdssystemet en avgörande roll.

Att människor återgår till kriminalitet efter avtjänat straff är ett samhällsmisslyckande. Därför behöver påföljder som fängelsestraff, villkorlig dom, skyddstillsyn och sluten ungdomsvård på ett bättre sätt integreras med en återanpassning till samhället. Det handlar om att få stöd och vård och tillgodoses med utbildning och arbete och en bostad av kommunen.

Vid brott begångna utomlands blir återanpassning till samhället mycket svårare. Har den dömda personen hemvist och familj i ett annat land blir det svårt av naturliga skäl att åstadkomma en personlig utveckling och ett förändrat beteendemönster.

Därför är regeringens proposition om erkännande och verkställighet av frihetsberövande påföljder inom Europeiska unionen så viktig. Syftet med lagförslaget är att den dömda ska verkställa påföljden i den medlemsstat där den sociala återanpassningen kan ske allra bäst.

Fru talman! För att detta ska fungera förutsätts att vi respekterar det straffrättsliga samarbetet och principen om ömsesidigt erkännande av domar och beslut i brottsmål. Medlemsstaterna i EU ska inte ifrågasätta

varandras domar eller beslut utan i stället se till att verkställa dem på bästa sätt, trots olikheter i staternas materiella och processuella reglering.

Påföljderna skiljer sig åt i de olika medlemsstaterna. För att hantera det får man i vissa fall anpassa den påföljd som ska verkställas. Den behöriga myndigheten att pröva om svensk domstol eller slutligt beslut om påföljd ska sändas till annan medlemsstat är Kriminalvården. Kriminalvården kommer också att vara den myndighet som tar emot och prövar om en frihetsberövande påföljd meddelad i annan stat ska erkännas och verkställas i Sverige. Varje enskilt fall får bedömas utifrån ett helhetsperspektiv av relevanta omständigheter. Den dömdes egen inställning måste givetvis beaktas.

Fru talman! Det är glädjande att se att de rambeslut som tas verkar i syfte att minska kriminalitet och återfall i brottslighet. Sverige ska givetvis vara delaktigt i det gränsöverskridande samarbete som vi har.

Därför yrkar jag bifall till utskottets förslag och avslag på motionsyrkandena.

Anf. 21 KRISTER HAMMARBERGH (M):

Fru talman! Vi behandlar nu en så kallad genomförandeproposition. Sveriges riksdag har redan tidigare ställt sig bakom den överenskommelse som finns mellan medlemsstaterna i EU. Jag tycker att det är ganska klokt att man kan föra över en frihetsberövande påföljd till en annan stat. Egentligen innebär det att en medborgare flyttar tillbaka och tar påföljden i den stat som medborgaren kommer från och lever i. Det är egentligen syftet med hela överenskommelsen.

Inom EU har vi tyckt att det är viktigt att samarbeta. De flesta uttrycker också den uppfattningen. Från svensk sida har vi valt en väg som bygger på ett mellanstatligt samarbete.

Det uttrycks inte minst från Sverigedemokraternas sida att man tycker att det är bra att människor som kommer från ett annat land tar påföljden i det land som man kommer från. Därför har jag under den stund som har varit haft lite svårt att hänga med i resonemangen.

Vi är emot överstatliga regler. Vi vill inte ha en gemensam europeisk straffrätt, ett gemensamt europeiskt påföljdssystem, utan vi anser att varje nation själv måste kunna utforma sin egen straffrätt. Men för att vi ska kunna samarbeta måste vi till och från ge ett så kallat ömsesidigt erkännande gentemot andra stater – annars får vi inget samarbete. Vill vi bekämpa grov organiserad brottslighet eller som i det här fallet föra över en brottsling, en dömd person, till ett annat land, då måste vi på något sätt erkänna den andra statens regler. Alternativet är överstatliga regler. Det är den väg man får gå. Vi har valt vägen mellanstatligt samarbete, och vi har valt vägen ömsesidigt erkännande.

Dagens beslut måste riksdagen fatta med kvalificerad majoritet, för det är förvisso så att vi överlåter myndighetsutövning till andra länder. Men meningen är att vi ska få ett smidigare system så att den som har begått ett brott kan komma tillbaka till sitt land, ta en påföljd och förhoppningsvis snabbare återanpassas till samhället.

Det finns ett antal regler för att se till att det blir rättssäkert. Det krävs ett samtycke, vilket noterades. Men det finns också ett stort antal undantag för att göra det hela smidigare. Det finns en presumtion i reglerna om att om man kommer från landet eller är bosatt i landet finns det grund för ett

samtycke. Om man ska utvisas eller avvisas till landet finns det en grund för samtycke. Finns det en flyktfara finns det också en grund för samtycke.

Därför tycker jag att den kritik som har funnits från Sverigedemokraterna känns något överdriven.

Varje påföljd ska bedömas, vad gäller både längden och arten av påföljden, för att kunna passas in i de olika typerna av system. Det finns så kallade vägransgrunder. Beträffande den oro för att reglerna i de olika länderna skulle vara långt från varandra principiellt finns det lösningar med så kallade vägransgrunder. Exempelvis accepterar vi inte en så kallad utevarodom, det vill säga att någon har dömts utan att över huvud taget ha fått närvara vid rättegången. Det är en vägransgrund.

Den oro som finns för att principerna i de olika staternas rättssystem skulle vara alltför långt från varandra kommer i praktiken inte att få någon betydelse.

Jag tycker att man på något sätt måste välja väg. Blir man för principiell i sina ställningstaganden, till exempel i det fall att man är emot Europeiska unionen, riskerar man ibland att bli sin egen önskans värsta fiende. Man blir så principiell att man i praktiken inte kan genomföra det man säger sig vilja genomföra. Då får man inte heller någon politisk betydelse.

Lite grann påminner mig den här debatten om förra veckans debatt. Då debatterade vi ett helt annat ämne. Då debatterade vi registrering när det gäller de som har tillträdesförbud till idrottsarrangemang, de som har begått ett brott och inte får komma in. Då gällde det principen: Ska de som får släppa in, de som står och vaktar grinden och ser till att den som har tillträdesförbud inte får komma in, få känna till detta eller inte? Ett parti, Vänsterpartiet, hade – trots att man är positiv till tillträdesförbudet – en principiell invändning så att det i praktiken skulle bli verkningslöst. Det är ett exempel på att man blir så principiell att man till och med i grunden motverkar sina egna idéer.

Där har Sverigedemokraterna hamnat i dag. Det kanske inte är så konstigt, fru talman, att de två mest extrema partierna i Sveriges riksdag gör sådana ställningstaganden att de ofta hamnar i gemensamma reservationer men andra gånger också ställer sådana invändningar att de motverkar den politik som de själva säger sig vara för.

Vi anammar det här samarbetet och tycker att det är ett bra beslut. Det är en konsekvens av de lagförslag som alliansregeringen tog fram.

Jag yrkar bifall till utskottets förslag.

Anf. 22 ANNIKA HIRVONEN (MP):

Fru talman! Förslaget är ett exempel på när samarbetet inom Europeiska unionen fungerar som bäst. Det handlar om ett mellanstatligt samarbete där vi gemensamt hittar regler som gör det så gynnsamt som möjligt att se till att kriminella kommer tillbaka till ett liv utanför kriminalitet. Generellt sett är förutsättningarna som bäst för dem som har dömts i ett annat land än i sitt hemland om de får komma tillbaka och avtjäna straffet i sitt hemland.

Min röst är lite svag i dag, så jag nöjer mig med att yrka bifall till utskottets förslag och avslag på motionerna. I övrigt instämmer jag i vad som har sagts av min kollega Lawen Redar från Socialdemokraterna.

§ 12 Strafflindring vid medverkan till utredning av egen brottslighet

Justitieutskottets betänkande 2014/15:JuU8
Strafflindring vid medverkan till utredning av egen brottslighet (prop.
2014/15:37)
föredrogs.

Anf. 23 KENT EKEROTH (SD):

Fru talman! Jag yrkar bifall till vår reservation i detta betänkande.

Sverigedemokraterna anser att det är positivt med denna reglering av strafflindring vid medverkan till utredning av egen brottslighet. Men vi anser även att man i likhet med tidigare förslag från Sverigedemokraterna ska införa ett system med så kallade kronvittnen, det vill säga att strafflindring ska ges även när en tiltalad medverkar till utredning av andras brott och inte bara de egna.

Som det konstateras i propositionen på s. 13 har Danmark en sådan ordning. ”Det ska beaktas om gärningsmannen lämnat upplysningar som är avgörande för utredningen av andras brott.” Även Norge har en liknande lag.

Frågan om kronvittnen har behandlats tidigare i Sverige. Bland annat Fängelsestraffkommittén angav i SOU 1986:14 ett antal skäl till att man var emot det. Beredningen för rättsväsendets utveckling hänvisade i SOU 2005:117 till Fängelsestraffkommittén och lade till ytterligare ett skäl till att kronvittnen inte ska införas.

Vi instämmer inte med de bedömningar som har gjorts tidigare utan vill se någon form av kronvitnesssystem i likhet med vad man har i bland annat Norge, Danmark och Storbritannien.

Ett av argumenten mot kronvitnesssystemet som framfördes i Fängelsestraffkommittén var att ett kronvitnesssystem skulle uppmuntra till ett beteende som annars ses som mindre tilltalande, att skvallra på andra. Det är ett ganska anmärkningsvärt argument emot. Att uppmuntra till att ange brottslingar är knappast mindre tilltalande utifrån ett samhällsperspektiv.

Det andra argumentet som framfördes var att dominerande brottslingar kan få fördelar gentemot så att säga svagare brottslingar genom att med lögn om andra svagare individer, som de inte har så mycket att frukta från, eller genom dimridåer om svårutredda händelser försöka skaffa sig fördelar.

Men tanken med ett kronvitnesssystem är givetvis att så att säga komma upp i näringskedjan i den kriminella världen. Huvudsaken är inte att komma ned i näringskedjan.

På samma sätt som det i propositionen utvecklas en tillämpningsordning för strafflindring vid egen brottslighet ska den givetvis definieras för utredning av andras brottslighet.

På s. 22 i propositionen står det: ”Strafflindring kan emellertid inte komma i fråga i alla situationer där den misstänkte i och för sig är villig att medverka.” Det ska givetvis vara fallet även vid ett kronvitnesssystem.

Skrivningarna får givetvis regleras noga – det handlar om att komma upp i näringskedjan – men det går att göra, precis som det går att reglera många andra detaljer i lagen generellt sett. Även det är därför ett ganska svagt argument.

Ett tredje argument enligt kommittén är att polisen, för att detta ska ge en positiv effekt, måste förespegla den misstänkte vissa fördelar. Man menar att polisen eller åklagare skulle frestas att ge ett sken av större fördelar än domstolen kan förväntas ge. Detta är också ett mycket svagt argument. Det kan ju regleras att polis eller åklagare får krav på sig att tydligt redogöra för att det är domstolen som avgör påföljd och straffmätning men att medverkan till utredning tas i beaktande enligt lagen. Det är en informationspunkt som man kan ha tydliga direktiv för.

Slutligen har det även anförts att bevisvärdet av uppgifter från ett kronvittne kan ifrågasättas. Men den diskussionen finns även vid medverkan till utredning av egen brottslighet och har diskuterats i utredningen. På s. 18 i propositionen står det: Det är naturligtvis en given utgångspunkt att beviskraven upprätthålls även i de fall där den tilltalades egna uppgifter ligger till grund för utredningen. Behövliga utredningsåtgärder ska alltså vidtas för att kontrollera riktigheten av den misstänktes uppgifter, precis som enligt den nuvarande ordningen.

Detsamma gäller givetvis även vid ett kronvitnesssystem. Det finns ingen skillnad där. Uppgifter som ett kronvittne, enligt vårt sätt att se på det, lämnar ska vara verifierbara, konkreta och av väsentlig betydelse för utredningen. Det kan till exempel handla om uppgifter om var stöldgods, ett efterlyst vapen eller en kropp finns, var ett brott eller ett möte ska ske, alltså någonting som kan vara så pass konkret att man ska kunna få en strafflindring.

Precis som regeringen anser att det bör finnas goda förutsättningar att upptäcka eventuella felaktigheter vid medverkan till utredning av egen brottslighet anser vi att det även finns goda förutsättningar att upptäcka felaktigheter i ett kronvittnes uppgifter.

Jag har samtalat med flera personer inom olika delar av rättsväsendet och brottsbekämpningen. Enligt mitt sätt att se på det framgår det att det finns en efterfrågan på att införa ett kronvitnesssystem i Sverige. Hur stor strafflindringen ska bli får diskuteras närmare. Men fördelarna överväger de eventuella nackdelar som kan finnas och som jag ändå tycker är ganska svaga. Snabbare handläggningstider, speciellt i mindre komplicerade ärenden, skulle kunna vara ett resultat av ett kronvitnesssystem. Andra resultat skulle vara kortare häktningstider och färre häktningar med restriktioner, vilket är bra ekonomiskt och mer humant, samt incitament för misstänkta att berätta om sin egen och andras brottslighet, vilket ökar chanserna att lagföra personer högre upp i hierarkin och liknande.

Som vi ser det finns det med andra ord fler fördelar, inte minst ekonomiskt men även resursmässigt, som kan hjälpa de brottsbekämpande myndigheterna.

Ur ett moraliskt och rättsvårdande perspektiv finns det större möjligheter att lagföra människor som tjänar mycket på brottslighet och som utnyttjar och skadar andra människor och staten.

Vi menar också, vilket kanske ligger lite vid sidan om detta betänkande, att ett införande av ett kronvitnesssystem förutsätter att det ställs högre krav på vittnesskydd. Vi anser, vilket vi får återkomma till, att

det bör tillsättas en utredning om hur detta skydd kan förbättras och med en tydlig budgetering och ett tydligt ansvar inom rättsväsendet, kanske med en grupp som är speciellt utbildad för att hantera just vittnesskydd.

Utöver detta bör Sverige införa möjlighet till anonyma vittnen, vilket ska kunna inkludera vissa kategorier inom rättsväsendet, till exempel spanare eller andra, för deras säkerhet, så att de inte ska bli igenkända när de utför sitt jobb. Men det får vi återkomma till.

Anf. 24 LINDA SNECKER (V):

Fru talman! I propositionen om strafflinndring som vi nu debatterar föreslås det att en tilltalad som har lämnat uppgifter som är av väsentlig betydelse för utredningen av brottet ska kunna få ett kortare straff än det som annars skulle ha utdömts.

Detta motiveras i propositionen med att medverkan till utredning av egen brottslighet skulle visa på ett ansvarstagande och markera en vilja att ställa allting till rätta efter sig liksom ett avståndstagande från den brottsliga gärningen.

Allt detta kan verka mycket sympatiskt. Men frågan är faktiskt mer komplex än så eftersom det också innebär en ganska ny rättsordning i det svenska rättsväsendet.

Vi i Vänsterpartiet är inte emot strafflinndring i sig utan anser att de strafflinndringsprinciper som redan finns i dag i lagstiftningen är goda nog och täcker in de behov som finns för att skapa förutsättningar för en straffmätning som framstår som skälig och rättvis i det enskilda fallet.

Regeringen menar att det genom en sådan ordning skapas förutsättningar för effektivare brottsutredning och snabbare lagföring. Men det är inte den misstänktes uppgift att se till att brottsutredningen ska gå snabbare. Vi instämmer i mycket av den kritik som har framförts av flera remissinstanser, till exempel Sveriges Domareförbund, Polisförbundet, Rikspolisstyrelsen och Brå, gällande den tillämpningsproblematik som förslaget med stor sannolikhet skulle leda till, bland annat avseende hur den tilltalades medverkan ska bedömas och värderas.

Vänsterpartiet anser att det finns flera principiella skäl som talar emot att införa strafflinndringsgrunden. Det finns här en konflikt gällande Europakonventionens oskuldspresumtion, det vill säga att den som anklagas för ett brott ska betraktas som oskyldig till dess att skulden är fastställd. Det finns ett starkt samband mellan oskuldspresumtionen och rätten för en misstänkt att avstå från att uttala sig i en utredning. Amnesty International påpekade att ett system som uppmuntrar en misstänkt att medverka vid utredning av det egna brottet kan undergräva den rätt en misstänkt enligt Europakonventionen har att inte uttala sig eller belasta sig själv.

Jag skulle även vilja påpeka att det skulle kunna finnas stora gränsdragningsproblem när en misstänkt anser sig ha bidragit till själva utredningen men polis eller åklagare inte delar den uppfattningen. Det leder till att den enskilde polisens eller åklagarens godtycke, eller försvararens skicklighet, får väldigt stor betydelse.

Förslaget riskerar även att medföra orättvisa resultat exempelvis på så sätt att personer som begår lättutredda brott hamnar i ett sämre läge än de som begår lite mer svårutredda brott. För hur blir strafflinndringen egentligen för en misstänkt vars utredning har kommit en lång bit på

vägen, i jämförelse med den misstänkte som är med redan från början i utredningen? Blir strafflindringen densamma om den misstänkte är med redan från dag ett? Den här problematiken påpekar bland annat både Malmö och Göteborgs tingsrätt, och det är precis det vi ska undvika: godtycklighet i rättssamhället.

I propositionen motiveras förslaget till stor del med effektivitetsargument och att handläggningen inom rättsväsendet skulle bli snabbare. Det verkar faktiskt som att effektivitetsskäl är viktigare än rättssäkerheten. Nya regler och lagar ska dock inte införas för att myndigheter ska kunna göra en snabbare handläggning i olika ärenden, utan nya regler och bestämmelser ska införas för att rättssäkerheten höjs. Behovet av snabbare utredning av brott är jättestort, men det ska i första hand åtgärdas inom myndighetens egen organisation genom regleringsbrev och intern arbetsfördelning – inte genom den misstänktes involvering i själva utredningen.

Jag yrkar bifall till reservation 1 från Vänsterpartiet och avslag på Sverigedemokraternas reservation.

Anf. 25 LAWEN REDAR (S):

Fru talman! För mindre än tre år sedan riktades det stark kritik mot Sverige då FN:s tortyrkommittés slutsatser om hur vårt land lever upp till konventionen offentliggjordes. Vad som särskilt togs upp var häktetiderna, som fortfarande saknar en yttre tidsgräns, och den närmast tortyrliknande isolering långa häktetider med restriktioner innebär.

Ett av de grvsta fallen som granskades handlade om en 24-åring som suttit häktad med restriktioner i över tre år. Det innebär att vara inlåst 23 timmar om dygnet i en cell på åtta kvadratmeter. Att dessutom inte kunna ta emot besök, umgås med andra intagna, kolla på tv, lyssna på radio eller läsa tidningar är faktiskt ett oerhört ingripande – särskilt när man inte har fått sin sak prövad.

Forskning visar på att isoleringen kan riskera den tilltalades psykiska hälsa och därmed äventyra en hel rättsprocess. Jag tror att de allra flesta håller med mig när jag säger att det inte hör hemma i en modern rättsstat. För att komma till rätta med problemet har riksåklagaren utrett vad som kan göras, och från och med den 1 april kommer nya riktlinjer att gälla landets åklagare. Det handlar om hur man ska tolka häktetiderna, att åklagaren måste motivera varje restriktion och att omprövningar av restriktionsbeslut ska motiveras på nytt.

Fru talman! Allt detta är viktiga steg för att komma till rätta med problemet, men det räcker inte. Även lagstiftaren måste ta sitt ansvar. Det är just därför jag välkomnar regeringens proposition om strafflindring vid medverkan till utredning av egen brottslighet. Förslaget innebär i korthet att en tilltalad som har lämnat uppgifter som är av väsentlig betydelse för utredningen av det egna brottet ska kunna få ett kortare straff än vad som annars hade dömts ut.

Att medverka till att klara upp egen brottslighet i en tid då brotten blir alltmer komplicerade och svåra att utreda är en förutsättning för kortare häktetider. Även riksåklagaren föreslog lagändringen i sin utredning. Det har emellertid riktats kritik mot regeringens proposition. Vänsterpartiet var inne på det. Remissinstanser har uttryckt oro för vad förslaget kan komma

att innebära, och jag tänkte därför redogöra för hur vi socialdemokrater resonerar kring beslutet.

För det första har man ifrågasatt om förslaget inte undergräver den oskuldspresumtion man har enligt Europakonventionen. Kritiken är visserligen befogad, fru talman – oskuldspresumtionen kan komma att urholkas i utredningsstadiet om inte tydlighet råder i frågan. Lagförslagets utgångspunkt är en lagändring i 29 kap. 5 § i brottsbalken, vilken handlar om hur påföljden kan bedömas i mildrande riktning. Det innebär att rätten att inte behöva bidra till utredningen eller bevisningen kvarstår.

Den tilltalade har ingen skyldighet att yttra sig, och den som förnekar och inte medverkar till en utredning kan inte – och får inte – drabbas av ett strängare straff. Att inte medverka får inte heller användas mot den tilltalade i ett senare skede i processen. Förslaget bygger för det första på frivillighet och för det andra på att man är oskyldig tills en dom har vunnit laga kraft. Information om egen brottslighet måste styrkas av andra omständigheter i domstolen.

För det andra oroas man över att lagförslaget kan framtvinga felaktiga erkännanden och oriktiga uppgifter och därmed mindre grundliga brottsutredningar. Men att den misstänkte erkänner brott eller anger felaktiga uppgifter, fru talman, räcker enligt svensk processrätt inte för rättens bedömning. Ett erkännande eller riktigheten i den misstänktes uppgifter måste styrkas av andra omständigheter och kan egentligen återtas av den misstänkte när som helst. Därför finns det inte heller risk för mindre grundliga brottsutredningar. Det är snarare så att varje påstående eller varje information från den tilltalade behöver utredas närmare.

För det tredje menar man att lagförslaget kan leda till tillämpningssvårigheter, för vem bedömer egentligen om informationen har haft väsentlig betydelse för utredningen? Den tilltalade kan uppfatta att informationen har haft en väsentlig betydelse, medan undersökningsledaren anser att så inte är fallet. Vi menar att det framgår av förundersökningskungörelsen att förundersökningsprotokollet ska utformas så att det ger en adekvat bild av hela utredningen och därmed av om den tilltalade har bidragit och på vilket sätt. Protokollet ska användas som underlag för domstolens bedömning och borde inte leda till större tillämpningssvårigheter.

Fru talman! Som sista invändning oroas man över gränsdragningsproblematiken i förhållande till kronvittnen. Sverigedemokraterna har även motionerat om införandet av ett sådant system. För att bemöta gränsdragningsproblematiken innebär regeringens förslag att uppgifter om annan gärningsman enbart har betydelse ifall informationen säger något om den egna brottsligheten, inte annars. På så sätt menar vi att det finns en tydlig gränsdragning mellan utredningen av den egna brottsligheten och om annans brottslighet.

Anledningen till att vi inte tror på ett system med kronvittnen är av processrättslig karaktär och har även att göra med en analys av hur den organiserade brottsligheten ser ut i dag. Vad vi kan se utifrån en internationell analys av stater som har ett kronvitnesssystem – Sverigedemokraterna nämnde några av dem – är att personer längre ned i en brottslig organisations hierarki vanligen beskylls. På så sätt kan man säkra att organisationen kan fortsätta med sin brottsliga verksamhet.

Det vanligaste är dock att lojaliteten mot den kriminella organisationen är så stark att man sällan förser polisen med information. Processrättsligt finns det även stor risk för ett system med falska vittnesmål. Därför menar

vi att det är både mer effektivt och mer rättssäkert med medverkan till utredning om egen brottslighet.

Fru talman! Ingen 24-åring ska behöva tillbringa flera år isolerad i ett häkte utan domstolsprövning. Det är inte värdigt vår rättsstat, och vi är ytterst angelägna om att komma till rätta med problemet. Därför yrkar jag bifall till regeringens proposition och avslag på samtliga motioner.

Anf. 26 ANDERS HANSSON (M):

Fru talman! Inledningsvis vill jag säga att Moderaterna och övriga partier inom Alliansen ställer sig bakom detta lagförslag. Därmed yrkar jag bifall till förslaget och avslag på reservationerna.

Det är vår mening att det finns åtskilligt att vinna på att kunna erbjuda strafflinndring till de misstänkta som aktivt medverkar till utredning av sin egen brottslighet.

I sammanhanget bör nämnas att processen med att ta fram detta lagförslag startade under den förra regeringens och justitieminister Beatrice Asks ledning. Jag är glad över att den nuvarande regeringen fortsatt arbetet och nu lagt fram det lagförslag som vi i dag debatterar.

Fru talman! Innan jag fick förtroendet att bli riksdagsledamot arbetade jag som brottsutredare på tullkriminalen i Malmö. Under ledning av åklagare genomförde vi förundersökningar gentemot personer som var misstänkta för olika typer av brott.

Jag minns i dag speciellt en utredning som genomfördes mot en man från ett av våra grannländer kring Östersjön som var misstänkt. Han uppgav inledningsvis fel namn, därefter felaktig bostadsadress och sedan även felaktiga uppgifter om vilken körväg han använt för att komma till Sverige, med mera. På varje fråga i förhöret hittade han helt sonika på uppgifter. Jag ställde då frågan varför han envisades med att tala osanning hela tiden. Då svarade han faktiskt för första gången ärligt att han inte hade någonting att vinna på att tala sanning över huvud taget. Följden av hans agerande blev att utredningen tog längre tid, att nya häktningsförhandlingar nödgades hållas och att kostnaderna för utredningen ökade.

Med den nya lag som vi i dag debatterar hade säkerligen den misstänktes försvarsadvokat erinrat mannen om att han kunde få strafflinndring om han medverkade till att reda ut omständigheterna kring det brott han hade begått. Vad mannen då hade gjort kan vi naturligtvis bara gissa oss till, men onekligen hade incitament då funnits för ett annat förfarandesätt från mannens sida.

Den nya lagen kan ge oss bättre utredningar av brott, kortare häktningstider samt få oss att kunna använda brottsbekämpande myndigheters anslag på ett effektivare sätt. Därtill tycker jag att man ska beakta fördelarna med att en misstänkt aktivt medverkar till att klara upp sin egen brottslighet ur ett brottsofferperspektiv. Ur den synvinkeln är inte bara en snabb utredning positivt utan även möjligheten att få svar på alla de frågor som vi tyvärr vet går genom ett brottsoffers huvud efter att ha blivit utsatt för brott. Closure kallas det på engelska. Avslutning vore kanske det bästa ordet på svenska.

Fru talman! Vänsterpartiet tycker att införandet av möjlighet till strafflinndring är dåligt. Orsaken till ställningstagandet är bland annat att misstänkta skulle avge falska erkännanden och uppge oriktiga uppgifter.

Då kan jag meddela att så är det redan med dagens lagstiftning. Det var också det som jag tog upp i inledningen av mitt anförande.

Det som är detsamma i nuvarande och den lagstiftning som vi i dag förhoppningsvis ska anta är att alla uppgifter som en misstänkt lämnar ska verifieras och styrkas genom bevisning i utredningen. Erkännanden är bra, men de ska också verifieras och styrkas genom bevisning. Varför? Jo, därför att alla misstänkta nu och framgent har en ovillkorlig rätt att när som helst återta sitt erkännande. Faktisk bevisning måste således alltid ligga till grund i en förundersökning och för väckande av åtal.

Den kanske mest underliga grunden för Vänsterpartiets yrkande på avslag på förslaget i betänkandet är att systemet för strafflindring vid medverkan i utredning av egen brottslighet kan undergräva den rätt som en misstänkt har att inte uttala sig själv eller belasta sig själv. Min fråga blir då på vilket sätt Vänsterpartiet menar att detta vore ett problem. Vi tvingar ju ingen att samarbeta i en utredning. Det är helt och hållet upp till den misstänkte. Påföljdmässigt kan underlåtelse att medverka i utredning aldrig leda till strängare påföljder än vad som är föreskrivet för det aktuella brottet. Väljer den misstänkte dock att samarbeta i utredningsarbetet och lämna riktiga uppgifter som är av väsentlig betydelse för utredningen ska strafflindring kunna erbjudas. Det tycker i alla fall jag är en logisk följd. Jag får beklaga att Vänsterpartiet inte ser denna logik.

Fru talman! För våra tittares och åhörarens kännedom bör nämnas att detta betänkande inte tar upp frågan om införandet av ett så kallat kronvitnesssystem. Ett sådant system hade inneburit att en misstänkt även hade kunnat få strafflindring om denne avslöjat sin uppdragsgivare, sina medbrottslingar eller andra brottslingar. Den frågan må för min egen del vara tilltalande, men detta betänkande behandlar endast strafflindring vid medverkan till utredning av egen brottslighet och således inte frågan om ett eventuellt kronvitnesssystem. Möjligen kommer vi att se ett sådant system i framtiden, men i dagens debatt förhåller vi oss endast till strafflindring för medverkan till utredning av egen brottslighet.

Fru talman! Införandet av dagens lagstiftning kan få en bra effekt på rättsväsendet. Möjligheten att utreda alla omständigheter vid ett brott är en del. Det gynnar såväl rättsväsendet som brottsoffren. Såsom riksåklagaren anför i en rapport som presenterades förra året kan införandet av denna lagstiftning också få betydelse i form av kortare häktningstider, minskad användning av restriktioner och minskade kostnader för förundersökningar och inte minst för kriminalvården.

Det, fru talman, är effektiv användning av statens pengar och våra resurser inom rättsväsendet – pengar som därmed kan användas på ett mycket bättre sätt inom rättsväsendet och i slutändan förhoppningsvis ge oss alla ökad trygghet.

Anf. 27 KENT EKEROTH (SD) replik:

Fru talman! Jag vill inte förlänga debatten, men jag vill bara säga att när följdmotionen till det här betänkandet lades fram godtogs den av utskottets kansli och av utskottet, inklusive Anders Hansson själv. Det var ingen som opponerade sig när motionen lades fram. I propositionen omnämns det varför man inte tar upp frågan om kronvitnesssystemet. Därmed ansåg uppenbarligen alla att det var i enlighet med betänkandet.

Det var av den anledningen som jag väckte motionen. Jag ska inte förlänga debatten mer. Det var bara det jag ville säga.

Sedan tycker jag att det är positivt att Anders Hansson uttrycker sig positivt om kronvitnesssystemet generellt sett. Det kanske bådar gott inför framtiden.

Anf. 28 ANDERS HANSSON (M) replik:

Fru talman! Mycket kort: Jag läste egentligen bara upp propositionens rubrik, *Strafflindring vid medverkan till utredning av egen brottslighet*.

Naturligtvis får man lägga vilka reservationer man vill i utskottet. Den ordningen tycker jag att vi ska ha i utskottet.

Jag får kanske poängtera, så att inte mitt eget parti får hicka fullständigt, att det är min personliga åsikt att ett kronvitnesssystem kan tillföra rättsväsendet goda saker.

Anf. 29 ANNIKA HIRVONEN (MP):

Fru talman! Inledningsvis vill även jag yrka bifall till propositionen och avslag på samtliga reservationer.

Även Miljöpartiet ser att det förslag som regeringen lagt fram har förutsättningar att leda till effektivare brottsutredning och lagföring med vinster för både samhället och den tilltalade. Emellertid är det viktigt att effektivitetsargumentet inte ensamt får styra hur vi utformar rättsväsendet.

Det har anförts en del invändningar från framför allt Vänsterpartiet om att det här förslaget skulle minska rättssäkerheten, och många argument har framförts av de föregående talarna i debatten om varför dessa invändningar trots allt inte håller med tanke på de fördelar som förslaget innebär.

Jag skulle vilja tillägga att redan i dag kan en misstänkt få strafflindring om han eller hon frivilligt har angivit sig själv. Där faller också argumentet att det här förslaget skulle innebära att oskuldspresumtionen på något sätt skulle sättas i fara. Redan i dag är det alltså möjligt för rätten att döma ut ett mildare straff än vad som annars skulle varit fallet om den tilltalade har angivit sig själv.

Det är viktigt ur ett rättssäkerhetsperspektiv att vi gör vad vi kan för att minska den tid som den tilltalade behöver sitta i häkte. Inte minst är det viktigt utifrån oskuldspresumtionen. Häktning handlar trots allt om att en person som ännu inte dömts för brott sitter inlåst.

Det här är ett förslag som lyfts fram som en del i detta arbete. Givetvis är det inte någon allena saliggörande lösning, men det är av central betydelse att vi alltid gör vad vi kan för att minska häktningstiderna och leva upp till de förpliktelser vad gäller mänskliga rättigheter som Sverige har åtagit sig.

Anf. 30 JOHAN HEDIN (C):

Fru talman! Ibland kan jag nästan känna mig lite överväldigad inför uppgiften som vi har. Det är mycket text att läsa i utskottshandlingarna, och ibland är jag så trött att ögonen går i kors. Men så hoppar jag till inför något och får insikten att just den där meningen eller det där enda ordet betyder stor skillnad för den enskilda individen.

Så kände jag när jag läste handlingarna till det ärende vi diskuterar. Jag antar att de flesta ledamöter i alla utskott känner så då och då. De beslut vi fattar har stor betydelse för den enskilda individen men också för samhället och för hur vi bygger samhället för framtiden.

När man är ny i politiken blir man ofta frustrerad över den tröghet som systemet har. Man tycker att man har en god idé, men det tar lång tid att få igenom det i systemet. Först ska man ta det i sitt parti och kanske motionera om det i sitt distrikt. Har man den stora lyckan att få igenom det där ska man ta det till partistämman, landsmötet eller kongressen. Får man igenom det där kan det bli partiets politik. Sedan ska man samarbeta med andra partier i riksdagen och övertyga dem, vilket inte alltid är helt lätt – även om det går ganska bra för oss i Alliansen.

Men när man har varit med i politiken ett tag inser man att trögrörligheten har ett självändamål. Det är nämligen viktigt att man prövar allt ur alla aspekter, och när det gäller rättsfrågor är det viktigt att det blir rätt.

Det är viktigt att vi bygger ett samhälle som är präglad av rättvisa och rättssäkerhet. Rättvisa är ett begrepp som används av de flesta politiska läger, men möjligen i olika syften. Man fyller det lite grann med egna värden.

För mig är den viktigaste definitionen av rättvisa det vi kallar rättssamhället och bygget av rättssamhället. Det handlar om förtroende, att vi känner att vi kan lita på polisen och får den hjälp vi behöver när vi ringer 112 eller 11414. Vi ska också kunna lita på rättsväsendet i övrigt och att domstolarna dömer rättvist.

Rättssamhället är viktigt. Det ger oss en civiliserad ordning i ett rimligt samhälle där vi inte löser konflikter med våld och den starkes rätt utan med hjälp av principer som vi kommit överens om tillsammans. Det innebär att en svag kan få rätt mot en stark, en fattig mot en rik och en liten mot en stor.

Påföljderna är en viktig del i bygget av rättssamhället. Det handlar om brottsoffrets och samhällets upprättelse, som vi debatterade förra veckan. Det handlar om rimliga och rättvisa straff.

Det handlar också om möjligheten att sona brott och gå vidare i livet. En del i att göra bot är att erkänna fel och kunna ställa saker till rätta när man gjort fel. Det är rimligt att en ärlig vilja att ställa till rätta uppmuntras och att samhället går den som erkänner att den har felat och vill göra rätt till mötes.

Strafflinndring vid medverkan till utredning av egen brottslighet innebär att en tilltalad som har lämnat uppgifter som är av väsentlig betydelse för utredningen av brottet ska få ett kortare straff än det som annars skulle ha dömts ut.

Det viktigaste med detta är de principiella värdena. Det handlar om brottsoffrets och samhällets upprättelse. Det handlar också om vad påföljden får för innebörd för den som döms och den personens möjlighet att komma tillbaka och leva ett bra liv.

Det handlar även, mindre viktigt förvisso men ändå, om en effektivitetsvinst. Inte sällan är brottsutredningar komplicerade och kräver mycket arbete. Det blir många hyllmeter och många mantimmar när polisen lägger pussel. Det finns dock en person som innehar en unik kompetens, och det är den som har begått brottet. Att få denna person att

hjälpa till är viktigt. Det lösgör polisresurser som kan användas till fall där de misstänkta kanske inte är lika benägna att göra bot och bättring.

Jag yrkar med kraft bifall till utskottets förslag.

Anf. 31 ANDREAS CARLSON (KD):

Fru talman! Vi debatterar nu ett förslag om strafflinndring för den som lämnar uppgifter som är av väsentlig betydelse för utredning av brott. Som flera talare varit inne på är det endast uppgifter som avser det egna brottet som omfattas av förslaget.

Att en misstänkt gärningsman medverkar till utredningen av det egna brottet och därigenom bidrar till att händelseförloppet klargörs kan ses som ett uttryck för ett ansvarstagande hos gärningsmannen. Det är ett beteende som kan anses positivt och föredömligt genom att det markerar en vilja att klara upp och ställa till rätta efter sig. Gärningsmannen tar kanske också avstånd från den brottsliga gärning som har begåtts.

I och med att samverkan vid utredningen kan ge strafflinndring får den misstänkte en morot att medverka för att klara upp brottet. Brottsutredningar kan på så vis bli mer effektiva, och det kan i sin tur leda till resursbesparingar. Att förundersökning och lagföring kan ske på ett mer effektivt sätt kan också antas medföra ett ökat förtroende för och ökad tilltro till rättsväsendet från allmänhetens sida.

Risken för att den misstänkte skulle lämna felaktiga uppgifter i en utredning är liten så länge det enbart rör medverkan till utredning av egen brottslighet. Självklart minskar inte beviskraven bara för att den misstänkte erkänt ett brott. Utredning ska alltjämt göras, bevis säkras och kontroller utföras för att säkra att den misstänktes uppgifter stämmer överens med sanningen. Den misstänkte kan dessutom när som helst återta ett erkännande.

Fru talman! Arbetet med att ta fram de förslag som nu lämnas i regeringens proposition genomfördes till stor del under alliansregeringens tid. Mina allianskolleger och jag välkomnar givetvis att den nya regeringen valt att fortsätta med det arbetet och att det nu presenteras ett lagförslag för riksdagen som vi ska fatta beslut om.

Det är vår bedömning att regler om strafflinndring vid medverkan till utredning av egen brottslighet skapar, som jag var inne på, förutsättningar för effektivare brottsutredningar och snabbare lagföring.

En sådan ordning kan också vara av stor betydelse för brottsoffren eftersom fler brott förhoppningsvis kan klaras upp, vilket är mycket viktigt för att brottsoffret ska få upprättelse och kunna gå vidare.

Fru talman! Jag yrkar bifall till utskottets förslag i betänkandet.

Överläggningen var härmed avslutad.

(Beslut fattades under § 19.)

Justitieutskottets betänkande 2014/15:JuU10
Skärpta regler om förverkande av fordon vid trafikbrott (prop.
2014/15:26)
föredrogs.

*Skärpta regler om
förverkande av fordon
vid trafikbrott*

Anf. 32 ADAM MARTTINEN (SD):

Fru talman! I detta betänkande har Sverigedemokraterna två reservationer, som vi givetvis står bakom, men jag väljer att yrka bifall till reservation 2.

År 2013 anmäldes ca 27 000 rattfylleribrott i Sverige varav ca 13 000 gällde påverkan av narkotika. Rattfylleri under påverkan av alkohol och narkotika är mycket allvarliga brott. Rattfyllerister riskerar inte bara sina egna liv utan också sina medtrafikanters, cyklisters, fotgängares, vuxnas, äldres och barns liv.

Varje år dör ca 70 personer och flera hundra skadas till följd av rattfylleri. Vi ser det som vårt ansvar att justera betänkligheter i lagstiftningen och därigenom motverka olyckor i trafiken som är relaterade till alkohol- och narkotikapåverkan. I dag finns det sådana uppenbara betänkligheter.

I lagen 1951:649 om straff för vissa trafikbrott anges i 7 § att ett fordon som har använts vid brott enligt denna lag får förklaras förverkat, om det behövs för att förebygga fortsatt sådan brottslighet och förverkande inte är oskäligt.

Vad som är oskäligt framgår närmare av Högsta domstolens dom NJA 2006 s. 751. Högsta domstolens avgörande rör en alkoholberoende man som tidigare fått sitt körkort indraget på grund av grovt rattfylleri. Det indragna körkortet till trots har mannen fortsatt att köra grovt onykter vid flera tillfällen, bland annat till Systembolaget, och även att köra mot rött. Detta ledde då till ett nytt åtal.

Mannen erkände brott. Men domstolen var skiljaktig med underinstanserna om att dennes bil, värderad till ca 120 000 kronor, skulle förverkas. Högsta domstolen slog fast att de aktuella trafikbrotten liksom det tidigare grova rattfylleriet är av sådan art att ett förverkande får anses erforderligt från trafiksäkerhetssynpunkt.

Högsta domstolen slog dock även fast att förverkande av mannens fordon skulle vara oskäligt med hänsyn till bilens värde och mannens ekonomiska situation. Därmed upphävde Högsta domstolens underinstansernas domar, och mannen slapp att se sin bil förverkad.

Denna betänklighet i lagen har öppnat för att de som döms för grovt rattfylleri kan få behålla sina fordon och fortsätta att utsätta sig själva och sin omgivning för livsfara, trots att de har dömts upprepade gånger för grovt rattfylleri och fått sina körkort indragna.

Vi anser att det är hög tid för en förändring. Lagen bör göras strängare i detta avseende. Trafiksäkerheten ska väga mycket tyngre vid bedömningen av om fordonsförverkande ska anses skäligt i förhållande till fordonets värde eller gärningsmannens ekonomiska situation.

För att få domstolar att förverka fordon i fler fall än i dag föreslås det i propositionen att domstol vid åtal ska beakta om gärningsmannen har gjort

sig skyldig till tidigare brott gällande olovlig körning, rattfylleri eller grovt rattfylleri. Om så är fallet ska prövning om förverkande av fordon ske.

Vi vill även inkludera grov vårdslöshet i trafik till de omnämnda brottskategorierna. Är det så att man tidigare blivit dömd för grov vårdslöshet i trafik kan det grunda sig på extrema trafikbeteenden som kappkörning i väldigt höga hastigheter på allmänna vägar.

Att domstolen i dessa fall ska kunna lägga tyngdpunkten på trafiksäkerheten vid en prövning av förverkande av fordon i stället för den enskildes ekonomiska situation eller bilens värde kan vara en signal som får många att tänka om.

Att brottet grov vårdslöshet i trafik inte alltid skulle omfatta en förare av ett motordrivet fordon menar vi inte kommer att utgöra ett problem. Domstolar kan och ska exkludera sådana fall, och därmed kan grov vårdslöshet i trafik på ett ändamålsenligt sätt inkluderas i de omnämnda brottskategorierna.

Anf. 33 SUSANNE EBERSTEIN (S):

Herr talman! Sedan ganska lång tid har möjlighet funnits för samhället att reagera på allvarliga trafikbrott genom att förverka bilen, verktyget. Kravet har hittills varit att det inte får vara oskäligt att ta bilen. Tyvärr verkar inte det räcka för att få ned trafikbrottsligheten.

Skälet till dagens förslag till lagändring är inte främst att ytterligare straffa utan att förebygga återfall i samma typ av brott. Olovlig körning och rattfylleri är typiska återfallsbrott där ett beslagtaget fordon kan vara ett väsentligt inslag för att förhindra nya brott.

Vidare innehåller lagförslaget en skärpning av oskälighetsrekvisitet. Det innebär att vi egentligen nu gör att Högsta domstolens tidigare dom blir överspelad. Bara när det är uppenbart oskäligt att förverka ska man låta bli.

I betänkandet finns, som vi just har hört från Sverigedemokraterna, krav på att även grov vårdslöshet i trafik ska finnas med i uppräkningslistan av återfallsbrotten. Var gränsen ska gå och hur många brott som ska ingå kan alltid diskuteras.

Grov vårdslöshet i trafik är inget typiskt återfallsbrott. Det är mer komplext och begås inte alltid av bilförare. Anledning finns därför som föreslagits att inte ta med det bland återfallsbrotten. Möjligheten att förverka finns redan i dag. Redan första gången man döms kan bilen förverkas, och det kan ske lättare enligt de förslag till skärpning av oskälighetsrekvisitet som vi nu ska fatta beslut om.

Jag yrkar därför bifall till utskottets förslag och avslag på reservationerna.

Anf. 34 ANTI AVSAN (M):

Herr talman! Det som ligger till grund för det förslag som vi nu debatterar är alliansregeringens arbete under förra mandatperioden. Det ledde ända fram till en lagrådsremiss som regeringen överlämnade strax före valet 2014. Det är positivt att den nuvarande regeringen har fortsatt i förlängningen av det arbetet och också kommit med propositionen.

Propositionen tar sikte på en grupp människor som innehåller många livstidskriminella som färdas runt i fordon för att begå andra brott än just de trafikbrott som detta betänkande avser. Man kommer också åt

människor som visar hänsynslöshet, sätter andra människors liv i fara och inte bryr sig speciellt mycket om de framför fordon i berusat tillstånd. Förslaget innebär en skärpning av oskälighetsrekvisitet för att kunna förverka fordon från den som har gjort sig skyldig till olovlig körning, rattfylleri eller grovt rattfylleri.

Jag kan inledningsvis nämna att grov vårdslöshet i trafik inte är ett mängdbrott. Jag vill påstå, efter att ha arbetat som domare under väldigt många år, att i varje fall jag själv inte har sett något fall av återfall i grov vårdslöshet i trafik. Därmed är inte sagt att det inte förekommer, men det är inte där det stora problemet ligger.

Det stora problemet ligger i omfattningen av olovliga körningar och rattfylleribrott. För 2013 handlade det om ungefär 31 000 fall av olovlig körning och för samma år ungefär 27 000 fall av rattfylleribrott. Samtidigt har antalet drograttfyllerier ungefär fördubblats under den senaste tioårsperioden från i storleksordningen 6 500 till 13 000 fall per år. Detta är allvarligt. Det sätter människors liv i fara, och det föranleder trafikoffrer i form av oskyldiga människor som hamnar i vägen.

Hur ser då regelverket ut som föreslås? Jag nämnde vilka brott som är aktuella. Om det behövs för att förebygga fortsatt sådan brottslighet och ett förverkande inte är uppenbart oskäligt ska ett förverkande ske.

Sverigedemokratens redogörelse för Högsta domstolens avgörande från 2006 har i bästa fall ett historiskt intresse för någon, eftersom det är ett annat oskälighetsrekvisit som var grund för Högsta domstolens bedömning. Läser man regeringens proposition ser man att detta leder till någonting helt annat.

Det oskälighetsrekvisit vi har i dag infördes 1987. I samband med att man skulle förändra rattfyllerilagstiftningen i början av 1990-talet diskuterade man också en sådan ändring som nu föreslås. Lagrådets kommentar då i början av 1990-talet var att en sådan förändring som den som nu föreslås skulle innebära en mycket kraftig ökning av förverkandemöjligheterna. Det är vad detta förslag innebär.

Jag kan också nämna att förslaget innebär mindre utrymme för att beakta förhållanden som talar emot förverkande. Jag skulle vilja påstå att det blir betydligt mindre utrymme för det jämfört med vad som gällde tidigare.

Det behöver inte heller vara så att en person har begått brott vid tidigare tillfällen så att det finns tidigare domar, utan den tidigare brottsligheten kan vara uppe till bedömning vid samma tillfälle.

En bortre gräns för när man tar hänsyn till tidigare brottslighet ligger vid fyra år, i regel. Men om det sker inom två år framgår det av specialmotiveringen till bestämmelsen att en sådan omständighet bör få stort genomslag. Sedan är presumtionen också starkare för förverkande vid rattfylleribrott än vid olovlig körning.

Detta är sammantaget mycket bra. Det kan bidra till att öka trafiksäkerheten och även vara ett viktigt verktyg för att människor som är hänsynslösa och som har tillgång till fordon men också andra hjälpmedel vid den här typen av trafikbrott kan få sina fordon och andra hjälpmedel förverkade.

Jag yrkar bifall till utskottets förslag i betänkandet och avslag på reservationerna.

Anf. 35 ANNIKA HIRVONEN (MP):

Herr talman! Även jag yrkar bifall till utskottets förslag i betänkandet och avslag på reservationerna.

Det förslag som regeringen lägger fram är ett viktigt förslag för att minska återfall i allvarlig brottslighet, särskilt när det är fråga om rattfylleri, grovt rattfylleri samt olovlig körning. Det innebär dock framför allt att det överlag kommer att bli enklare att förverka fordon.

Detta är något som också kommer att innebära att det blir mer rättvist, bedömer jag. Den som kör en dyrare bil ska alltså inte ha större möjligheter att behålla sin bil och fortsätta med sin brottslighet än den som har riskerat andras liv med en skrothög.

En annan del av förslaget innebär att det blir lättare att förverka fordon med mindre värde inom en kortare tidsperiod, vilket också kommer att göra att kostnaderna för hanteringen av framför allt sådana här skrotbilar kommer att bli mindre. Det är alltså något som också kommer att göra rättskipningen mer effektiv.

Anf. 36 JOHAN HEDIN (C):

Herr talman! Även detta ärende handlar i stort om förtroendet för rättsväsendet och om vikten av att göra rätt och att från samhället markera god vilja.

Ibland känns det hopplöst, när vi ser hur vissa åter och återigen begår samma brott och faller tillbaka i brottslighet. Den som om och om igen utan respekt för andras liv och hälsa kör rattfull, till exempel, måste kunna fås att sluta med det. Många av de människor som detta berör är naturligtvis i ett tillstånd i livet där man inte bryr sig om särskilt mycket. Man bryr sig inte om sin omgivning, och man kanske inte ens bryr sig om sig själv. Det enda som är viktigt är att klara sig genom dagen. Dessa människor behöver hjälp; så är det. Vi ska hitta alla möjliga sätt att hjälpa dem. Men det är möjligen en annan debatt och möjligen ett annat utskott.

Det är frustrerande för polisen, ordningsmakten och rättsväsendet när de här personerna ertappas med sitt beteende och när man dagen efter ser att samma sak händer igen. De fortsätter på det viset. Man kan inte ha några andra synpunkter än att vi måste kunna sätta stopp för detta, och förverkande av fordon är ett sätt att få stopp.

Det har naturligtvis principiella implikationer. Som centerpartist och liberal håller jag äganderätten som en oerhört viktig princip. Men i det här fallet väger omgivningens rätt tyngre. Kanske kan man också, på marginalen, få någon enstaka att tänka till innan de sätter sig och kör rattfulla. Det kanske inte är många, men det kan vara denna enda person som räddar en persons liv.

Lagändringens innehåll har avhandlats på ett föredömligt sätt av många talare här före mig i dag, så det finns ingen anledning att återupprepa det.

Jag yrkar bifall till utskottets förslag i betänkandet och avslag på reservationerna.

Anf. 37 ANDREAS CARLSON (KD):

Herr talman! Att bryta mot trafikregler är att utsätta andra människor för livsfara. Därför är det av största vikt att hindra brotten och att komma åt dem som bryter mot lagen. Med hänsyn till de stora risker som rattonykterhet och andra allvarliga trafikbrott utgör framstår det, i jämförelse med vad som gäller för förverkande på andra områden, som i hög grad rimligt att fordon som används vid sådana brott förverkas i större utsträckning än vad som sker i dag.

Dessutom har straffhotet i många fall inte haft tillräcklig brottsavhållande effekt på dem som kanske har benägenhet att köra bil i påverkat tillstånd. Vetskapen om att det finns en risk att bli av med sin bil kan sannolikt få betydelse i förebyggande syfte.

Förslaget innebär att förverkandebestämmelsen utvidgas och att dagens oskälighetsrekvisit skärps genom att ett förverkande ska ske om det inte är uppenbart oskäligt. Motsvarande ska gälla även annan egendom som används som hjälpmedel vid trafikbrott eller har varit avsedd att användas som hjälpmedel.

Vi kristdemokrater menar att möjligheterna att förverka fordon som har använts vid trafikbrott kan komma att förhindra återfall och därigenom också förbättra trafiksäkerheten.

Därför yrkar jag bifall till utskottets förslag i betänkandet.

Överläggningen var härmed avslutad.

(Beslut fattades under § 19.)

§ 14 SGI-skydd för deltagare i arbetsmarknadspolitiska program

Socialförsäkringsutskottets betänkande 2014/15:SfU6

SGI-skydd för deltagare i arbetsmarknadspolitiska program (prop.

2014/15:21)

föredrogs.

*SGI-skydd för
deltagare i arbets-
marknadspolitiska
program*

Anf. 38 LINUS BYLUND (SD):

Herr talman! Vi debatterar i dag betänkande SfU6, baserat på regeringens proposition 2014/15:21 *SGI-skydd för deltagare i arbetsmarknadspolitiska program*.

I propositionen lämnas bland annat förslag om att regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer ska förmedla föreskrifter om undantag från kravet att den som deltar i arbetsmarknadspolitiskt program ska få aktivitetsstöd eller utvecklingsersättning för att den sjukpenninggrundande inkomsten ska vara skyddad.

På Arbetsförmedlingens hemsida finns tydligt angivet på vilka grunder som en individ i dag kan förlora sin plats på arbetsmarknadspolitiska program. Det handlar bland annat om en rad olika typer av misskötsel samt orsaken ”av andra särskilda skäl”. Vilka orsaker som ryms inom denna kategori finns det i dag mycket knapphändig statistik för. Utöver denna något oklara grupp är de största enskilda kategorier människor sådana som stängs av på grund av misskötsel eller att man har tackat nej till erbjuden anställning – något som varken bör belönas eller uppmuntras.

Jag delar propositionens grundläggande inställning att det för individen kan vara oerhört viktigt att ha sin SGI skyddad. Men när man läser propositionen förefaller detta vara dåligt utrett och grundat på en problematik som inte ens remissinstanser är säkra på om den finns.

Jag måste nu avbryta mitt anförande, för jag håller på att svimma.

Anf. 39 FÖRSTE VICE TALMANNEN:

Vi tar en kort paus i överläggningarna.

Anf. 40 MATHIAS TEGNÉR (S):

Herr talman! Jag vill börja med att yrka bifall till utskottets förslag i betänkandet och proposition 2014/15:21. Ett betänkande som heter *SGI-skydd för deltagare i arbetsmarknadspolitiska program* låter varken poppigt eller spännande. Frågan är dock av yttersta vikt. Den handlar om de åtgärdssystem som finns inom aktivitetsstödet och utvecklingsersättningen samt om möjligheten för regeringen eller myndigheten att utfärda begränsningsregler så att sjukersättning inte dras in för personer som inte avsetts i den lagstiftning som kommer att träda i kraft den 1 mars i år.

Bakgrunden är att den tidigare regeringen förra året fattade beslut om att de personer som inte deltar i arbetsmarknadspolitiska program ska kunna bli av med sitt aktivitetsstöd. Det innebär att personer i vissa fall kommer att bli av med sitt SGI-skydd. Dessa regler är i linje med de regler som sedan 2013 finns inom arbetslöshetsförsäkringen.

Det är förstås inte fel att ställa krav på människor. I vissa fall är det också rimligt att ersättningen dras in om man inte aktivt söker jobb eller deltar i arbetsmarknadspolitiska program. Det som hänt, och som flera remissinstanser pekat på, är att det får oanade konsekvenser och att SGI-skyddet dras in för dessa personer. Det var inte avsikten i den tidigare regeringens proposition. Det är därför vi behandlar dagens proposition.

Propositionen avser också att se till att förhållandena inom sjukförsäkringsområdet och inom arbetslöshetsförsäkringen är likställda. Det som riskerar att hända är att en del personer kommer att drabbas onödigt hårt. De kommer att bli av med sin sjukersättning och nollklassas. Det, vilket bland annat Kammarrätten i Stockholm konstaterat, är en oproportionerligt hård effekt av att inte delta i program. Eftersom dessa personer står långt från arbetsmarknaden kommer de under överskådlig tid att vara hänvisade till försörjningsstöd.

Mot den bakgrunden kan vi inte sitta still i båten och vänta och se, utan vi måste genomföra propositionens förslag. Därför vill jag yrka bifall till regeringens proposition.

Anf. 41 LOTTA FINSTORP (M):

Herr talman! Jag yrkar bifall till utskottets förslag i betänkandet och avslag på reservationen.

I juni 2014 beslutades, med alliansregeringen vid makten, om ett nytt åtgärdssystem inom aktivitetsstödet och utvecklingsersättningen. Det kommer att gälla från den 1 mars 2015 och motsvarar i stort sett det system som sedan den 14 september 2014 gäller inom arbetslöshetsförsäkringen. Åtgärdssystemet ger möjligheter att varna eller att under begränsad tid

stänga av en programdeltagare från rätt till aktivitetsstöd eller utvecklingsersättning.

Om en programdeltagare blir avstängd från ett arbetsmarknadspolitiskt program får han eller hon ingen ersättning. Om programmet dessutom inte har krav på att vara aktivt arbetssökande kan SGI-skyddet förloras. Det skulle utan denna följdproposition i vissa fall innebära en dubbel bestraffning för den som blir avstängd. Det är en orimlig konsekvens.

Därför föreslås i följdpropositionen att det bör införas bestämmelser i socialförsäkringsbalken som innebär att regeringen, eller den myndighet som regeringen utser, ska kunna meddela föreskrifter om undantag från kravet att den som deltar i ett arbetsmarknadspolitiskt program ska få aktivitetsstöd eller utvecklingsersättning för att rätten till SGI-skydd ska behållas.

Herr talman! SGI-skydd innebär att en persons sjukpenninggrundande inkomst vid vissa förvärvsavbrott inte sänks trots att han eller hon inte längre har inkomst från förvärvsarbete. En förutsättning för att skyddsbestämmelserna ska gälla är att det före förvärvsuppehållet ska ha fastställts en SGI.

Det finns tre konstruktioner för SGI-skydd: att den försäkrades SGI är aktiv, att den försäkrades SGI är vilande eller att den försäkrade får tillbaka sin SGI efter förvärvsavbrott. Skyddssystemet har vuxit fram ur praxis, och de grupper som skyddas har successivt utvidgats. Den som deltar i ett arbetsmarknadspolitiskt program och får aktivitetsstöd eller utvecklingsersättning eller står till arbetsmarknadens förfogande har sin SGI skyddad, vilket absolut är rimligt.

Herr talman! Ett förlorat SGI-skydd kan inte återfås efter avstängningsperioden utan enbart när personen börjar förvärvsarbete och då kan bygga upp sin SGI igen. Det räcker alltså inte med att aktivitetsstödet återigen börjar betalas ut efter en avstängning för att skydda SGI:n. Därför anser vi i Alliansen att SGI:n, i enlighet med propositionen, ska skyddas i dessa fall. Dessutom likställs förhållandena i SGI-skyddshänseende mellan programdeltagare och övriga arbetslösa. Därför är det viktigt att den som stängs av från aktivitetsstöd inte kan beviljas sjukpenning i särskilda fall under avstängningstiden.

En långsiktigt hållbar sjukförsäkring ska vara förutsebar och avvägas mot den inkomstrygghet den försäkrade behöver vid sjukdom. Därför är det rimligt att i enlighet med propositionen undantag ska kunna göras så att den försäkrade får behålla själva rätten till sjukpenning i särskilda fall, rehabiliteringspenning i särskilda fall respektive boendetillägg.

Anf. 42 LINUS BYLUND (SD):

Herr talman! Tack för möjligheten att få avsluta det jag hade tänkt säga! Jag gissar att det inte kommer att dra ned några större applåder, men jag mår bra nu.

Sammanfattningsvis vill jag säga att varken jag eller Sverigedemokraterna är kritiska till att se över möjligheterna att skydda SGI:n. Att förlora den sjukpenninggrundande inkomsten kan få betydande negativa konsekvenser både för individen själv och för dennes familj.

Sverigedemokraterna är det parti som på riktigt står upp för välfärdsstaten, inte minst genom att alla medborgare ska omfattas av en grundtrygghet. Propositionen är dock så illa skriven att regeringen, i likhet med

hur man hanterade propositionen *Upphävande av kravet på vårdvalssystem i primärvården*, bör dra tillbaka den och analysera frågeställningen vidare vad gäller såväl problembild och konsekvenser som förslag på lösningar.

Avslutningsvis yrkar jag bifall till Sverigedemokraternas reservation.

Överläggningen var härmed avslutad.
(Beslut fattades under § 19.)

EU:s gränskodex

§ 15 EU:s gränskodex

Socialförsäkringsutskottets betänkande 2014/15:SfU7
EU:s gränskodex (prop. 2014/15:32)
föredrogs.

Anf. 43 MARKUS WIECHEL (SD):

Herr talman! Vi debatterar i dag socialförsäkringsutskottets betänkande nr 7 baserad på regeringens proposition om EU:s gränskodex som syftar till att implementera Europaparlamentets och rådets förordning om en gemenskapskodex om gränspassage för personer. Förutom detta har regeringen i samband med implementeringen lämnat förslag på ett antal förändringar i den svenska utlänningslagen.

Med tanke på att regeringen till viss del utgörs av riksdagens mest invandringsextrema parti är det ingen chock att dessa förändringar till största delen består i att göra en redan oansvarig invandringspolitik än mer oansvarig.

För det första föreslår regeringen i 5 kap. utlänningslagen att ett uppehållstillstånd ska vara tillfälligt vid första beslutstillfället. Det är bra. Men det ska inte gälla om personen har sammanbott utomlands med sin make eller sambo under en längre tid eller om det på annat sätt står klart att förhållandet är väl etablerat. Varför då, kan man fråga sig? Att en person är gift är givetvis ingen garanti för att denne är skötsam. Vidare definieras även samboförhållanden och generella förhållanden utöver äktenskap. Hur ska den enskilda handläggaren på Migrationsverket kunna kontrollera att ”förhållandet är väl etablerat”? Denna definition är alldeles för bred, herr talman, och omöjlig att säkerställa.

För det andra vill regeringen i svensk lagtext i kap. 9 utlänningslagen slopa kravet på att överlämna sitt pass till Polismyndigheten. Detta är en väldigt naiv och oförsiktig inställning, menar jag, inte minst då passet kan vara ett värdefullt verktyg för att upptäcka otillåten gränspassage. Motiveringen som regeringen anför för att ta bort kravet är att detta redan regleras i förordningen. Det som står där är att en individ ska överlämna sitt pass. Som om det kunde tas för givet att det alltid sker frivilligt i verkligheten! Om förordningen säger att en individ ska överlämna sitt pass, men denne inte gör det, vore det då inte bra om polisen hade möjlighet att beslagta passet? Självklart, tycker i alla fall jag.

För det tredje anför inte förordningen några bestämmelser om förfaranden för fingeravtryck och biometrisk data efter det att utredningsförfarandet är klart. Regeringen föreslår därför att alla data ska slängas omgående. Är inte det väldigt onödigt? Det vore väl bättre att

utreda närmare hur man kan använda denna kunskapskälla strikt i syfte att underlätta polisens arbete med att identifiera återkommande överträdelser och försök till återkommande överträdelser? Självklart ska inte detta omfatta medborgare eller individer som nyligen blivit medborgare, och vi instämmer självklart i att informationen på sikt ska kasseras. Det finns ingen anledning till att den skulle vara kvar. Men det borde genomföras en vidare utredning kring detta och dess möjligheter.

För det fjärde påvisar Rikspolisstyrelsen en otydlighet i den föreslagna ordningen att beslut om avvisning ska kunna överklagas till Migrationsverket medan upphävande eller återkallelse av Schengenavisering ska överklagas till en migrationsdomstol i stället för Migrationsverket. Detta känns bara som onödigt krångel. Det bättre och definitivt kostnadseffektiva vore väl att bägge former av överklagande kunde göras till migrationsdomstolen, vars beslut sedan skulle ligga fast.

För det femte anser regeringen att bötesstraff eller fängelsestraff ska utdelas i de fall en utlännings uppsåtliga på ett otillåtet sätt passerar en yttre gräns enligt kodexen om Schengengränserna. Jag ser ingen poäng med att en person som olagligen passerar vår gräns ska vistas i svenska fängelser för skattebetalarnas pengar. Det kostnadseffektivaste är i stället att fatta beslut om avvisning, möjligtvis i kombination med böter.

Herr talman! Sedan 2006, då alliansregeringen tillträdde, har Sverige beviljat 884 000 uppehållstillstånd. För att ge detta lite proportioner överstiger det med råge invånarantalet i ett antal mindre länder. Då pratar vi om hela länder. Luxemburg, Island, Montenegro och Malta är några exempel – och detta på bara åtta år.

Kostnadsmässigt har regeringen totalt dragit ur proppen. Man låter kostnaderna, som täcks av skattebetalarnas medel, vilka ska gå till vår gemensamma välfärd, accelerera till otroliga summor. År 2000, för bara 15 år sedan, uppgick integrations- och migrationskostnaderna till sammanlagt 4,5 miljarder. Nu år 2015 har denna kostnad tiofaldigats till ca 40 miljarder per år. För budgetperioden som helhet har regeringen prognostiserat drygt 150 miljarder. Sedan tillkommer Migrationsverkets justeringsprognoser, nu senast med ytterligare behov av 17 miljarder.

Herr talman! Detta håller inte. Jag har sagt det många gånger förut, men det tål att sägas igen. Sverigedemokraterna säger självklart inte nej till all invandring. Vi är ett förhållandevis rikt land som ska hjälpa sin omvärld och vara ödmjukt inför våra egna och andras behov. Men vi måste göra det så effektivt som möjligt, och framför allt med båda fötterna på jorden.

Genom den proposition som vi i dag debatterar, och säkerligen många kommande propositioner, vill övriga partier få en än mer urspårad migrationspolitik. Sverigedemokraterna säger nej till detta. Därför står jag och mitt parti bakom samtliga reservationer i betänkandet, även om jag för tids vinnande yrkar bifall endast till reservation 3.

Anf. 44 CARINA OHLSSON (S):

Herr talman! Jag förstår att detta är ett område som herr talmannen är väl insatt i. Kanske har herr talmannen till och med förhandlat om en del av det som vi ska ta beslut om i dag.

I det här betänkandet, socialförsäkringsutskottets betänkande nr 7, behandlas regeringens proposition om EU:s gränskodex samt en motion

som har väckts med anledning av propositionen. Jag yrkar bifall till förslaget i betänkandet i dess helhet och avslag på alla reservationer.

Europaparlamentets och rådets förordning om en gemenskapskodex om gränspassage för personer, den så kallade gränskodexen, är direkt tillämplig i Sverige. Gränskodexen innebär att det i Sverige gällande regelverket för bland annat personkontroll i samband med gränspassage innefattar såväl svenska nationella bestämmelser som bestämmelser på EU-nivå. Det förhållandet bör tydliggöras. Därför föreslås en ny paragraf i utlänningslagen som upplyser om att det finns bestämmelser om gränspassage för personer i gränskodexen.

Lagförändringar som vi ställer oss bakom gäller till exempel principen om uppehållstillstånd på grund av familjeanknytning i svensk rätt, där samma förutsättningar bör gälla för makar, sambor och registrerade partner. Äktenskapet är ju numera också könsneutralt och kan således ingås av två personer oavsett kön. Av den nuvarande lagtexten framgår inte uttryckligen att uppskjuten invandringssprövning också omfattar sambor. Därför anser utskottet i likhet med regeringen att bestämmelserna bör förtydligas i det avseendet.

Herr talman! Gränskodexen anger hur inrese- och utresekontrollen av personer ska utföras vid gränser. Den svenska reglering som anpassas till gränskodexen reglerar samma förhållanden som kodexen, som jag sagt. Eftersom kodexen inte hänvisar till medlemsstaternas nationella lagstiftning i detta fall ska motsvarande bestämmelser i utlänningslagen om bland annat skyldighet att överlämna pass till Polismyndigheten tas bort.

Utskottet delar regeringens uppfattning att fingeravtryck och biometrisk data som tagits för kontroll av visering eller utlännings identitet inte bör användas för andra ändamål. När en kontroll har genomförts bör fingeravtryck och biometrisk data omedelbart förstöras.

Herr talman! Utskottet delar även regeringens uppfattning att det ur ett rättssäkerhets- och effektivitetsperspektiv är lämpligast att Polismyndighetens beslut om avvisning respektive upphävande och återkallelse av visering bör överprövas i ett sammanhang i de fall Polismyndigheten fattat de båda besluten i ett sammanhang. Båda besluten bör således överklagas till migrationsdomstol och därefter till Migrationsöverdomstolen, som är prejudikatinstans i utlänningsmål. På så sätt behöver man inte pröva frågor sida vid sida. Detta gynnar rättssäkerhet och effektivitet.

Som jag sa i inledningen ställer vi oss bakom hela betänkandet.

Anf. 45 MIKAEL CEDERBRATT (M):

Herr talman! Jag yrkar bifall till betänkandet och avslag på reservationerna.

Just nu är 50 miljoner människor på flykt. Det är mer än fem Sverige. Inte sedan andra världskriget har så många varit på flykt. 86 procent av dessa flyktingar befinner sig i sina hemländers närområde.

Sedan juni 2013 har vi en gemensam lagstiftning på asylområdet. Nu pågår processen att implementera den i respektive medlemsstats nationella lagstiftning. Eftersom snart två år har gått borde lagstiftning och praxis vara mer lika.

Vi kan ta en somalier som ett exempel på hur de olika medlemsstaterna tolkar denna lag. En somalier som söker skydd i Europa har beroende på i vilket EU-land han eller hon hamnar 17–95 procents chans att få skydd. Det är svårt att se den gemensamma lagstiftningen i dessa siffror.

Vi i Sverige äger inte den här frågan själva, utan ansvaret vilar tungt på EU-kommissionen.

Det finns också olika synpunkter på var vi ska hjälpa flyktingar – här hos oss eller på plats. Svaret är enkelt: både och.

Vi kan ta Syrien som ett exempel. Enligt FN:s flyktingkommissarie Guterres är hjälp inne i Syrien nästan omöjlig att ge. Det innebär att det är möjligt att ge adekvat hjälp och skydd först i Syriens närområde. Länderna där sviktar nu under det massiva flyktingtrycket, inte minst Libanon där var fjärde person i landet är en flykting. Samtidigt pågår en cynisk människosmuggling.

Det ligger i EU:s intresse att öka kapaciteten för såväl mottagning av asylsökande som vidarebosättning, parallellt med att vi har en human och effektiv gränskontroll.

Alternativet att enbart hjälpa på plats och stänga våra gränser är oerhört farligt och riskabelt av två skäl. Det första är att det på många ställen är omöjligt att ge hjälp i hemlandet. Det andra är att många länder i närområdet redan nu är mycket hårt ansträngda på grund av flyktingtrycket. Det skulle inte vara särskilt smart att säga till dem: Heja, heja! Fortsätt ni! Nu stänger vi våra gränser.

Tar vi inte detta på allvar ligger det i farans riktning att vi får en kollaps i Syriens grannländer med följderna att miljoner flyktingar söker sig till oss. Ingen gränskontroll i världen skulle kunna hindra en sådan massiv flyktingvåg. Såväl ur ett humant perspektiv som av ren självbevarelsesdrift bör vi hjälpa våra medmänniskor.

Det är i detta perspektiv vi ska se Sveriges och EU:s utmaningar. Sverige tar ett stort ansvar, men det är inte först och främst vi som ska göra mindre utan fler medlemsstater som ska göra mer avseende både att ge skydd till dem som kommer hit och att genom samarbete med UNHCR erbjuda vidarebosättning.

Hade alla EU:s medlemsstater i förhållande till sin folkmängd tagit emot lika många flyktingar för vidarebosättning som Sverige hade EU i ett slag kunnat ta emot 100 000 flyktingar. Sverige tar emot ungefär 2 000 per år, och enligt flyktingkommissarien är den globala kapaciteten i dag ca 100 000. Det globala behovet är just nu 380 000 platser.

En del av världens orosplatser ligger mycket nära Europa, till exempel Ukraina, Syrien och Irak. Vi talar om miljoner människor. Eftersom vår EU-gemensamma asylpolitik bygger på reglerad invandring aktualiserar det vikten av en human och effektiv gränskontroll.

I detta betänkande hanterar vi EU:s gemensamhetskodex för gränspassage, gränskodex, samt sanktioner för att passera gränser utan tillstånd och hur Polismyndighetens beslut om bland annat utvisning ska överklagas.

Vidare hanterar vi en skyldighet att lämna fingeravtryck och biometriska data och hur dessa sedan hanteras. Här vill utskottet tydligt markera att dessa data inte får användas för andra ändamål än vid gränskontrollen för att sedan omedelbart förstöras.

Slutligen hanterar vi ett förslag som rör bestämmelserna om så kallad uppskjuten invandringsprövning.

Det finns två alternativ om två människor har bestämt sig för att leva ihop i Sverige och en av dem är från tredjeland.

Det ena är att anknytningspersonen bor i Sverige, den andra partnern kommer hit och de flyttar ihop. Då används så kallad uppskjuten invandringsprövning. Det innebär att om förhållandet fortfarande består efter två år får personen beslut om uppehållstillstånd.

Det andra är så kallade etablerade förhållanden, där båda kommer till Sverige och en av dem har tillstånd att vara i Sverige. Enligt EU:s familjeåterföreningsdirektiv ska man ha rätt att ta med sig sin man eller hustru.

Familjeåterföreningsdirektivet reglerar dock enbart gifta, inte sambor. Men begreppet sambo tillfördes i den nationella lagstiftningen. Begreppet sambo är definierat på andra ställen i den svenska lagstiftningen och är då definierat som att man har sammanlevt i minst sex månader.

Vid den så kallade uppskjutna invandringsprövningen ska man ha sammanbott i två år, vilket gör att sambobegreppet i utlänningslagen blir svårtolkat. Därför föreslås nu att sambo definieras i utlänningslagen som sammanboende i minst två år.

Anf. 46 MARKUS WIECHEL (SD) replik:

Herr talman! Mikael Cederbratt talar om flyktinghjälp och om att man ska hjälpa både på plats och här i Sverige. Det rimmar illa med både den politik som den nuvarande regeringen för och den politik som den borgerliga regeringen förde, med tanke på att man gör enorma avräkningar av biståndsbudgeten till förmån för flyktingmottagningen här i Sverige, som ingen kan påstå fungerar bra.

Vi kan se att 47 procent av långtidsarbetslösa under 2013 var utrikes födda, att utanförskapsområdena blir fler och fler och att de människor som kommer till Sverige hamnar i utanförskap och får problem. Det här är naturligtvis väldigt dåligt för den enskilda men också dåligt för samhället, som förlorar resurser för att man måste ta tag i det här. Och det här hjälper man till att bekosta med biståndsmedel.

Det jag undrar är hur Mikael Cederbratt kan försvara en sådan politik när man samtidigt tar pengar från biståndsbudgeten. När regeringen skryter om att man lägger 1 procent av bni lägger man i själva verket bara 0,75 procent.

Anf. 47 MIKAEL CEDERBRATT (M) replik:

Herr talman! Hade det varit så enkelt att man kunde bestämma var man ska hjälpa människor som är på flykt hade man kanske kunnat föra ett resonemang i den här riktningen. Men det råkar ju vara så det inte fungerar även om herr Wiechel går och ställer sig på ett torg i Syrien och skriker: Eld upphör! Nu ska vi hjälpa till.

Av det enkla skälet kommer människor ändå att söka sig hit, och då är det rimligt att man gör en avräkning av biståndsmedlen.

Även om man kunde öka insatserna kraftigt, vilket jag tycker är tilltalande i sig, skulle människor söka sig hit. Detta går alltså inte att styra fullt ut.

Jag måste också ställa frågan här: Om vi nu skulle stänga våra gränser, tror du verkligen att vi skulle kunna kontrollera det, Markus Wiechel? Jag vet inte vilken uppfattning du har om hur en gräns ser ut. Jag kan ta med dig på en tur till gränsen mellan norra Bohuslän och Norge. Då ska jag tala om för dig att det inte är lätt att se till att ingen kommer över. Det är med andra ord ganska orealistiskt.

Sedan måste jag ställa en fråga som jag har funderat på. Jag har debatterat med Sverigedemokraterna sedan 2010, och ni har haft målsättningen att minska invandringen med 90 procent. År 2010 kom det 22 000 människor hit. År 2015 kom det 68 000 människor. Är det 90 procent som gäller, eller vilken siffra är det?

Anf. 48 MARKUS WIECHEL (SD) replik:

Herr talman! Precis som jag sa i mitt anförande i dag och har sagt många gånger tidigare vill inte Sverigedemokraterna stänga våra gränser. Vi är för en faktabaserad och verklighetsförankrad politik i nivå med våra grannländers. Svårare än så är det egentligen inte.

Mikael Cederbratt talade tidigare om vidarebosättningssystemet, ett system som Sverigedemokraterna står bakom. Vi vill hjälpa människor, och det här är ett lagligt sätt för människor att genom FN ta sig till länder i Europa. Det är ett rättssäkert system om man håller sig till det och faktiskt följer internationella avtal som exempelvis Dublinförordningen. Där står det att alla människor ska ha rätt att söka asyl – det står även Sverigedemokraterna bakom – men att det ska ske i första ankomstland. Är det så att man inte kan ta till vara sådana överenskommelser, då faller hela rätts-säkerheten.

Självfallet måste man också jobba med signalpolitik och se vilka signaler man sänder ut. Vad händer med de människor borta i krisdrabbade länders närområden som får höra att i Sverige får alla syrier permanent uppehållstillstånd? Vad sänder det för signaler? Det är klart att de kan överväga risken att sätta sig i rostiga båtar över Medelhavet när de får höra sådana saker. Och det här är personer som har förmågan att betala flyktingsmugglare enorma summor pengar för att ta sig hit. De som lämnas i sticket är människorna utan några resurser över huvud taget. De människor som är kvar i flyktinglägren får mindre pengar på grund av att regeringen prioriterar de förhållandevis få som har tagit sig ända till Sverige.

Sist men inte minst: Om Mikael Cederbratt och för den delen också regeringens företrädare på riktigt vill hjälpa människor, var är då det ökade stödet till exempelvis Världsbankens fonder, som ser till att man ger riktade bidrag till de länder som har ett extremt högt mottagande i närområdet?

Anf. 49 MIKAEL CEDERBRATT (M) replik:

Herr talman! Det här ett område som det är lätt att göra enkelt i teorin, men i det är svårt att applicera detta på verkligheten. Vi måste göra flera saker. Vi måste ha en mottagning för de människor som kommer hit. Vi måste hjälpa och stötta de länder som är i behov av det, inte minst de som har ett väldigt flyktingtryck på sig. Vi har också ett behov av att kunna vidarebosätta människor. Just när det gäller detta har EU en hemläxa att

göra, och det sa jag också i mitt anförande. Men man kan inte utesluta något av dessa alternativ.

Jag ställde en fråga om Sverigedemokraterna fortfarande står för att minska invandringen med 90 procent. Eftersom svaret uteblev förutsätter jag att svaret är att man inte längre gör det.

Överläggningen var härmed avslutad.
(Beslut fattades under § 19.)

§ 16 Kommissionens arbetsprogram 2015

Utrikesutskottets utlåtande 2014/15:UU4
Kommissionens arbetsprogram 2015 (KOM(2014) 910)
föredrogs.

Anf. 50 PAVEL GAMOV (SD):

Herr talman! Jag vill börja med att yrka bifall till Sverigedemokraternas reservation i ärendet.

Den nya EU-kommissionens arbetsprogram har titeln *En ny start*, och kommissionen har också talat om att det blir ”annorlunda den här gången”.

Tittar man närmare på dokumentet ser man dock att det påståendet är totalt nonsens. Av totalt 23 prioriteringar ser man att endast tre är översyn av omfattande politikområden. Två är nya agendor för politikområden, och likaså handlar två av prioriteringarna om framtagandet av nya mål inom sina politikområden. Dessutom ser vi två helt nya övergripande strategier, två nya unioner, två nya planer och hela fem nya lagstiftningspaket.

Vid det här laget är vi nog alla bekanta med att så kallade översyner, agendor, målframtagning, unioner, planer och paket i realiteten innebär en massa nya lagstiftningsförslag. Kommissionen fortsätter i och med detta i exakt samma gamla hjulspår som tidigare.

Den nya kommissionen har också talat sig varm för att det nu ska bli mindre regelkrångel, färre regler och att kommissionen inte ska lägga sig i sådant som bäst hanteras på nationell nivå. Inte heller här blir det så att säga ”annorlunda” nu. Av de 80 förslag som ska i papperskorgen ser det ut som att 70–80 procent redan är genomförda på ett eller annat sätt eller ersatta av andra förordningar.

Av det dryga tjugotal föreslag som inte tagit sig igenom lagstiftningsmaskineriet kommer ungefär hälften att ersättas med andra, nya förslag. I praktiken blir det 15 förslag som hamnar i papperskorgen.

Det som kommissionen menar att EU inte ska reglera är ofta förslag om kvalitetsprinciper om turism och lite punktskatter och annat. Inte heller det så kallade Refitprogrammet innebär någon större skillnad utan består nästan uteslutande av utvärderingar och kodifieringar.

I stället börjar hela 81 nya regelverk att gälla under 2015 till följd den gamla kommissionens arbete. Det mest uppseendeväckande med dessa är dock att 21 av dem är antagna av kommissionen och således ligger helt utanför demokratisk kontroll.

Av de nyheter som kommissionen presenterar framgår det tydligt att man inte har för avsikt att minska överstatligheten eller att ge tillbaka

någon makt till medlemsstaterna. Man avser att ta fram fler arbetsmarknadsåtgärder för att åstadkomma en mer integrerad arbetsmarknad inom EU. Man presenterar en energiunion och en kapitalmarknadsunion. Man skapar nya strukturfonder, och man ska ta fram en ny europeisk agenda för migrationspolitiken och så vidare. Den medialt förmedlade bilden av ”mindre men bättre” förefaller helt enkelt vara ren propaganda från början till slut.

Man kanske skulle kunna tro att kommissionen hade lärt sig något av resultatet i Europaparlamentsvalet häromåret, där nästan en tredjedel av väljarna valde att lägga sina röster på EU-skeptiska partier, eller att kommissionen skulle lärt sig något av den kris vi haft och fortfarande har i EU, med extrem arbetslöshet, en industri som halkar efter omvärldens, och sydliga länder som är på randen till konkurs. Men nej, å nej, kommissionen har sannerligen inte lärt sig något alls. I stället för att inse att det är integrering och överstatlighet som orsakat de problem som EU-länderna har i dag svarar kommissionen med ännu mer integrering och ännu mer överstatlighet för att komma till rätta med problemen. Hur man kan kalla det för en ny start eller hur det blir annorlunda den här gången övergår i sanning mitt förstånd.

Den nya kommissionen är trots allt bara mer av samma gamla vara men i ny kostym – detta trots att den så kallade superkommissionären Frans Timmermans skulle vara en garant för att inget onödigt skulle slinka igenom och lät påskina att man tagit till sig av resultatet från valet. När Timmermans lovade ett effektivare EU var det kanske precis det här han menade, alltså en lagstiftningsfabrik som aldrig tar paus och aldrig sover.

Det ser inte ut som om något egentligen kommer förändras under den här mandatperioden, och slutsatserna man kan dra av det är antingen att EU är ett självgående monster som inte kan vare sig stoppas eller hejdas eller att kommissionen inte har för avsikt att försöka stoppa eller hejda den här federalistiska utvecklingen.

I stället för alla dimridåer illustreras den riktning som EU kommer fortsätta i bäst av ett citat ur just arbetsprogrammet: kommissionen ska ”ta fram förslag till nästa steg mot delad suveränitet i den ekonomiska styrningen”. I klartext är detta vad Sverigedemokraterna alltid har hävdat: EU framhärdar nu öppet i att federalisera den europeiska finansiella och ekonomiska politiken. Det handlar om att få ett Europas förenta stater och om strävan efter att federalisera vartenda område. Det är den tydligt utstakade riktningen från den nya kommissionen. Det framgår av det arbetsprogram som vi nu behandlar.

Detta, herr talman, är en utveckling som är mycket skrämmande och som vi i Sverigedemokraterna som enda parti tydligt vänder oss emot. Jag kan försäkra kammaren om att det är något som vi kommer att förmedla till de svenska väljarna och något som vi tror att de håller med oss om. Självklart ska vi kunna samarbeta olika nationer och stater i Europa, men att på det här sättet federalisera område efter område och helt enkelt ta bort ännu mer makt från de europeiska medborgarna är helt fel väg att gå.

I detta anförande instämde Markus Wiechel (SD).

Anf. 51 AMINEH KAKABAVEH (V):

Herr talman! Jag vill yrka bifall till vår reservation i detta utlåtande.

Dagens debatt handlar om EU-kommissionens arbetsprogram. Vi i Vänsterpartiet delar flera av de synpunkter och invändningar mot kommissionens arbetsprogram som framförts i utrikesutskottets utlåtande. Vi har varit kritiska mot bland annat arbetet mot terrorism, bristande ambitioner i klimat- och energipolitiken och avsaknad av tydligt fokus på jämställdhetsfrågor.

Vidare anser vi i Vänsterpartiet att den fria rörligheten för arbetskraft inte får ske till priset av social dumpning. Vi välkomnar en tydlig markering för att slå fast att svenska villkor ska gälla alla som arbetar på den svenska arbetsmarknaden och att ett socialt protokoll krävs för att värna den svenska modellen.

Vänsterpartiet anser vidare att det är oroväckande att den ekonomiska och sociala krisen i EU fortsätter att fördjupas. EU:s åtstramningspolitik har varit en katastrof för miljontals människor i unionen. Därför behövs det en ny inriktning för den ekonomiska politiken för att flera av unionens länder ska kunna ta sig ur krisen.

De åtgärder som föreslås i kommissionens arbetsprogram är långt ifrån tillräckliga. Vänsterpartiet anser att EU ska prioritera full sysselsättning framför den rådande åtstramningspolitiken, som slagit ut flera miljoner människor, till exempel i Grekland. När det gäller att vända den ekonomiska utvecklingen i Grekland är skuldavskrivningen en förutsättning för att landet ska hålla ihop.

Vi tycker inte att Sverige till varje pris ska försvara euron. Att fortsätta ge miljarder av våra gemensamma tillgångar i stöd för att bankerna ska slippa kreditförluster är inte rimligt. EU bör därför möjliggöra för enskilda medlemsstater att återgå till nationella valutor.

En annan viktig och kontroversiell fråga som har oroat oss och miljontals människor på bäge sidor av Atlanten gäller frihandelsavtalet mellan EU och USA, det så kallade TTIP. Vänsterpartiet är i grunden positivt till att det skapas förutsättningar för ökad handel och att handelshinder avvecklas. Men vi känner en djup oro inför de pågående förhandlingarna om ett frihandelsavtal mellan USA och EU.

Vår kritik är riktad dels mot det faktum att förhandlingarna präglats av slutenhet och begränsad insyn från allmänheten, dels mot delar av avtalet som kommer att påverka EU:s medborgare negativt.

Vid sidan av förslaget till en tvistlösningsmekanism som ger investerare rätt att stämma en stat, en så kallad ISDS-klausul, finns det även en rad andra förslag som riskerar att på ett negativt sätt påverka livsmedelssäkerhet, nationell miljö- och arbetsrättslagstiftning samt den demokratiska kontrollen över välfärden.

Förhandlingarna om frihandelsavtalet präglas av ett fokus på företagens kortsiktiga intressen i stället för planetens och medborgarnas intresse.

Vänsterpartiet är, som sagt, för handel, men vi kommer aldrig att acceptera de långtgående inskränkningar i demokratin som TTIP i dag bygger på. Vi vill ha ett avtal där klimat, miljö, arbetsrätt och folkhälsa inte underordnas ekonomiska vinningar för företagen.

Vi beklagar att EU-kommissionen lägger fram ett arbetsprogram som sänker ambitionerna för miljö- och klimatpolitiken. År 2014 var det varmaste året någonsin, och de globala utsläppen av växthusgaser håller på att passera alla gränser för vad som är hållbart. Sverige och EU borde

därför visa omvärlden att det är möjligt att ha fungerande och hållbara samhällen men med kraftigt minskade utsläpp. EU-kommissionens försök att stoppa både förslagen om bättre luftkvalitet och avfallsdirektivet är dessvärre exempel på steg i helt fel riktning.

Vi förutsätter att kommissionen åtminstone inte kommer att stoppa de medlemsländer eller stater som vill gå före på miljöområdet och andra viktiga politikområden. Det är nämligen så vi bäst påverkar andra: genom det goda exemplet.

Vänsterpartiet motsätter sig utvecklingen mot en ökad samordning av utrikespolitik inom EU. Vi värnar Sveriges möjligheter att föra en självständig utrikespolitik och Sveriges möjligheter att självt avgöra när och med vilka andra länder vi vill samarbeta när det kommer till att möta våra stora internationella utmaningar.

Herr talman! En annan viktig fråga gäller romernas situation. De kränkningar och den utsatthet som romer utsätts för i olika delar av Europa är oacceptabla. Därför slår Vänsterpartiet fast att romernas mänskliga fri- och rättigheter och medborgarskap måste garanteras i hela EU. Det är på tiden att denna fråga prioriteras och hamnar högst upp på dagordningarna.

Vi är självklart positiva till att kommissionen gör en union i demokratisk förändring till en av sina huvudprioriteringar, men detta måste också inbegripa kvinnors rättigheter och romernas rättigheter och att yttrandefrihet och den enskilda människans identitet ska skyddas. Det är viktigt för demokratin i unionen och i Sverige.

Förslag om ökad öppenhet och att subsidiaritetsprincipen understryks är också välkomna, men dessa förslag är långt ifrån tillräckliga för att komma till rätta med unionens demokratiska underskott. Vänsterpartiet vill se en tydlig förflyttning av makt och resurser från EU tillbaka till medlemsstaterna. Vi vill se en minskad överstatlighet och att EU:s budget tydligt minskas.

Kommissionens arbetsprogram i sig synliggör det demokratiska underskottet i unionen. Trots ett omfattande arbete i flera av riksdagens utskott saknar Sveriges riksdag i grunden någon möjlighet att påverka inriktningen på kommissionens arbete. Kommissionen har alla möjligheter att ignorera de synpunkter som nationella parlament framför, som till exempel i dagens debatt.

Anf. 52 PYRY NIEMI (S):

Herr talman! Vi debatterar nu EU-kommissionens arbetsprogram. Jag yrkar bifall till utskottets förslag och yrkar avslag på samtliga reservationer.

Herr talman! EU-kommissionens arbetsprogram innehåller de politiska prioriteringarna för året. Inriktningen på programmet handlar om sysselsättning, tillväxt, investeringar, en sammankopplad digital inre marknad, en motståndskraftig energiunion och en framsyftande klimatpolitik. Det handlar också om en fördjupad och mer rättvis inre marknad med en stärkt industribas, en djupare och mer rättvis ekonomisk och monetär union, ett rimligt och balanserat frihandelsavtal med USA, ett EU-område för rättvisa och grundläggande rättigheter som grundar sig i ett ömsesidigt förtroende, en ny migrationspolitik, ett EU som är en starkare global aktör och en union i demokratisk förändring.

EU är i dag en av världens starkaste ekonomier med över 500 miljoner medborgare i 28 medlemsländer. Utvidgningen av EU har pågått sedan 1950, då samarbetet grundades i kol- och stålunionen. De ursprungliga medlemsländerna var Belgien, Frankrike, Italien, Luxemburg, Nederländerna och dåvarande Västtyskland.

År 1957 undertecknades Romfördraget, och då bildades den europeiska gemenskapen, EEG, även kallad den gemensamma marknaden. Sedan har EU-familjen vuxit samtidigt som samhällen förändrats på den europeiska kontinenten.

År 1973 gick Danmark, Irland och Storbritannien med i EEG. År 1974 störtades diktatorn i Portugal. År 1975 dog Franco i Spanien. År 1975 blev Grekland en republik efter att militärjuntan fallit samman. År 1981 gick Grekland med i EEG, och fem år senare var Portugal och Spanien redo för medlemskap. År 1989 revs Berlinmuren, och Östtyskland och Västtyskland återförenades. År 1995 gick Finland, Sverige och Österrike med i EU. Och tio nya medlemsländer gick med år 2004. Man kan då anse att det var den sista spiken i kistan avseende ett Östeuropa och ett Västeuropa.

År 2007 gick Bulgarien och Rumänien med i EU. Och slutligen, 2013, blev Kroatien EU:s 28:e medlemsland. År 2005 blev Makedonien och Turkiet antagna som kandidatländer, och 2010 antogs Island och Montenegro. År 2012 tillkom Serbien. Sedan finns det tre så kallade potentiella kandidatländer: Albanien, Bosnien och Hercegovina samt Kosovo.

Herr talman! Varför då tala om historien när vi borde blicka mot framtiden? För mig som en varm förespråkare av EU och dess många fördelar är just historien viktig för att förstå varför EU är ett så starkt och högkvalitativt freds- och demokratiprojekt.

På den europeiska kontinenten har det varit ett enda stort krig sedan andra världskriget – kriget i det forna Jugoslavien. Visst har det blossat upp krigskonflikter i gränsländer till EU, bland annat i Georgien och Ukraina, men medlemsländerna har inte krigat med varandra. Samtliga länder i det forna kriget i Jugoslavien är nu på något sätt på väg att gå med i EU, samtidigt som Kroatien och Slovenien numera är medlemmar.

De associeringsavtal med Georgien, Moldavien och Ukraina som godkänts av Sveriges riksdag är ett ytterligare steg mot att bygga upp demokratiska strukturer i dessa länder så att de på längre sikt kan bli kandidatländer till EU. Varje land som ansökt om att bli kandidatland eller fått frågan om att bli kandidatland måste ofta genomföra radikala förändringar för att komma i slutlig ställning att inlemmas i EU-familjen. Exempelvis måste Turkiet erkänna Cypern för att komma vidare i processen.

Köpenhamnskriterierna gäller: Politiska, ekonomiska och administrativa kriterier måste uppfyllas innan medlemskap kan bli aktuellt.

Herr talman! Det är nu som EU behövs som mest. Kriget i Ukraina, med en skör vapenvila, åskådliggör vikten av associering och identifikation med och till EU. Ukraina har ett bräckligt politiskt system och en tuff ekonomisk situation. När Ryssland, med tydliga maktambitioner och ekonomiska ambitioner, intervenerar och annekterar Krim samt ger ekonomiskt och militärt stöd till separatisterna i Donetsk och Luhansk behövs

EU som en stabil partner för att skapa en långvarig fred och medverka till att bygga upp den demokratiska institutionen i Ukraina.

Ukraina behöver nya handelsvägar och hjälp från EU på olika sätt, bland annat för att motverka korruption. Vi behöver bistå Ukraina i att bli mindre energiberoende av Ryssland med mera.

Det är därför ytterst angeläget att kommissionen under 2015 verkligen arbetar med reformeringen av Ukraina men också lägger fram skarpa förslag som på längre sikt utökar möjligheterna till tätare samarbeten affärsmässigt, kunskapsmässigt och säkerhetsmässigt. De geopolitiska spelen kräver ännu snabbare insatser från EU, i form av uttalanden men framför allt i verklig politisk handling.

Herr talman! Ukraina är ett land i kris, men ur den krisen och krigskonflikten kan det finnas goda förutsättningar att få ett mer utvecklat och fördjupat samarbete med EU, precis som Spanien, Portugal och Grekland som gick från militärdiktaturer på 70-talet till medlemmar i EU på 80-talet. Eller varför inte Kroatien och Slovenien som nu är medlemmar men som befann sig i ett blodigt krig i början av 90-talet? Det gäller också våra baltiska grannar som under stora delar av 1900-talet varit ockuperade men som efter Berlinmurens fall sakta men säkert började anpassas till EU.

EU-utvidgning och demokratiutveckling hänger ihop. När det sker en demokratiutveckling följer genast andra former av återhämtning och utveckling med: ekonomi, sysselsättning, stabilitet, oberoende och många gånger en ökad kunskapsnivå, högre levnadsstandard och så vidare.

EU har sina brister; det är en del av paketet. Det går inte att skapa en union med minst 28 medlemsstater där alla staterna unisont ställer sig bakom varje förslag. Det vore till och med naivt att tro detta. Det som dock är förvånande är ju att EU:s 28 länder så ofta kommer överens, trots att medlemsstaternas politiska kulturer och intressen kan vara väldigt olika.

Herr talman! Energi- och klimatpolitik hänger ihop. Kommissionen antyder att energipolitiken är viktig men också klimatpolitiken. Utskottet anser att det är mycket viktigt att intensifiera EU:s och det internationella samfundets ansträngningar för att nå en överenskommelse vid FN:s klimatkonferens i Paris 2015 som håller ökningen av den globala medeltemperaturen under två grader Celsius.

Den globala uppvärmningen är vår och nästa generations ödesfråga. Vi ser i dag att temperaturhöjningen skapar en obalans i vädersystemen, vilket i sin tur ger ytterst ovälkomna och oönskade effekter: torka, översvämningar, mer kraftfulla oväder, orkaner som får ökad kraft och så vidare.

Naturkatastroferna i sig leder till en obalans i människors möjligheter till försörjning och drägliga levnadsförhållanden men också till onaturliga variationer i den biologiska mångfalden. Här har EU en stor potential att gå före många andra länder avseende gemensamma klimatpolitiska ambitioner. Växthusgaserna känner inga gränser, och det är bra att EU har satt gemensamma mål för att minska utsläppen, även om de kunde ha varit mer ambitiösa.

Det är dock bättre med mål än inga ambitioner över huvud taget. Det hållbara EU-samhället bygger på att vi förändrar våra levnadsvanor. Det finns rimligtvis stora förväntningar på klimattoppmötet i Paris i år, nu när både Kina och USA börjat agera politiskt för att minska växthusgaserna.

EU måste fortsatt vara aktivt för att genomföra de globala hållbarhetsmålen. Millenniemålen ska ersättas med nya mål, och EU har både spets och bredd att bistå med ekonomiska medel och kunskap för att bidra till en snabbare implementering och positiva effekter av hållbarhetsmålen.

Vidare betonar utskottet att en långsiktigt hållbar och trygg energiförsörjning bäst uppnås genom satsningar på långsiktig energieffektivisering och en större tillgång på förnybar energi. Utskottet framhåller i sammanhanget även den säkerhetspolitiska aspekten av energifrågorna.

I en tid då EU är långt ifrån självförsörjande avseende energi måste EU länderna samverka än mer för att skapa en gemensam och väl fungerade energistrategi. Det behövs mycket stora investeringar i förnybara energikällor – vindkraft, solenergi med mera – samtidigt som gamla system måste fasas ut i en mycket snabbare takt.

Här har kommissionen en mycket viktig roll att spela genom kompetensförsörjning men också genom uppföljning av gemensamma energipolitiska åtaganden. Det är ingen hemlighet att några EU-länder effektivt motverkar utvecklingen av förnybara energikällor och i stället förespråkar lätnader för gamla anläggningar för att slippa ta investeringskostnader i förnyelse.

Utsläppsrätterna har inte helt spelat ut sin roll. Det finns ännu förutsättningar att ha dem som styrinstrument, men det går inte att bortse från att tillgången på förnybara energikällor måste öka dramatiskt för att vända utvecklingen i de länder där det råder en nästan total avsaknad av dito.

Herr talman! Slutligen vill jag ändå belysa ett synnerligen aktuellt ämne – kampen mot den internationella terrorismen. Paris och Köpenhamn är de två senaste storstäderna som drabbats av avskyvärda terrorhandlingar. EU har en mycket viktig roll i att samverka över landgränserna i jakten på samt förebyggandet av de återkommande terrorhandlingarna.

EU-medborgarna måste kunna känna trygghet i vardagen och en frihet att utöva olika religioner utan att skrämmas till tystnad. Yttrande- och religionsfriheten är fundamentala, och vi ska aldrig, aldrig vika ner oss för samhällsomstörtande terrorister vars enda syfte är att skapa kaos, sorg, vrede och förtvivlan.

Det öppna och trygga samhället är alltid målet, men tyvärr tvingas vi till fler säkerhetshöjande insatser för att rädda och skydda liv.

I detta anförande instämde Kenneth G Forslund (S).

Anf. 53 SOFIA ARKELSTEN (M):

Herr talman! I dag debatterar vi kommissionens arbetsprogram. Det antogs i december och är de politiska prioriteringarna för den nya kommissionen under året. Målet är att göra skillnad i de stora frågorna som sysselsättning och ökad tillväxt och att mer öppet visa hur EU arbetar med detta.

Det är utrikesutskottet som ansvarar för granskningen. Utskottet har både hand om EU-frågorna på ett övergripande plan och det som rör vårt

ansvarsområde. Men det här är ett politiskt grupparbete, och flera andra utskott har yttrat sig till utrikesutskottet.

I betänkandet finns en mycket bra sammanfattning av de största frågorna, och egentligen skulle jag kunna ställa mig här och läsa sid. 2. Det kommer jag dock inte att göra.

Det finns också en stor samsyn i Sveriges parlament om de strategiska frågorna för EU som tillväxt och ekonomi. Två partier tycker dock inte så och har valt att lägga motivreservationer. Det är V och SD.

Herr talman! Arbetsprogrammet kommer i en intressant tid. Omvärlden är mer komplex. EU står inför stora utmaningar. Den ekonomiska krisen är inte över. Den har inte drabbat Sverige lika hårt som andra länder i Europa. Andra länder har det motigare. Inriktningen på programmet är därför ekonomisk återhämtning i Europa.

Det är mycket som händer i år. Särskilt värt att lyfta fram är det globala klimatavtalet, de pågående förhandlingarna om frihandelsavtalet med USA och i världshandelsorganisationen, de nya globala hållbarhetsmålen och att 2015 är det europeiska året för utveckling. Vi har också den oroliga omvärlden, Rysslands aggressioner, den globala flyktingsituationen och utvecklingen i det östra grannskapet.

Arbetsprogrammet är ett mycket övergripande dokument, men det visar inriktningen. Kommissionen är tydlig med att den har ett mandat för förändring, och även om det saknas en mer långtgående planering är inriktningen rimligt tydlig. Inriktningen är dessutom avgränsad, eftersom EU ska hantera de frågor som är bäst att göra tillsammans men inte det som de olika staterna gör bäst själva.

Utrikesutskottet har också valt att lyfta fram ett antal saker.

Först och främst är det bra att kommissionen presenterar sitt arbetsprogram varje år. Det är bra för öppenheten och för debatten.

Vi välkomnar programmet och tycker att flera av de tio prioriterade områdena är centrala. Det handlar mycket om ökad tillväxt och sysselsättning, att stärka den inre marknaden, energi och klimat och den gemensamma utrikespolitiken – som i dokumentet benämns EU:s roll som stark global aktör. Kopplat till detta är också EU:s roll som biståndsaktör.

Energiunionen och den framåtblickande klimatpolitiken är en särskilt viktig fråga. Kommissionen prioriterar energi till överkomligt pris och planerar för ett strategiskt ramverk. Det handlar om energiförsörjning, energieffektivitet och om att minska importberoendet. Det är bra ur ett säkerhetsperspektiv.

Utskottet framhåller särskilt den säkerhetspolitiska aspekten av energifrågorna.

Energi och klimat är tätt sammanlänkade, och i år kan ett nytt globalt klimatavtal finnas på plats. Det är i grunden bra att EU talar med en röst i de globala klimatförhandlingarna. Det har ju varit en lång process och svårt att komma överens även i EU, men bilden är att när energipolitik, ekonomi, säkerhetspolitik, transportpolitik och den övergripande klimatpolitiken siktar åt ungefär samma håll blir det enklare att fullgöra sina åtaganden. Kommissionen meddelar också att den kommer att förbereda lagförslagen om genomförande av klimat- och energipaketet för 2030. Vi har höga förväntningar på paketet.

Kommissionen kunde ha varit tydligare om jämställdhet; till exempel kvinnors deltagande på arbetsmarknaden kunde särskilt ha lyfts fram. Vi

hade också gärna sett mer om utvidgningen, som Socialdemokraternas Pyry Niemi tog upp i sitt anförande, och mer om forskning och innovation.

Kommissionen ska också ta fram en europeisk agenda för migration. Det är ett stort ansvar. EU:s övergripande mål måste vara att öka EU:s kapacitet för mottagande av människor som flyr för sina liv. Det måste finnas fler lagliga vägar att söka asyl i EU och att öka mottagandet av kvotflyktingar i andra länder. Det är också viktigt att hitta en samstämmighet mellan politikområdena.

Herr talman! Utrikesutskottet håller linjen: Vi vill understryka vikten av att värna ett öppet Europa. Förra mandatperioden och förrförra mandatperioden hette det värdedrivna utrikespolitik. Nu vet jag inte exakt vad S och MP kallar detta. För oss nya moderater och för Alliansen är den värdedrivna utrikespolitiken viktig. Det handlar om att stå upp för viktiga värden som frihet och demokrati och mänskliga rättigheter för alla. Det handlar om hbtq-frågor, och det innefattar SRHR – sexuell och reproduktiv hälsa och rättigheter.

Sverige vill gärna betona öppenheten. Det handlar om EU:s relationer till grannskapet och även grannskapets grannskap. Vi är positiva till att fortsätta utvidgningen. Det borde faktiskt vara tydligare i programmet.

Dessutom tycker hela utskottet att subsidiaritetsprincipen – att beslut fattas på rätt nivå – och proportionalitetsprincipen ska respekteras.

Utrikesutskottet har, som sagt, gått igenom de olika områdena tillsammans med kolleger från andra utskott. I stort är vi överens. Men mycket är övergripande, och det finns alltså anledning att återkomma när sakfrågorna är lite fastare i köttet.

Det är i grunden bra att EU arbetar med kärnverksamheten, en välfungerande inre marknad. Det är också bra att det som vi har kommit överens om genomförs innan nya åtgärder vidtas.

Kommissionen gör några breda uttalanden. Man vill minska regelbördan – och det är bra. Samtidigt flaggas för en skatt på finansiella transaktioner – det som tidigare kallades Tobinskatt fastän Tobin själv inte ville kännas vid den. Det håller inte helt ihop. Men i huvudsak är inriktningen bra. Betoningen på ett EU med stärkt inre marknad, med fokus på ekonomi och arbetsmarknad, ett aktivt EU med globala åtaganden och som är pådrivande för handelsavtal är vad vi behöver för att ta oss ur den ekonomiska krisen.

EU ska vara en stark röst för frihet och en kraft för fred. Det är Sveriges viktigaste politiska arena, och samarbetet gör att Sveriges röst får större tyngd.

Med det, herr talman, yrkar jag bifall till förslaget i betänkandet.

Anf. 54 VALTER MUTT (MP):

Herr talman! Det är tillfredsställande att kommissionen nu för första gången tagit fram sitt arbetsprogram i dialog med både parlamentet och rådet – och på så vis i någon mån balanserar överstatliga och mellanstatliga ansatser. Den nya kommissionen säger sig vilja utveckla ett närmare samarbete med nationella parlament och även med regioner och städer runt om i EU, vilket givetvis är positivt.

Det är vidare glädjande att kommissionen förefaller lägga större vikt vid investeringar än besparingar och framhåller betydelsen av satsningar på energieffektivisering, förnybar energi och andra gröna tekniker för att såväl skapa jobb som att klara uppställda klimatmål. Kortsynt besparingspolitik har störtat delar av Sydeuropa ner i tilltagande nyfattigdom, och behovet av en synvända är nu uppenbart. En inte obetydlig del av dessa budgetsaneringar – eller välfärdsslakt med en mindre teknokratisk term – hade för övrigt kunnat undvikas om inte 1 triljon euro, enligt kommissionens egna beräkningar, genom skatteflykt årligen undanhållits EU-ländernas offentliga kassakistor.

Det är utmärkt att kommissionens arbetsprogram nu ställer i utsikt en åtgärdsplan för skatteflykt och bland annat genom automatiskt informationsutbyte mellan medlemsstaternas skattemyndigheter vill verka för att skatten betalas där vinsten uppstår. Det är en synnerligen sund princip. Vidare är det positivt att kommissionen vill driva på arbetet med skatt på finansiella transaktioner och skärpa kampen mot penningtvätt och därmed ta steg bort från hittillsvarande ordning där, i alldeles för hög grad, finanssektorns förluster förstatligats medan dess vinster förblivit privata. Om finanstransaktionsskatter återbördas till medlemsländerna menar vi i Miljöpartiet att den för oss viktiga principen om att skattepolitiken ska förbli nationell upprätthålls.

Det är givetvis aningen egenartat att kommissionsordförande Juncker nu ställer sig i spetsen för kampen mot skatteflykten i Europa, mot bakgrund av att han som premiärminister och finansminister hemma i Luxemburg förvandlade detta land till ett skatteparadis. Men att göra bocken till trädgårdsmästare är nog trots allt bättre än att inte utse någon trädgårdsmästare alls.

Herr talman! Energifrågorna är ett annat område som ägnas tillbörlig uppmärksamhet i arbetsprogrammet. Det är lätt att instämma i ambitionen att EU bör minska sitt importberoende av energi genom att satsa på energieffektivisering och utbyggnad av koldioxidneutral energi. Den senare termen missbrukas ibland till att även omfatta kärnkraft, och det är därför bra att vi i utrikesutskottet i vårt utlåtande i stället talar om förnybar energi. Minskad energiimport stärker våra ekonomier och minskar vår säkerhetspolitiska sårbarhet. Satsningar på förnybar energi kan också vara ett sätt att stärka lokala aktörer som kommunala energibolag och energikooperativ gentemot multinationella energikoncerner, vars främsta drivkraft sällan är omsorg om människor och miljö i lokalsamhället.

Som övertygade internationalister bejakar Miljöpartiet internationell handel, men det är avgörande att denna designas på ett sätt som inte leder till förluster i naturkapital och försämrad arbetsmiljö. Frihandel bör vara just fri handel och inte av mäktiga särintressen kontrollerad handel. Därför ställer vi oss avvisande till att tvistlösningsmekanismen ISDS skrivs in i det frihandelsavtal mellan EU och USA som förhandlats fram under hittills något bysantinska former bakom tjocka murar.

Det största problemet med det här förslaget till arbetsprogram för kommissionen är inte det som sägs utan det som saknas. Jag hade till exempel önskat att kommissionen varit lika tydlig som vi i utrikesutskottet när vi i vårt utlåtande slår fast att EU:s övergripande mål måste vara att öka EU:s sammantagna kapacitet att ta emot asylsökande och att öppna fler lagliga vägar för att söka asyl.

Det är likaså beklagligt att den tidigare kommissionens förslag om skärpning av avfalls- och luftkvalitetsdirektiven dras tillbaka. Och det är tråkigt att den förra kommissionens visionära idéer om cirkulär ekonomi nu pausas. Löftet om att detta för en hållbar utveckling så avgörande begrepp snart lyfts upp på nytt kommer att bevakas uppmärksam av den gröna rörelsen i hela Europa. Lyckas vi inte snart ta klivet från dagens linjära avfallsekonomi till en långsiktigt hållbar cirkulär ekonomi är det i någon mening år 1628, och vi befinner oss alla ombord på regalskeppet Vasa.

Anf. 55 KERSTIN LUNDGREN (C):

Herr talman! Det är välkommet att regeringen nu är företräd i kammaren. Vi har ju varit vana vid att ha vår EU-minister närvarande i våra debatter om EU:s arbetsprogram. I dag har vi närings- och innovationsminister Damberg här. Så kan det bli.

Herr talman! Vårt EU står inför stora utmaningar.

För medborgarna handlar det om att klara ekonomi och tillväxt, att klara forskning och utveckling, att klara en hållbar framtid och att säkra vår frihet.

För grannskapet handlar det om att möta det som händer både österut och söderut. Och klimatet är, som sagt var, en stor testfråga för EU. Vi måste klara att lösa utmaningarna internt. De blir avgörande för vår utveckling i Sverige, för vår utveckling i Europa men också för vår globala roll.

Den nya kommissionens program är en fortsättning från tidigare kommission. Men vi skulle från vår sida gärna se lite starkare prioriteringar på klimatområdet. Vi hoppas att det med Europaparlamentets hjälp ska kunna lösas under året som kommer. Vi kommer att pröva förmågan att prioritera och klara den ekonomiska styrkan, jobb, tillväxt och hållbar utveckling.

Ett öppet eller ett slutet EU är en fråga för kommande år, oavsett kommissionens program. För Centerpartiets del är svaret ett öppet EU för alla länder gentemot resten av världen och för dem som migrerar. Glöm inte att Europa är en åldrande kontinent!

Kommissionen lyfter upp en union i demokratisk förändring, och det är naturligtvis en viktig fråga. Det är viktigt att kommissionen säkerställer att den förändringen inte går i fel riktning. Vi har under senare år tyvärr alltför många exempel på länder som valt en annan väg och försöker öppna dörrar som vi trott varit stängda.

Vi ser det i form av nationalistiska krafter som växer och i form av extremism som växer. Då är det viktigt att EU förmår möta en utveckling som stärker vår demokrati och som stärker våra mänskliga fri- och rättigheter, inte försvagar dem.

Kommissionen möter som sagt ett grannskap i kris. Ukraina har nämnts, och det är inte för inte som det är två av medlemsländernas presidenter som sköter förhandlingarna i Minsk och sedan kommer till EU för att berätta om utfallet. Det är inte EU som global aktör, inte EU som kraft, som därmed synliggörs.

Vi har ett Ryssland som applåderar en sådan utveckling och gärna vill se ett försvagat EU – man vill framför allt inte se EU som en global aktör. Det är ett Ryssland som bedriver propagandakrig, som vill splittra och söndra, inte minst med energin som vapen.

Jag tycker, herr talman, att det är lite märkligt att det på det informella toppmötet i förra veckan inte var någon diskussion om detta. Det var uppenbarligen inte fallet, om vi får tro statsministerns redogörelse.

I går kom president Putin till EU:s medlemsland Ungern och hade gasfrågan som en av frågorna i sin portfölj. Det är naturligtvis inte bra om arbetsprogrammet talar om en energiunion och om att bygga hållbart samtidigt som ett av våra medlemsländer inte gärna vill se den liberala demokratin utvecklas utan hellre vill se en illiberal demokrati och uttalar sig positivt om Putin som ledare.

Att ett sådant möte äger rum utan att man har diskuterat frågan i Europeiska rådet är naturligtvis trist. Risken är att vi får ännu ett sidospår i energiunionens uppbyggnad som har arbetats fram av ett av medlemsländerna i samarbete med Rysslands ledning. Det är inte så detta arbetsprogram ska användas, och det är inte så man stärker EU som aktör.

En av de viktiga bitar som vi ser från Centerpartiets sida är att EU förmår att bli en global aktör. Det handlar då om att klara ekonomin och att klara våra egna interna frågor. Det handlar om att möta regionen och kunna möta de utmaningar vi står inför. Det handlar om att lösa

frihandelsfrågorna och kunna arbeta vidare, och där är TTIP ett av de viktiga uppdragen för det kommande året.

Därutöver är det klimatavtalet, som jag har nämnt. Där blir Paris ett test på om EU förmår att vara en proaktiv aktör som löser ut och samlar ihop, inte splittrar, när det gäller att nå en överenskommelse.

Sedan, herr talman, vill jag bara peka på ännu en fråga som vi lyfter upp från utrikesutskottet och som är viktig om man pratar om EU:s demokratiska förändring. Det är att EU självt ansluter sig till Europakonventionen – någonting som framgår av Lissabonfördraget men som stoppades av Luxemburgdomstolen i december. Om vi pratar om rättsstatens principer, att säkra mänskliga rättigheter, är det oerhört viktigt att den lagstiftning som kommer från EU:s nivå är förenlig med Europakonventionen och att vi som medborgare inom EU har möjlighet att få vår sak ytterst prövad om det strider mot Europakonventionen även när beslut och lagar har tagits på EU-nivå. Det är en lucka i dagens system, och den måste täppas till.

Jag hoppas att både regeringen och kommissionen kommer att arbeta aktivt för att lösa ut de kvarvarande frågorna så att vi kan nå en anslutning av EU till Europakonventionen för mänskliga rättigheter i hela vårt EU.

Jag yrkar bifall till förslaget från utskottet och avslag på alla reservationer.

Anf. 56 MARIA WEIMER (FP):

Herr talman! När vi ser oss om i Europa kan vi konstatera att vår kontinent står inför en rad utmaningar. För Folkpartiet är svaren på de gränsöverskridande utmaningarna mer och mer gränsöverskridande EU-samarbete. EU behövs. Det nära samarbetet i Europa, handeln och utbytet på så många olika områden gör Sverige rikare, gör vår omvärld tryggare och ger oss möjlighet att lösa problem som vi delar med andra.

Vi vill se ett EU som blir mer öppet, mer effektivt och mer demokratiskt.

Folkpartiet kommer att fortsätta att stå upp för det europeiska samarbetet – även när andra partier väljer den mer EU-skeptiska vägen.

Herr talman! Den ekonomiska krisen har slagit hårt mot EU:s medlemsländer. Medborgarna förväntar sig att EU levererar svar på svåra frågor om hur arbetslösheten kan minska och social utsatthet motverkas. Därför koncentrerar sig kommissionens arbetsprogram också på de stora frågorna som rör tillväxt och sysselsättning. Det handlar om åtgärder för att stärka investeringar, genomföra strukturreformer och bedriva en ansvarsfull finanspolitik.

Det är rätt och riktigt, men jag skulle vilja uppehålla mig ett ögonblick vid en rad andra utmaningar som jag ser att EU behöver ta sig an framöver.

Vi behöver fler jobb på den inre marknaden. Sveriges välstånd och välfärd är i hög grad beroende av EU:s inre marknad. Vi måste våga utveckla den inre marknaden för tjänster mycket mer och riva alla gränsöverskridande hinder som finns kvar. Det gäller särskilt den digitala marknaden, som kan skapa oändliga möjligheter för e-handel över gränserna.

Alliansen har lämnat avvikande mening i arbetsmarknadsutskottet, där vi är kritiska till det förslag till omförhandling av utstationeringsdirektivet som nämns i yttrandet. Vi tror på fri rörlighet på tjänstemarknaden.

Vi behöver påverka de andra länderna i EU att hjälpa fler kvinnor i arbete. Europa har i dag världens bäst utbildade hemmafruar. Det har vi inte råd med. Den här frågan borde ha fått större plats i kommissionens arbetsprogram.

Som liberal vill jag slå vakt om den fria rörligheten. De fyra friheterna utgör en av EU:s absolut största framgångar. Alla EU-medborgare ska kunna arbeta och studera överallt i unionen. Det är en av EU:s stora tillgångar.

Världen behöver mer frihandel. Tillväxten i Europa lyfts av friare handel med andra länder. Ett frihandelsavtal mellan EU och USA skulle ge fler jobb och ökad tillväxt på båda sidor av Atlanten. I Folkpartiet och Alliansen är vi stora handelsvänner, och vi ser fram emot den hearing som riksdagen kommer att ha om TTIP i april.

Folkpartiet tror att EU behöver en egen åklagarmyndighet om vi på allvar ska bekämpa trafficking och människohandel. Vi tror att en europeisk åklagare skulle kunna utreda och bekämpa gränsöverskridande brottslighet, såsom människohandel men även penningtvätt och narkotikasmuggling. Därför har Folkpartiet lämnat avvikande mening på punkten i justitieutskottet.

EU har äntligen en gemensam utrikespolitik och en utrikestjänst som har börjat fungera de senaste åren. Vi har nu en andra mandatperiod med en utnämnd gemensam utrikesrepresentant. Men EU-samordningen kan fortfarande stärkas på det området, och medlemsländerna måste förmås att samarbeta bättre med varandra. Vår röst är mycket starkare när vi talar med 28 röster än när vi talar för oss själva. Sverige borde sträva efter en högre representation av svenskar i EU:s utrikestjänst.

Herr talman! Vad vore EU utan våra gemensamma värderingar om demokrati och mänskliga fri- och rättigheter? Vi ser tyvärr att flera EU-länder bryter mot dessa, och vi måste våga vara tuffare i vår kritik av dem.

Folkpartiet vill se en starkare roll för EU-kommissionen i granskningen av fri- och rättigheter i EU. I de fall vi upptäcker kränkningar måste vi kunna dra länder inför EU-domstolen, vilket kräver att domstolens mandat utvidgas.

Herr talman! Sist men inte minst vill jag nämna en av vår tids största humanitära utmaningar: EU:s gemensamma flyktingpolitik.

Häromveckan omkom ytterligare 200 människor i Medelhavet på flykt undan fattigdom och förtryck. Medelhavet har numera blivit ett dödens hav. Vi måste öka ansträngningarna för att skapa lagliga och säkra vägar för flyktingar in i EU. Fler EU-länder måste ta sitt ansvar och följa Sveriges väg för en generös asylpolitik.

EU ska inte vara "Fästning Europa" utan "Fristad Europa".

Anf. 57 SOFIA DAMM (KD):

Herr talman! I dag debatterar vi utrikesutskottets utlåtande rörande EU-kommissionens politiska prioriteringar för 2015. Arbetsprogrammet har fått namnet *En ny start*. Och visst är det en ny start för Jean-Claude Juncker och hans 27 kommissionärer, men det återstår att se om det också blir en ny start för Europa.

Kristdemokraterna välkomnar att kommissionen tydligt poängterar att man inte ska fatta beslut om allt på EU-nivå. För att EU ska kunna

utvecklas i positiv riktning och ha hög legitimitet hos medborgarna måste subsidiaritetsprincipen tillämpas.

Väldigt många frågor hanteras bäst av medlemsstaterna, regionerna, kommunerna eller medborgarna själva. EU ska ägna sig åt de politikområden som inte kan lösas på dessa nivåer och fokusera tid och kraft på frågor där samarbetet verkligen har betydelse. Beslutfattande på EU-nivå är absolut nödvändigt i den globaliserade värld vi lever i, men det har också sina gränser.

Den nya kommissionens färdplan innehåller 23 nya initiativ och föreslår att 80 befintliga förslag dras tillbaka – detta för att nå framgång inom tio prioriterade områden. Topprioriteringen är att få igång sysselsättningen och öka tillväxten.

Kommissionen har i samarbete med Europeiska investeringsbanken redan presenterat en ny investeringsplan för EU som man hoppas ska stimulera investeringar och leda till fler jobb och ökad tillväxt. Att stärka den inre marknaden, bland annat genom att utveckla den digitala inre marknaden, ses som ett viktigt led i detta.

Herr talman! Det är mycket positivt att kommissionen lyfter fram handel som ett avgörande bidrag för jobb och tillväxt. Förhandlingarna med USA rörande frihandelsavtalet TTIP kommer att ha stor betydelse här. Det gläder mig att näringsministern i en tidigare debatt här i kammaren betonat avtalets betydelse och bedyrat att det är en prioritet för Sverige att bidra till ett ambitiöst avtal. Jag ser fram emot att få höra mer om denna ambition i näringsministerns anförande.

Herr talman! Jag tänker i det här anförandet främst uppehålla mig vid den prioritering som handlar om att göra EU till en starkare utrikespolitisk aktör. Det är en viktig prioritering, och det är välkommet att kommissionen i arbetsprogrammet aviserar att man kommer att prioritera att uppnå stabilitet i EU:s gränsområden.

Vi står i dag inför oerhört stora utrikespolitiska utmaningar – utmaningar som vi tillsammans måste göra allt i vår makt för att hantera. EU:s grannskapspolitik utmanas både i söder och i öster. EU:s hantering av Rysslands aggressioner är en trovärdighetsfråga.

EU är och ska förbli det centrala forumet för svensk utrikes- och säkerhetspolitik. EU:s stora styrka ligger i en utrikespolitik baserad på normer och värderingar, och som världens största ekonomi, världens största handelspart och världens största biståndsgivare har EU möjlighet att påverka utvecklingen i världen genom en rad olika kanaler.

I höstas såg vi ett tydligt resultat av EU:s östliga partnerskap när vi i den här kammaren röstade ja till associeringsavtalet med Ukraina, Georgien och Moldavien. Frihandelsavtal och demokratistöd är positivt för länders framtida välbefinnande och självständighet.

I Ryssland däremot ses en öppnare ekonomi och frihandel med EU som ett hot mot den egna makten snarare än som en möjlighet för regionens utveckling mot välbefinnande och stabilitet. Här gäller det att vi tillsammans i EU tydligt står upp för mänskliga fri- och rättigheter och för att länder inte ska behöva hamna bakom den nya ridån av rysk maktutövning och att vi i stället erbjuder en alternativ väg genom att stötta dem som valt demokrati och öppenhet. Det är detta som är EU-tanken, och det är detta som är EU:s styrka och som visar på vikten av att Sverige fortsätter att vara drivande när det gäller EU:s gemensamma utrikespolitik.

Grannskapspolitiken har blivit alltmer komplicerad, och det finns stora skillnader mellan grannskapen och stora skillnader mellan vårt förhållande till länderna i öst och i syd. Vi välkomnar att EU-kommissionen ska återkomma med förslag på hur den europeiska grannskapspolitiken, det östliga partnerskapet och Unionen för Medelhavet ska kunna bli effektivare. Låt oss hoppas att dessa förslag inte dröjer.

Herr talman! Medelhavet har blivit ett dödens hav. I söndags omkom ytterligare 200 människor i sin strävan att ta sig till Europa. De flesta drunknade, men många förfrös efter räddningsaktionen. Enligt UNHCR miste förra året närmare 4 000 människor livet under resor i överfulla och sjöodugliga båtar på väg från Nordafrikas kust till främst Italien. Det är fem gånger fler än under föregående år. Men mörkertalet antas vara stort, då mindre olyckor förblir ouppmärksammade.

Enligt EU:s gränskontrollmyndighet Frontex är Medelhavet farligare än någonsin för migranter. Myndigheten konstaterar vidare att människosmugglarna blivit alltmer brutala och skoningslösa. Ja, så är det, men då de legala vägarna till Europa är ytterst få ser människor ingen annan utväg än att vända sig till just människosmugglare och därmed riskera sina liv.

Det är mycket positivt att kommissionen i sitt arbetsprogram lyfter fram behovet av att utveckla en europeisk agenda för migration. Men syftet, enligt kommissionen, är att ”rättvist och ansvarsfullt hantera legal migration, attrahera begåvning och kunskap till EU samt bekämpa trafficking och människosmuggling”.

Att kommissionen i sitt arbetsprogram väljer att blunda för den flyktingsituation som råder i världen är anmärkningsvärt, och jag uppskattar mycket att vi i utrikesutskottets utlåtande betonar Europas moraliska skyldighet att öka den sammantagna kapaciteten att ta emot asylsökande. Det är inte rimligt att det endast är ett fåtal länder som i dag tar ansvar.

EU-kommissionen vill locka begåvningar. Man antar att dessa alltså inte återfinns på de överfulla båtarna. Vi kristdemokrater anser att det är dags för EU-kommissionen och EU:s medlemsstater att erkänna varje människa som lika värdefull och att vi inte ser en flykting i första hand som en börda utan som en individ med drömmar, förhoppningar och just begåvning.

Herr talman! EU:s ansvar sträcker sig vidare än till vårt närområde. I år är det Europas år för utveckling. Som utlåtandet så viktigt påpekar måste vi se den tydliga kopplingen mellan migrations- och utvecklingspolitiken.

Utrikesutskottet konstaterar att flera utvecklings- och biståndspolitiska frågor står högt på den globala agendan under 2015. Millenniemålen ska ersättas av en ny hållbarhetsstrategi. FN:s klimatkonferens i Paris 2015 och mötet om utvecklingsfinansiering i Addis Abeba är andra viktiga hållpunkter under året. Vi vill se ett engagerat och ambitiöst EU i dessa processer.

Herr talman! Jag yrkar bifall till att lägga kommissionens arbetsprogram 2015 till handlingarna och därmed avslag på reservationerna. Låt oss alla göra en insats för att detta nu inte bara blir fina ord utan att vi med handling visar att vi på allvar vill se en ny start.

Anf. 58 Närings- och innovationsminister MIKAEL
DAMBERG (S):

Herr talman! I ett Europa med långsam ekonomisk återhämtning, hög arbetslöshet och populistiska och högerextrema vindar är det många som upplever en hopplöshet och en oro inför framtiden. Vi har också en allvarlig konfliktsituation i vårt närområde och har sedan i januari fått uppleva fruktansvärda terrordåd i Paris och i Köpenhamn riktade mot det fria ordet och där judar återigen mördas för att de är just judar.

Det är i sådana tider som samarbete för att hitta gemensamma lösningar ställs på prov. Det är nu vi måste visa solidaritet, slå vakt om demokrati, yttrandefrihet och mänskliga rättigheter. Hat ska inte få stoppa det fria ordet. Rasism och antisemitism ska inte få hota vår gemensamma värdegrund. Alla ska kunna känna trygghet i vårt Europa.

Samhällen där hög arbetslöshet tillåts bita sig fast blir mycket bräckliga. Därför anser regeringen att det är välkommet att kommissionens arbetsprogram fokuserar på åtgärder för ökad tillväxt och ökad sysselsättning, åtgärder för att stärka den inre marknaden, energifrågorna och en framåtsyftande klimatpolitik.

Vi kan också konstatera att vi med den nya kommissionen är på väg mot en ordning där kommissionen och rådet har en dialog om inriktningen för arbetsprogrammet innan det presenteras. Det är viktigt för öppenhet, förankring och legitimitet. I denna dialog har regeringen framfört att miljö, jämställdhet, utvidgningsprocessen samt forskning och innovation borde ges ett större utrymme i arbetsprogrammet. Det är frågor som är viktiga för att stödja övergången till ett hållbart EU.

Herr talman! Återhämtningen efter den ekonomiska krisen går framåt, men långsamt. Vår topprioritet måste därför ligga på åtgärder för att öka tillväxten, skapa fler och bättre jobb och stärka EU:s konkurrenskraft.

Kommissionens investeringsplan syftar till just detta. Investeringsplanen ska hitta nya sätt att identifiera investeringsprojekt i EU, investeringsklimatet ska förbättras, och den inre marknaden och EU:s konkurrenskraft ska stärkas.

Jag vill vara uppriktig med att jag inte tror att investeringspaketet i sig är någon mirakelmedicin som gör att Europa kommer på fötter med omedelbar verkan. Vi bör ha en sund skepsis till siffror på exakt hur många jobb det här paketet kommer att ge och hur mycket investeringar det faktiskt kommer att leda till – för det vet ingen. Men det är en riktig ambition att göra de här insatserna.

Europa behöver få fart på tillväxten, och Europa behöver mer investeringar. Om man ska säga något positivt: Det kom nya siffror från Eurostat häromveckan som visar att arbetslösheten i EU, fortfarande på en väldigt hög nivå, för första gången på tre år har krupit ned under 10 procent.

Regeringen välkomnar därför meddelandet om investeringsplanen. Den kan bli ett viktigt komplement till de åtgärder som vidtas på nationell nivå för att stärka konkurrenskraft och tillväxt och kan bidra till en hållbar utveckling. Regeringen är tydlig med att planen måste respektera principerna om sunda offentliga finanser.

Ett viktigt steg för ökad tillväxt är innovation. Ett annat är en fri och öppen handel. Ett frihandelsavtal med USA – som brukar kallas TTIP – skulle vara ett positivt bidrag till EU:s tillväxt och sysselsättning.

Regeringen stöder därför förhandlingarna om TTIP. Det är viktigt för ett exportberoende land som Sverige.

En starkt inre marknad är nödvändig när vi i allt större utsträckning handlar både varor och tjänster över gränserna och handlar alltmer över nätet. Därför kommer kommissionen att presentera en strategi för den digitala inre marknaden.

En starkt inre marknad måste också ta hänsyn till arbetstagare och miljö. Genom att investera i utveckling av ny grön teknik kan vi skapa nya jobb och samtidigt minska klimatpåverkan, vilket också tas upp i arbetsprogrammet. Det är ett viktigt arbete vi har framför oss.

Herr talman! Vi måste få in fler människor, både kvinnor och män, på arbetsmarknaden. Vi behöver fler och bättre jobb.

Arbetslösheten i EU är fortfarande alltför hög, även om situationen ser mycket olika ut inom EU, från Österrike och Tyskland med omkring 5 procents arbetslöshet till Grekland med en motsvarande siffra på över 25 procent. Var femte ungdom i EU har inte ett jobb att gå till. 90 000 ungdomar står utan jobb i Sverige. 35 000 ungdomar har gått arbetslösa längre än sex månader också i vårt eget land.

Utvecklingen måste vändas. Vi behöver skapa en ny framtidstro. Regeringen har satt ett högt mål för Sverige: lägst arbetslöshet i EU till år 2020. En prioriterad reform är ungdomsgarantin, där varje ung människa som är arbetslös ska erbjudas praktik, utbildning eller jobb inom 90 dagar. Det är en åtgärd som hade bidragit till att vända utvecklingen, precis som har skett i Finland. Nu tappade vi tid genom att vår budget föll. Men vi återkommer till de här insatserna för att driva på arbetet ytterligare.

EU:s inre marknad och den fria rörligheten är ett avgörande bidrag till EU:s välbefinnande och utveckling. Men de är också beroende av förtroende och legitimitet. Därför är det centralt att säkerställa skyddet för arbetstagare och respektera medlemsstaternas kompetens. Den sociala dimensionen, inklusive anständiga arbetsvillkor, ska vara ordentligt skyddad i hela EU. Sverige ska verka för att lika lön för lika arbete gäller i hela Europa.

Herr talman! Gränsöverskridande utmaningar kräver gränsöverskridande lösningar. I klimatpolitiken handlar det om att finna globala lösningar. Den internationella klimatkonferensen, som förhoppningsvis ska fatta avgörande beslut för hela vår planets framtid, kommer att äga rum i Paris i slutet av året. Vi vill att EU ska gå i spetsen och spela en avgörande roll i förhandlingarna. Därför anser vi att EU behöver beredskap för att höja sina ambitioner ytterligare. Ett sätt är med hjälp av internationella krediter.

De stora ekonomiernas åtaganden i processen inför förhandlingarna kommer att vara helt avgörande. Vi behöver sätta press på andra länder att investera i det som kan rädda vår planet. Det är hög tid för samarbete. Det är tid för ansvar.

I dessa vintertider och i en orolig omvärld är energifrågorna för många länder mer aktuella än någonsin. Kommissionen väntas inom kort lägga fram sitt meddelande om en europeisk energiunion. Meddelandet kommer att behandla frågor som försörjningstrygghet, inre energimarknad och minskat energiberoende. Detta är viktiga frågor. Samtidigt ska vi inte glömma bort att en långsiktig försörjningstrygghet inte är möjlig utan en energiomställning bort från fossila bränslen och mot förnybar energi och en effektivare energianvändning.

Jämställdhet är en fråga om mänskliga rättigheter och social rättvisa men är också en möjlighet att öka Europas tillväxt och konkurrenskraft. I EU är den kvinnliga sysselsättningsgraden bara 62 procent, 12 procentenheter lägre än den manliga. Trots detta är utvecklingen mot ett jämställt samhälle inte tillräckligt snabb inom EU, och dessutom är skillnaderna mellan medlemsstaterna stora.

Att öka kvinnors deltagande på arbetsmarknaden skulle bidra till ökad tillväxt och en starkare ekonomi i Europa. Sverige arbetar aktivt för att föra jämställdhetsfrågorna högt upp på EU:s dagordning. Ett viktigt instrument blir EU:s jämställdhetsstrategi för åren 2016–2020.

Den dramatiska utvecklingen i unionens närområde är alarmerande. Den tydliggör behovet av en koordinerad utrikespolitisk agenda för EU. Vi måste fortsätta att bygga broar både österut och söderut. Genom närmare band med våra grannländer hjälper vi också till att sprida demokratiska värden. Vi bidrar till stabilitet, välstånd och demokrati i Europa, vilket också lyfts fram av kommissionen.

Under 2014 sökte över en halv miljon människor asyl inom EU. Sverige ska vara pådrivande för att EU tar ett större ansvar för säkerhet och utveckling. Alla länder i EU har ett ansvar för skydd av människor som flyr från krig och förtryck, inte bara några få länder som i dag.

För att hantera det ökade trycket på EU:s externa gränser ska kommissionen utveckla en europeisk agenda för migration. Den ska balansera en rättvis och ansvarsfull metod för att hantera laglig migration, för att göra EU attraktivt för personer med begåvning och kompetens, samt förbättra hanteringen av migration till EU. Regeringen anser att ett större ansvarstagande och mer solidaritet inom EU är nödvändigt.

Respekt för mänskliga rättigheter och rättsstatens principer – det arbetet ska bedrivas både inom unionen och globalt. Ett trovärdigt EU lever upp till de principer som vi begär att andra ska följa.

Herr talman! Jag är glad över att det i stort verkar finnas en bred politisk samstämmighet i Sverige kring kommissionens arbetsprogram, att döma av utrikesutskottets utlåtande. Kommissionsordförande Juncker har varit tydlig med att EU ska fokusera på tillväxt och sysselsättning och att EU ska bli mer öppet och ta mer ansvar. Det är bra, men mer behöver göras. Regeringen arbetar aktivt för att behålla fokus på fler jobb och rättvisa arbetsvillkor, på en ambitiös klimatpolitik, jämställdhet och mer öppenhet.

Anf. 59 KERSTIN LUNDGREN (C) replik:

Herr talman! Att sprida demokratiska värden baseras naturligtvis på att man själv står upp för och lever upp till de demokratiska värden som man vill sprida.

Den fråga som infinner sig är om det finns en samsyn bland EU:s medlemsstater. När Ungerns premiärminister så tydligt markerar att han söker en annan demokratisk definition än vad som har varit gällande när Köpenhamnskriterierna prövades måste EU ha förmågan att titta på detta. Det finns så att säga ett lackmustest på EU:s ambitioner i denna del.

En annan fråga som är viktig är om EU kommer att låta sig granskas, precis som medlemsstaterna låter sig granskas, vad gäller mänskliga rättigheter utifrån det som man också har varit överens om och som har varit ett

I båda dessa delar vill jag höra på vilket sätt regeringen avser att arbeta för att säkerställa att de demokratiska värdena står tydliga och drivs tydligt och att EU också ansluter sig till Europakonventionen.

Anf. 60 Närings- och innovationsminister MIKAEL DAMBERG (S) replik:

Herr talman! Jag tackar för en viktig fråga från Kerstin Lundgren. Utvecklingen i Ungern är bekymmersam och oroväckande. De uttalanden som har gjorts väcker frågor om vart landet är på väg och hur man ser på demokrati och mänskliga rättigheter. Detta kommer vi att följa mycket noga. Det måste följas, inte bara av Sverige utan också av de andra medlemsländerna i EU. Vår utgångspunkt är nämligen att vi måste ställa samma krav på mänskliga rättigheter på medlemsstater som på kandidatländer. Därför är det viktigt med den granskning av rättsstatens principer som vi har diskuterat här i dag.

När det gäller frågan om Europakonventionen är det en känd svensk ståndpunkt, och den här regeringen driver samma uppfattning som jag tror att Kerstin Lundgren förfäktar, nämligen att vi faktiskt ska ansluta oss till Europakonventionen.

Nu hamnade vi i ett bakslag när EU-domstolen underkände detta nyligen. Jag ska svara på frågan mer specifikt. För närvarande analyserar vi EU-domstolens utlåtande, både i Regeringskansliet och mellan medlemsstaterna, för att se hur domstolens invändningar kan hanteras. Regeringen kommer – det kan jag försäkra – att fortsätta arbeta för att EU så snart som möjligt ska kunna anslutas till Europakonventionen.

Anf. 61 KERSTIN LUNDGREN (C) replik:

Herr talman! Det är viktigt att det finns en tydlighet när det gäller det ansvar som kommissionen har att följa fördraget, och fördraget är tydligt när det gäller anslutning till Europakonventionen. Kommissionen ska vara fördragets väktare. Då är det viktigt att regeringarna sätter press på att kommissionen kommer fram till resultat.

Herr talman! Jag skulle även vilja knyta an till ambitionen på klimatsidan. Den europeiska energiunionen kommer naturligtvis att vara viktig som ett test på hur ambitiöst unionen förmår verka för en fossilfri framtid. I detta sammanhang är det märkligt att man inte ens diskuterar att en av medlemsstaterna på nytt för samtal kring rysk gas. Det handlar naturligtvis återigen om Ungern och det samtal som sker mellan premiärminister Orban och president Putin och att det inte har diskuterats.

Har närings- och innovationsministern någonting särskilt att avslöja när det gäller EU:s hållning till eventuella ungerska avtal om gas med Ryssland?

Anf. 62 Närings- och innovationsminister MIKAEL DAMBERG (S) replik:

Herr talman! Det är uppenbart att vi är fullständigt överens om att kommissionen har ett ansvar men att också vi som medlemsstat måste göra vad vi kan för att driva på frågan om att ansluta EU till Europakonventionen. För att åstadkomma det måste man ordentligt

analysera varför EU-domstolen kom fram till sin slutsats för att hitta vägar framåt och faktiskt kunna göra detta så snabbt som möjligt. Vi gör detta arbete mycket seriöst, men vi har också kontakt med flera andra medlemsstater för att se hur vi snabbast kan komma vidare i detta.

När det gäller enskilda staters agerande, också gentemot Putin och Ryssland, tycker jag att det är ännu viktigare i dessa tider att betona att den gemensamma utrikes- och säkerhetspolitiken är viktig för Europa och att det samfälliga agerande som vi har i Europa är en av förutsättningarna för att hantera sådana konflikttider på ett seriöst sätt som gör att Europa hävdar de värden och intressen som Europa har på vår kontinent och i relation till våra grannländer.

Jag har ingenting specifikt att avslöja eftersom jag inte har den kunskap som Kerstin Lundgren frågar om. Däremot kan jag konstatera att de gemensamma europeiska diskussionerna om energipolitiken blir viktiga de kommande åren i ett säkerhetspolitiskt perspektiv men också därför att vi som land har visat att det går att ställa om våra energisystem till mer av hållbar produktion och spara energi och att det också blir ett sätt att möta de gemensamma utmaningarna.

Det finns en möjlighet här. Man tar två utmaningar och skapar en möjlighet därför att det kan skapa fler nya jobb på vår europeiska kontinent om vi gör det på rätt sätt. Det blir alltså en viktig diskussion som jag ser fram emot att återkomma till och diskutera i andra sammanhang i riksdagen längre fram.

Anf. 63 PATRIK BJÖRCK (S):

Fru talman! Vi från arbetsmarknadsutskottet har fått möjlighet att yttra oss till utrikesutskottet med anledning av kommissionens arbetsprogram 2015. Arbetsmarknadsutskottet konstaterar att läget i ekonomin och på arbetsmarknaden i EU sex år efter den finansiella krisens utbrott fortfarande är mycket allvarligt.

Mot den bakgrunden anser vi att denna satsning på tillväxt och jobb är helt nödvändig och att det är den som måste sättas högst upp på den politiska dagordningen.

Från arbetsmarknadsutskottets sida välkomnar vi den inriktning på den ekonomiska politiken som kommissionen lanserar med ökade investeringar som en viktig del.

Vi anser också från utskottets sida att medlemsstaterna fortsatt ska ha det främsta ansvaret och verktygen för arbetsmarknadspolitiken men att alla tillgängliga EU-medel måste mobiliseras för att hantera de utmaningar som Europa står inför. Utskottet anser också att EU har en viktig roll i att stödja medlemsstaterna i deras ansträngningar.

Fru talman! Jag skulle vilja belysa tre saker lite extra. Den första handlar om jämställdhet. Precis som Folkpartiets representant hade vi från utskottets sida velat se att man tryckte mer på jämställdheten i kommissionens arbetsprogram. Arbetsmarknadsutskottet framhåller just att en ökad jämställdhet på arbetsmarknaden är en förbisedd tillväxtfaktor. Vi konstaterar också att om kvinnor yrkesarbetade i samma utsträckning som män skulle bruttonationalprodukten kunna öka betydligt. Jämställdhetsfrågorna är alltså någonting som vi måste försöka lyfta fram och trycka på i dessa sammanhang.

Det andra som jag skulle vilja ta upp gäller lika villkor. För arbetsmarknadsutskottet och för oss socialdemokrater är det en självklar utgångspunkt att de som arbetar i Sverige ska ha lika lön och lika villkor, oavsett varifrån de kommer. Det är svenska villkor som ska gälla för alla som arbetar på den svenska arbetsmarknaden.

Här har en del bekymmer uppstått på grund av EU-domstolen som har valt att tolka utstationeringsdirektivet på ett sådant sätt att arbetstagarna inte har möjlighet att få de villkor de borde ha för att lika villkor ska gälla. De fackliga organisationernas möjlighet att ställa krav på lika villkor har i och med det här domstolsutslaget inskränkts. Vi anser att vi måste värna den svenska modellen och stärka kollektivavtalens ställning, att det krävs politiska initiativ på EU-nivå för att uppnå detta och att den nuvarande ordningen underminerar den svenska arbetsmarknadsmodellen som bygger på just kollektivavtal.

Den tredje punkten jag skulle vilja ta upp och lyfta fram har att göra med de regelförenklningar man pratar om i sammanhanget. Där menar vi att arbetsrätt och arbetsmiljö måste stärkas, inte försämrats på något sätt. Det har inom ramen för kommissionens regelförenklingsarbete tidigare förekommit förslag om att man skulle undanta små och medelstora företag från lagstiftningen, bland annat på arbetsmiljöområdet.

Vi ser det som positivt att kommissionen anför att en sådan minskning av regelbördan ska ske utan en sänkning av de höga nivåerna i det sociala skyddet, och vi vill framföra att detta ska gälla arbetstagare i Europa. Individens rätt till en god arbetsmiljö ska inte bero på storleken på det företag där han eller hon arbetar.

Det var de tre punkter jag framför allt ville föra fram när det gällde arbetsmarknadsutskottets utlåtande med anledning av kommissionens arbetsprogram. Jag skulle också vilja göra några reflexioner när det gäller Sverigedemokraternas reservation i utlåtandet, fru talman. Tyvärr har Sverigedemokraternas representant lämnat lokalen efter sitt anförande, vilket kanske betecknar hur seriöst man tar på riksdagens arbete. Det får dock stå för Pavel Gamov, som representerade Sverigedemokraterna i dagens debatt.

Det finns anledning att ställa ett antal frågor till Sverigedemokraterna, och eftersom de inte är här och kan svara på dem får jag väl ställa dem till kammarens ledamöter som lyssnar. Vi får återkomma och följa upp frågorna. Jag tycker nämligen att väljarna har anledning att få svar.

Den första frågan jag skulle vilja få ett klargörande av Sverigedemokraterna om handlar om att de i sin reservation skriver att de inte anser det vara rätt eller rimligt att EU:s lagar står över de lagar som stiftas av riksdagen. De vill därmed att Sverige ska lämna den överstatliga unionen. Ska man tolka det som att Sverigedemokraterna vill lämna EU och EES-området? Är det så man ska tolka det? Jag har ställt frågan till Sverigedemokraterna här i kammaren tidigare, och jag får inget riktigt svar på det. Jag tycker att det är viktigt att väljarna får svar på en sådan fråga.

Det är nämligen så, för den som funderar, att EU:s lagstiftning hade rättsverkan i Sverige via EES-avtalet även innan Sverige blev medlem. Ska man undandra sig den rättsverkan måste man följaktligen lämna inte bara EU utan även EES. Det är naturligtvis viktigt att väljarna får reda på var Sverigedemokraterna står i en så viktig fråga. Jag vet inte om ett sådant

uttalande beror på okunskap eller vad det nu handlar om, men oavsett vilket är det jätteviktigt att väljarna får svar.

Den andra frågan jag hade velat ställa till Sverigedemokraterna om de befunnit sig i kammaren är hur de ser på jämställdhet. Jag framhöll att arbetsmarknadsutskottet och vi socialdemokrater menar att jämställdhetsfrågan är någonting som behöver förstärkas i kommissionens arbetsmarknadsprogram, men i reservationen från Sverigedemokraterna står det: ”Enligt vår uppfattning är inte en lika fördelning av deltagandet på arbetsmarknaden mellan kvinnor och män ett mål i sig självt.”

Det innebär alltså att de inte är för jämställdhet i allmänhet, och i synnerhet inte på arbetsmarknaden. Det är väl också viktigt att lyfta fram och hålla upp så att vi kan diskutera vad det får för konsekvenser inte för bara bruttonationalprodukten utan naturligtvis även för kvinnors ställning i samhället.

Den tredje frågan jag hade velat ställa till Sverigedemokraterna om de befunnit sig i kammaren handlar om den märkliga uppfattning de har om den svenska arbetsmarknadsmodellen. De säger nämligen i reservationen att de vill värna kollektivavtalens ställning. Sedan säger de, fru talman, att det är viktigt att betona att även avtalsfriheten ska respekteras och att inte alla arbetsgivare väljer att ha kollektivavtal. Det tycker de är viktigt.

Det är naturligtvis ett märkligt påstående, och jag vet inte om det beror på ohederlighet eller okunskap. Bara för att ta ett litet exempel kan jag dock säga att det en gång fanns ett företag som kallades Laval och som valde att inte ha kollektivavtal. Tydligt tycker Sverigedemokraterna att det är rätt och rimligt att kunna göra så, och det tycker inte vi socialdemokrater. Det är en av de saker vi vill rätta till i direktiven: Man ska som fackförening och löntagarorganisation kunna ställa krav på kollektivavtal. Det är ingenting det enskilda företaget ska kunna välja bort utan att arbetstagaren har några medel.

Detta är någonting Sverigedemokraterna måste kunna förklara för sina väljare, alltså var de egentligen står. Hur kan man hävda den svenska modellen om man inte menar att det är rimligt att löntagarna ska kunna kräva kollektivavtal? Det finns en sådan motsägelse i detta att det måste redas ut. Förstår de över huvud taget vad de pratar om när det gäller den svenska modellen? Efter att ha debatterat arbetsmarknadspolitik med sverigedemokrater i kammaren, fru talman, är jag benägen att tro att de faktiskt inte har en aning om vad de pratar om. Det tror jag är den rimliga analysen.

Även det tycker jag dock är något väljarna borde få besked om, fru talman. Är det så att vi i kammaren har ett parti som har företrädare som inte förstår sig på de frågor vi diskuterar här? Det är också viktigt för väljarna att få reda på. Jag kommer att återkomma till Sverigedemokraterna och ställa dessa frågor i något annat sammanhang, eftersom de inte finns här och inte tyckte att detta var en viktig debatt.

Jag yrkar bifall till utskottets förslag och avslag på samtliga reservationer.
(Applåder)

Överläggningen var härmed avslutad.
(Beslut fattades under § 19.)

Kammaren beslutade kl. 13.16 på förslag av tredje vice talmannen att ajournera förhandlingarna till kl. 16.00 då val till Valprövningsnämnden och votering skulle äga rum.

Återupptagna förhandlingar

Förhandlingarna återupptogs kl. 16.00.

§ 17 Val till Valprövningsnämnden

Talmannen meddelade att det till kammaren hade kommit in protokoll från valberedningen avseende val av sex ledamöter och sex suppleanter i Valprövningsnämnden samt ordförande och ersättare för ordföranden i Valprövningsnämnden.

Valberedningen hade enhälligt beslutat om gemensamma listor för valen av ledamöter och suppleanter. En promemoria med föreslagna namn hade delats ut till kammarens ledamöter.

Valen till Valprövningsnämnden gäller till dess nytt val till nämnden äger rum.

Val av sex ledamöter och sex suppleanter i Valprövningsnämnden företogs.

Sedan de gemensamma listorna godkänts av kammaren befanns följande personer, för tiden till dess nytt val till nämnden skulle äga rum, valda till

ledamöter i Valprövningsnämnden

Hans Ekström (S)
Bengt-Anders Johansson, f.d. riksdagsledamot
Caroline Helmersson Olsson (S)
Marianne Kierkemann, f.d. riksdagsledamot
Leif Pettersson (S)
Pavel Gamov (SD)

suppleanter i Valprövningsnämnden

Maria Strömkvist (S)
Eva Bengtson, f.d. riksdagsledamot
Sanne Eriksson (S)
Per-Ingvar Johnsson (C)
Moa-Lisa Fransson, avdelningschef
Mattias Bäckström Johansson (SD)

Val av ordförande och ersättare för ordföranden i
Valprövningsnämnden företogs.

Enligt ett enhälligt förslag av valberedningen valdes, för tiden till dess
nytt val skulle äga rum, till

ordförande i Valprövningsnämnden
Per Virdesten, f.d. justitieråd

ersättare för ordföranden i Valprövningsnämnden
Annika Sandström, kammaråklagare

§ 18 Beslut om ärenden som slutdebatterats den 12 februari

JuU6 Register över tillträdesförbud vid idrottsarrangemang

Punkt 1 (Avslag på propositionen)

1. utskottet

2. res. (V)

Votering:

293 för utskottet

20 för res.

36 frånvarande

Kammaren biföll utskottets förslag.

Partivis fördelning av rösterna:

För utskottet: 101 S, 74 M, 46 SD, 22 MP, 20 C, 15 FP, 15 KD

För res.: 20 V

Frånvarande: 12 S, 10 M, 3 SD, 3 MP, 2 C, 1 V, 4 FP, 1 KD

Gunilla Nordgren (M) anmälde att hon avsett att rösta ja men markerats
som frånvarande.

Punkt 2

Kammaren biföll utskottets förslag.

JuU9 Tydligare reaktioner på ungas brottslighet

Punkt 3 (Ökad samverkan)

1. utskottet

2. res. 1 (M, C, KD)

Votering:

193 för utskottet

121 för res. 1

35 frånvarande

Kammaren biföll utskottets förslag.

Partivis fördelning av rösterna:

För utskottet: 101 S, 2 M, 46 SD, 22 MP, 20 V, 2 FP

För res. 1: 73 M, 20 C, 13 FP, 15 KD

Frånvarande: 12 S, 9 M, 3 SD, 3 MP, 2 C, 1 V, 4 FP, 1 KD

Ida Drougge och Jessica Polfjärd (båda M) anmälde att de avsett att rösta
nej men markerats ha röstat ja.

Punkt 5 (Helgavskiljning med fotboja)

1. utskottet
2. res. 2 (MP, S, V)

Votering:

172 för utskottet

139 för res. 2

38 frånvarande

Kammaren biföll utskottets förslag.

Partivis fördelning av rösterna:

För utskottet: 3 S, 75 M, 46 SD, 20 C, 13 FP, 15 KD

För res. 2: 98 S, 21 MP, 20 V

Frånvarande: 12 S, 9 M, 3 SD, 4 MP, 2 C, 1 V, 6 FP, 1 KD

Isak From, Johanna Haraldsson och Hanna Westerén (alla S) anmälde att de avsett att rösta nej men markerats ha röstat ja.

Mats Persson (FP) anmälde att han avsett att rösta ja men markerats som frånvarande.

Punkt 8 (Straffrabatten för unga lagöverträdare)

1. utskottet
2. res. 3 (SD)

Votering:

268 för utskottet

46 för res. 3

35 frånvarande

Kammaren biföll utskottets förslag.

Partivis fördelning av rösterna:

För utskottet: 101 S, 75 M, 22 MP, 20 C, 20 V, 15 FP, 15 KD

För res. 3: 46 SD

Frånvarande: 12 S, 9 M, 3 SD, 3 MP, 2 C, 1 V, 4 FP, 1 KD

Punkt 10 (Medling)

1. utskottet
2. res. 5 (M, C, KD)

Votering:

189 för utskottet

125 för res. 5

35 frånvarande

Kammaren biföll utskottets förslag.

Partivis fördelning av rösterna:

För utskottet: 101 S, 46 SD, 22 MP, 20 V

För res. 5: 75 M, 20 C, 15 FP, 15 KD

Frånvarande: 12 S, 9 M, 3 SD, 3 MP, 2 C, 1 V, 4 FP, 1 KD

Övriga punkter

Kammaren biföll utskottets förslag.

**FöU3 Riksrevisionens rapporter under 2014 om regeringens och
Försvarsmaktens genomförande av riksdagens beslut om försvaret**

Punkt 1 (Försvarsmaktens omställning)

1. utskottet

2. res. 1 (SD)

Votering:

268 för utskottet

46 för res. 1

35 frånvarande

Kammaren biföll utskottets förslag.

Partivis fördelning av rösterna:

För utskottet: 101 S, 75 M, 22 MP, 20 C, 20 V, 15 FP, 15 KD

För res. 1: 46 SD

Frånvarande: 12 S, 9 M, 3 SD, 3 MP, 2 C, 1 V, 4 FP, 1 KD

Punkterna 2 och 3

Kammaren biföll utskottets förslag.

FöU6 Samhällets krisberedskap

Punkt 14 (Sjö- och kustövervakning)

1. utskottet

2. res. 11 (SD)

Votering:

268 för utskottet

46 för res. 11

35 frånvarande

Kammaren biföll utskottets förslag.

Partivis fördelning av rösterna:

För utskottet: 101 S, 75 M, 22 MP, 20 C, 20 V, 15 FP, 15 KD

För res. 11: 46 SD

Frånvarande: 12 S, 9 M, 3 SD, 3 MP, 2 C, 1 V, 4 FP, 1 KD

Punkt 15 (Kärntekniska anläggningar)

1. utskottet

2. res. 13 (V)

Votering:

247 för utskottet

20 för res. 13

47 avstod

35 frånvarande

Kammaren biföll utskottets förslag.

Partivis fördelning av rösterna:

För utskottet: 101 S, 75 M, 21 MP, 20 C, 15 FP, 15 KD

För res. 13: 20 V

Avstod: 46 SD, 1 MP

Frånvarande: 12 S, 9 M, 3 SD, 3 MP, 2 C, 1 V, 4 FP, 1 KD

Övriga punkter

Kammaren biföll utskottets förslag.

SkU13 Genomförande av avtal mellan Sveriges regering och Amerikas förenta staters regering för att förbättra internationell efterlevnad av skatteregler och för att genomföra Fatca

Punkt 1

Kammaren biföll utskottets förslag.

Punkt 2 (Förenkling av regelverket i samband med genomförande av Fatca-avtalet)

1. utskottet

2. res. (SD)

Votering:

267 för utskottet

46 för res.

36 frånvarande

Kammaren biföll utskottets förslag.

Partivis fördelning av rösterna:

För utskottet: 101 S, 74 M, 22 MP, 20 C, 20 V, 15 FP, 15 KD

För res.: 46 SD

Frånvarande: 12 S, 10 M, 3 SD, 3 MP, 2 C, 1 V, 4 FP, 1 KD

SkU14 Informationsutbytesavtal med Uruguay

Kammaren biföll utskottets förslag.

SkU15 Informationsutbytesavtal med Dominica

Kammaren biföll utskottets förslag.

SkU21 Vissa fastighetstaxeringsfrågor inför den allmänna fastighetstaxeringen 2017

Kammaren biföll utskottets förslag.

UbU5 Vissa frågor om utlandssvenska elevers utbildning i Sverige

1. utskottet

2. res. (SD)

Votering:

267 för utskottet

46 för res.

36 frånvarande

Kammaren biföll utskottets förslag.

Partivis fördelning av rösterna:

För utskottet: 101 S, 75 M, 21 MP, 20 C, 20 V, 15 FP, 15 KD

För res.: 46 SD

Frånvarande: 12 S, 9 M, 3 SD, 4 MP, 2 C, 1 V, 4 FP, 1 KD

Jakop Dalunde (MP) anmälde att han avsett att rösta ja men markerats som frånvarande.

JuU7 Erkännande och verkställighet av frihetsberövande påföljder inom Europeiska unionen

Punkt 1 (Lag om erkännande och verkställighet av frihetsberövande påföljder inom Europeiska unionen)

I denna punkt hade endast yrkats bifall till utskottets förslag till beslut. Förslaget innebar dock att området för förvaltningsuppgifter som överlämnats till annan stat skulle utvidgas. Förvaltningsuppgifterna innebar myndighetsutövning. Beslutet skulle därför fattas enligt den ordning som föreskrivits i 10 kap. 10 § och 6 § andra stycket regeringsformen. Det innebar att beslutet skulle fattas antingen genom att *minst tre fjärdedelar* av de röstande och *mer än hälften* av riksdagens ledamöter röstade ja eller i den ordning som gällde för stiftande av grundlag. Utskottet hade förslagit att lagförslaget skulle antas direkt med ett enda beslut genom kvalificerad majoritet.

Beslutet skulle enligt riksdagsordningen fattas genom omröstning med omedelbar rösträkning.

Votering:

313 för bifall

36 frånvarande

Talmannen konstaterade att minst tre fjärdedelar av de röstande och mer än hälften av riksdagens ledamöter röstat ja. Kammaren hade således bifallit utskottets förslag till beslut.

Partivis fördelning av rösterna:

För bifall: 100 S, 75 M, 46 SD, 22 MP, 20 C, 20 V, 15 FP, 15 KD

Frånvarande: 13 S, 9 M, 3 SD, 3 MP, 2 C, 1 V, 4 FP, 1 KD

Punkt 5 (Samtycke till överförande av verkställighet)

1. utskottet

2. res. 2 (SD)

Votering:

268 för utskottet

46 för res. 2

35 frånvarande

Kammaren biföll utskottets förslag.

Partivis fördelning av rösterna:

För utskottet: 101 S, 75 M, 22 MP, 20 C, 20 V, 15 FP, 15 KD

För res. 2: 46 SD

Frånvarande: 12 S, 9 M, 3 SD, 3 MP, 2 C, 1 V, 4 FP, 1 KD

Övriga punkter

Kammaren biföll utskottets förslag.

JuU8 Strafflindring vid medverkan till utredning av egen brottslighet

Punkt 1 (Förslag till ändring i brottsbalken)

1. utskottet

2. res. 1 (V)

Votering:

289 för utskottet

19 för res. 1

41 frånvarande

Kammaren biföll utskottets förslag.

Partivis fördelning av rösterna:

För utskottet: 100 S, 73 M, 45 SD, 22 MP, 19 C, 15 FP, 15 KD

För res. 1: 19 V

Frånvarande: 13 S, 11 M, 4 SD, 3 MP, 3 C, 2 V, 4 FP, 1 KD

Sotiris Delis och Eva Lohman (båda M) anmälde att de avsett att rösta ja men markerats som frånvarande.

Hans Linde (V) anmälde att han avsett att rösta nej men markerats som frånvarande.

Punkt 2 (Kronvittnessystem)

1. utskottet

2. res. 2 (SD)

Votering:

268 för utskottet

46 för res. 2

35 frånvarande

Kammaren biföll utskottets förslag.

Partivis fördelning av rösterna:

För utskottet: 101 S, 75 M, 22 MP, 20 C, 20 V, 15 FP, 15 KD

För res. 2: 46 SD

Frånvarande: 12 S, 9 M, 3 SD, 3 MP, 2 C, 1 V, 4 FP, 1 KD

JuU10 Skärpta regler om förverkande av fordon vid trafikbrott

Punkterna 1 och 2

Kammaren biföll utskottets förslag.

Punkt 3 (Ökade möjligheter till förverkande av fordon)

1. utskottet

2. res. 2 (SD)

Votering:

268 för utskottet

46 för res. 2

35 frånvarande

Kammaren biföll utskottets förslag.

Partivis fördelning av rösterna:

För utskottet: 101 S, 75 M, 22 MP, 20 C, 20 V, 15 FP, 15 KD

För res. 2: 46 SD

Frånvarande: 12 S, 9 M, 3 SD, 3 MP, 2 C, 1 V, 4 FP, 1 KD

SfU6 SGI-skydd för deltagare i arbetsmarknadspolitiska program

Punkt 1 (SGI-skydd för deltagare i arbetsmarknadspolitiska program)

1. utskottet

2. res. (SD)

Votering:

268 för utskottet

46 för res.

35 frånvarande

Kammaren biföll utskottets förslag.

Partivis fördelning av rösterna:

För utskottet: 101 S, 75 M, 22 MP, 20 C, 20 V, 15 FP, 15 KD

För res.: 46 SD

Frånvarande: 12 S, 9 M, 3 SD, 3 MP, 2 C, 1 V, 4 FP, 1 KD

SfU7 EU:s gränskodex

Punkterna 1 och 2

Kammaren biföll utskottets förslag.

Punkt 3 (Lagförslaget i övrigt)

1. utskottet

2. res. 3 (SD)

Votering:

267 för utskottet

46 för res. 3

36 frånvarande

Kammaren biföll utskottets förslag.

Partivis fördelning av rösterna:

För utskottet: 101 S, 74 M, 22 MP, 20 C, 20 V, 15 FP, 15 KD

För res. 3: 46 SD

Frånvarande: 12 S, 10 M, 3 SD, 3 MP, 2 C, 1 V, 4 FP, 1 KD

UU4 Kommissionens arbetsprogram 2015

1. utskottet

2. utskottets förslag till beslut med godkännande av motiveringen i res. 1 (SD)

3. utskottets förslag till beslut med godkännande av motiveringen i res. 2 (V)

Förberedande votering:

46 för res. 1

20 för res. 2

248 avstod

35 frånvarande

Kammaren biträdde res. 1.

Huvudvotering:

248 för utskottet

46 för res. 1

20 avstod

35 frånvarande

Kammaren biföll utskottets förslag.

Partivis fördelning av rösterna:

För utskottet: 101 S, 75 M, 22 MP, 20 C, 15 FP, 15 KD

För res. 1: 46 SD

Avstod: 20 V

Frånvarande: 12 S, 9 M, 3 SD, 3 MP, 2 C, 1 V, 4 FP, 1 KD

Följande dokument anmäldes och bordlades:

Propositioner

2014/15:54 Informationsutbytesavtal med Costa Rica

2014/15:55 Informationsutbytesavtal med Marshallöarna

Redogörelse

2014/15:SN1 Verksamhetsredogörelse Statsrådsarvodesnämnden 2014

*Kommissionens
arbetsprogram 2015*

§ 21 Anmälan om interpellationer

Följande interpellationer hade framställts:

den 17 februari

2014/15:299 Den maritima strategin

av *Hans Rothenberg* (M)

till närings- och innovationsminister Mikael Damberg (S)

2014/15:300 Gemensam europeisk Ukrainastrategi

av *Hans Wallmark* (M)

till utrikesminister Margot Wallström (S)

2014/15:301 Invandrade kvinnors situation på arbetsmarknaden

av *Amineh Kakabaveh* (V)

till arbetsmarknadsminister Ylva Johansson (S)

2014/15:302 Säkerheten för den judiska minoriteten i Sverige

av *Roger Haddad* (FP)

till statsrådet Anders Ygeman (S)

2014/15:303 Regeringens arbete med pensionsfrågor

av *Mikael Cederbratt* (M)

till socialförsäkringsminister Annika Strandhäll (S)

2014/15:304 Risk för färre unga entreprenörer

av *Jörgen Warborn* (M)

till närings- och innovationsminister Mikael Damberg (S)

§ 22 Anmälan om frågor för skriftliga svar

Följande frågor för skriftliga svar hade framställts:

den 17 februari

2014/15:229 Försvars- och utrikesdepartementens syn på flygövning

av *Hans Wallmark* (M)

till försvarsminister Peter Hultqvist (S)

2014/15:230 Säkerhetsstrategi och global strategi för EU

av *Hans Wallmark* (M)

till försvarsminister Peter Hultqvist (S)

2014/15:231 Betänkandet Privat införsel av alkoholdrycker – Tydligare regler i konsekvens med svensk alkoholpolitik (SOU 2014:58)

av *Barbro Westerholm* (FP)
till statsrådet Gabriel Wikström (S)

2014/15:232 Regeringens åtgärder med anledning av Postuppropet

av *Emma Wallrup* (V)
till närings- och innovationsminister Mikael Damberg (S)

2014/15:233 Regleringsbrevet för Pensionsmyndigheten

av *Johan Forssell* (M)
till socialförsäkringsminister Annika Strandhäll (S)

2014/15:234 Regleringsbrevet för Inspektionen för socialförsäkringen

av *Johan Forssell* (M)
till socialförsäkringsminister Annika Strandhäll (S)

2014/15:235 Militära övningar med Nato i Baltikum

av *Isabella Hökmark* (M)
till utrikesminister Margot Wallström (S)

2014/15:236 Långa väntetider till äldreboende

av *Margareta Cederfelt* (M)
till statsrådet Åsa Regnér (S)

§ 23 Anmälan om skriftliga svar på frågor

Skriftliga svar på följande frågor hade kommit in:

den 18 februari

2014/15:203 Turkiets gräns mot daesh

av *Markus Wiechel* (SD)
till utrikesminister Margot Wallström (S)

2014/15:206 Stöd till kurderna i kampen mot daesh

av *Markus Wiechel* (SD)
till utrikesminister Margot Wallström (S)

2014/15:205 Regeringens arbete mot kränkande särbehandling, trakasserier och mobbning i arbetslivet

av *Ali Esbati* (V)
till arbetsmarknadsminister Ylva Johansson (S)

2014/15:210 Långsiktig forskningspolitik

av *Betty Malmberg* (M)
till statsrådet Helene Hellmark Knutsson (S)

2014/15:216 Förlängning av utbildningstiden för tandhygienister

av *Barbro Westerholm* (FP)
till statsrådet Helene Hellmark Knutsson (S)

Förhandlingarna leddes
av tredje vice talmannen från sammanträdet början till och med § 13
anf. 32 (delvis),
av förste vice talmannen därefter till och med § 16 anf. 62 (delvis),
av tredje vice talmannen därefter till ajourneringen kl. 13.16 och
av talmannen därefter till sammanträdet slut.

Vid protokollet

LISA GUNNFORS

/Eva-Lena Ekman

Innehållsförteckning

§ 1 Justering av protokoll	1
§ 2 Avsägelse	1
§ 3 Anmälan om kompletteringsval	1
§ 4 Anmälan om fördröjda svar på interpellationer	1
§ 5 Ärenden för bordläggning	2
§ 6 Genomförande av avtal mellan Sveriges regering och Amerikas förenta staters regering för att förbättra internationell efterlevnad av skatteregler och för att genomföra Fatca	3
Skatteutskottets betänkande 2014/15:SkU13	3
Anf. 1 OLLE FELTEN (SD)	3
Anf. 2 SARA KARLSSON (S)	5
Anf. 3 ANETTE ÅKESSON (M)	6
(Beslut fattades under § 19.)	7
§ 7 Informationsutbytesavtal med Uruguay	7
Skatteutskottets betänkande 2014/15:SkU14	7
(Beslut fattades under § 19.)	7
§ 8 Informationsutbytesavtal med Dominica	7
Skatteutskottets betänkande 2014/15:SkU15	7
(Beslut fattades under § 19.)	7
§ 9 Vissa fastighetstaxeringsfrågor inför den allmänna fastighetstaxeringen 2017	8
Skatteutskottets betänkande 2014/15:SkU21	8
(Beslut fattades under § 19.)	8
§ 10 Vissa frågor om utlandssvenska elevers utbildning i Sverige	8
Utbildningsutskottets betänkande 2014/15:Ubu5	8
Anf. 4 CAROLINE HELMERSSON OLSSON (S)	8
Anf. 5 JABAR AMIN (MP)	9
Anf. 6 DANIEL RIAZAT (V)	10
Anf. 7 CHRISTER NYLANDER (FP)	11
Anf. 8 DANIEL RIAZAT (V) replik	13
Anf. 9 CHRISTER NYLANDER (FP) replik	13
Anf. 10 DANIEL RIAZAT (V) replik	14
Anf. 11 CHRISTER NYLANDER (FP) replik	14
Anf. 12 JABAR AMIN (MP) replik	15
Anf. 13 CHRISTER NYLANDER (FP) replik	15
Anf. 14 JABAR AMIN (MP) replik	15
Anf. 15 CHRISTER NYLANDER (FP) replik	16

Anf. 16 Statsrådet AIDA HADZIALIC (S)	16
Anf. 17 STEFAN JAKOBSSON (SD)	17
Anf. 18 ERIK BENGTTZBOE (M)	18
(Beslut fattades under § 19.)	19
§ 11 Erkännande och verkställighet av frihetsberövande	
påföljder inom Europeiska unionen	19
Justitieutskottets betänkande 2014/15:JuU7	19
Anf. 19 ADAM MARTTINEN (SD)	19
Anf. 20 LAWEN REDAR (S)	20
Anf. 21 KRISTER HAMMARBERGH (M)	21
Anf. 22 ANNIKA HIRVONEN (MP)	22
(Beslut fattades under § 19.)	22
§ 12 Strafflindring vid medverkan till utredning av egen	
brottslighet	23
Justitieutskottets betänkande 2014/15:JuU8	23
Anf. 23 KENT EKEROTH (SD)	23
Anf. 24 LINDA SNECKER (V)	25
Anf. 25 LAWEN REDAR (S)	26
Anf. 26 ANDERS HANSSON (M)	28
Anf. 27 KENT EKEROTH (SD) replik	29
Anf. 28 ANDERS HANSSON (M) replik	30
Anf. 29 ANNIKA HIRVONEN (MP)	30
Anf. 30 JOHAN HEDIN (C)	30
Anf. 31 ANDREAS CARLSON (KD)	32
(Beslut fattades under § 19.)	32
§ 13 Skärpta regler om förverkande av fordon vid trafikbrott	
	33
Justitieutskottets betänkande 2014/15:JuU10	33
Anf. 32 ADAM MARTTINEN (SD)	33
Anf. 33 SUSANNE EBERSTEIN (S)	34
Anf. 34 ANTI AVSAN (M)	34
Anf. 35 ANNIKA HIRVONEN (MP)	36
Anf. 36 JOHAN HEDIN (C)	36
Anf. 37 ANDREAS CARLSON (KD)	37
(Beslut fattades under § 19.)	37
§ 14 SGI-skydd för deltagare i arbetsmarknadspolitiska	
program	37
Socialförsäkringsutskottets betänkande 2014/15:SfU6	37
Anf. 38 LINUS BYLUND (SD)	37
Anf. 39 FÖRSTE VICE TALMANNEN	38
Anf. 40 MATHIAS TEGNÉR (S)	38
Anf. 41 LOTTA FINSTORP (M)	38
Anf. 42 LINUS BYLUND (SD)	39
(Beslut fattades under § 19.)	40
§ 15 EU:s gränskodex	
	40
Socialförsäkringsutskottets betänkande 2014/15:SfU7	40
Anf. 43 MARKUS WIECHEL (SD)	40
Anf. 44 CARINA OHLSSON (S)	41
Anf. 45 MIKAEL CEDERBRATT (M)	42

Anf. 46 MARKUS WIECHEL (SD) replik.....	44
Anf. 47 MIKAEL CEDERBRATT (M) replik.....	44
Anf. 48 MARKUS WIECHEL (SD) replik.....	45
Anf. 49 MIKAEL CEDERBRATT (M) replik.....	45
(Beslut fattades under § 19.).....	45
§ 16 Kommissionens arbetsprogram 2015	46
.....	46
Utrikesutskottets utlåtande 2014/15:UU4	46
Anf. 50 PAVEL GAMOV (SD)	46
Anf. 51 AMINEH KAKABAVEH (V)	47
Anf. 52 PYRY NIEMI (S).....	49
Anf. 53 SOFIA ARKELSTEN (M).....	52
Anf. 54 VALTER MUTT (MP)	54
Anf. 55 KERSTIN LUNDGREN (C).....	55
Anf. 56 MARIA WEIMER (FP)	57
Anf. 57 SOFIA DAMM (KD)	58
Anf. 58 Närings- och innovationsminister MIKAEL DAMBERG (S)	61
Anf. 59 KERSTIN LUNDGREN (C) replik	63
Anf. 60 Närings- och innovationsminister MIKAEL DAMBERG (S) replik.....	64
Anf. 61 KERSTIN LUNDGREN (C) replik	64
Anf. 62 Närings- och innovationsminister MIKAEL DAMBERG (S) replik.....	64
Anf. 63 PATRIK BJÖRCK (S)	65
(Beslut fattades under § 19.).....	67
Ajournering	68
Återupptagna förhandlingar	68
§ 17 Val till Valprövningsnämnden	68
§ 18 Beslut om ärenden som slutdebatterats den 12 februari	69
.....	69
JuU6 Register över tillträdesförbud vid idrottsarrangemang	69
JuU9 Tydligare reaktioner på ungas brottslighet.....	69
FöU3 Riksrevisionens rapporter under 2014 om regeringens och Försvarsmaktens genomförande av riksdagens beslut om försvaret	71
FöU6 Samhällets krisberedskap	71
§ 19 Beslut om ärenden som slutdebatterats vid dagens sammanträde	72
SkU13 Genomförande av avtal mellan Sveriges regering och Amerikas förenta staters regering för att förbättra internationell efterlevnad av skatteregler och för att genomföra Fatca	72
SkU14 Informationsutbytesavtal med Uruguay	72
SkU15 Informationsutbytesavtal med Dominica	72
SkU21 Vissa fastighetstaxeringsfrågor inför den allmänna fastighetstaxeringen 2017	72

UbU5 Vissa frågor om utlandssvenska elevers utbildning i Sverige.....	72
JuU7 Erkännande och verkställighet av frihetsberövande påföljder inom Europeiska unionen.....	73
JuU8 Strafflindring vid medverkan till utredning av egen brottslighet.....	73
JuU10 Skärpta regler om förverkande av fordon vid trafikbrott.....	74
SfU6 SGI-skydd för deltagare i arbetsmarknadspolitiska program.....	74
SfU7 EU:s gränskodex	75
UU4 Kommissionens arbetsprogram 2015	75
§ 20 Bordläggning	76
§ 21 Anmälan om interpellationer	76
§ 22 Anmälan om frågor för skriftliga svar	76
§ 23 Anmälan om skriftliga svar på frågor	77
§ 24 Kammarkens åtskildes kl. 16.19.	78

Tryck: Elanders, Vällingby 2015